

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A beteg vicinális.

Írta: *Neményi Ambrus.*

Budapest, március 19.

A politikai klinika asztalán kiterítve fekszik a páciens. Betegségének történetét megírta a kereskedelmi miniszter abban a törvényjavaslatban, mely „a torontáli helyiérdekű vasut pénzügyeinek rendezéséről” szól. Az e féle államköltségen történő „rendezést” megszokhattuk már. Szabály lett, hogy ha valaki vagy valami bajba keveredett, hát a „rendezés” mindig az államnak feladata. Ez a javaslat is a tradíciót folytatja csupán, amely legszebb virágát egynemű vizsgálóvizsgálási társaságok ügyeinek rendezésénél érte el.

Érdekes ennek a tranzakciónak a szemébe nézni, már csak azért is, hogy másokra nézve intő példaképpen szolgáljon. Sok mindenféle lehet abból a miniszteri előterjesztésből megérteni, mely a torontáli ügyet tárgyalja. Egyebek közt azt is, hogyan keletkezik az állami, u. n. omnipotencia és miért sorvad el oly ijesztő módon a társadalomnak autonómiája, főképpen mikor a taposott utakat elhagyva valamely gazdasági akcióba kap. Szomorú látvány ez nagyon, különösen annak, aki ismeri azokat a nagyszerű, szinte csodálatos határos alkotásokat, melyeket más országokban (még az általunk mélyen és következetesen lenézett Ausztriában is) gazdasági téren az autonómia és az embereknek szabad szövetkezése létrehozott.

De térjünk vissza tárgyunkhoz, a torontáli vicinálishoz. Megjegyzendő, hogy előadásunkban semmiféle kommentár a sajátunktól nem lesz. Mindig csak a javaslat hivatalos megokolásának fonálán haladunk. Legfeljebb itt-ott egészítjük ki a miniszteri aktát, amely a hivatalos irások szokása szerint mindent a

legenyhébb kifejezéssel érint. Bárha így is, a maga jéghideg objektivitásával némelykor úgy hat, mint valami kemény ügyésznek a vádirata. A dolog historikuma azon kezdődik, hogy Torontál vármegye közönsége a nagy-kikinda—nagybecskerei vasut megépítése után elhatározta, hogy a vármegye területén szükséges vasuti vonalakat lehetőség szerint a saját erejével építi meg és a saját kezelésében tartja. Hozzáteszük a mi részünkről, hogy elvben ez nagyon okos, életrevaló és üdvös elhatározás volt. Akik a vasutak ügyét a köznek és a közhasznúságnak szempontjából nézik, azok előtt semmi sem kívánatosabb annál, hogy a vasutak lehetőleg közszékiek és törvényhatóságiak legyenek. Ma, mikor a vasutügynek új érája előtt állunk, ez a gondolat csábítóan aktuális. De miképpen alakult ki ez a gondolat a torontáli gyakorlatban? Nem úgy alakult ki, mint annak idején az arad-csanádi vasut, amelyet Boross Béni épített és amelyben a fiatal Kállaynak szintén volt része, hanem úgy, hogy a végén nem maradt más megoldás, csakis az állami „rendezés”. Hogy mi történt, azt a miniszteri jelentés mondja el előbb általánosságban, azután részletesen.

Általánosságban mondja, hogy az ilyen autonóm vasutaknak boldogulása bizonyos előfeltételektől függ, amelyek a torontáliaknál teljességgel hiányoztak. A részletekre átérve előadja, hogy 1887-től 1896. végéig 10 év leforgása alatt a vármegye érdekeltisége 353 km. kiterjedésű halozatot épített összesen 21,335.000 korona tőkével. Kezdetben jól indult a dolog, de 1894-től fogva volt baj elég. Most már törzsrészvényre sem akadt aláíró, közönséges elsőbbségi részvényeket sem lehetett elhelyezni, nem maradt hátra tehát más, mint a vármegye garanciája mellett elsőbbségi kötvényeket kibocsátani. Ki is bocsátottak

garantált elsőbbségeket 10 millió koronán valamivel felül. 1897-ben az elsőbbségi kötvények kamatoztatása és törlesztése nem ment többé simán. Ekkor az történt, hogy az érdekeltég abba az illúzióba esett, hogy vasutja jobban jövedelmez majd, ha az állami kezelésből kivieszi és maga kezeli. Csakhogy éppen az ellenkezője történt, mert a saját kezelés nemcsak hogy jövedelmezőbb nem volt, de tetemes veszteséggel járt. Következett aztán ami ilyenkor magánemberről is következni szokott: nagymérvű váltóhitel, a függő adósságnak halmaza és éktelen zűrzavar.

„A vasutársaság, mondta a miniszteri jelentés, fokozatosan abba a helyzetbe jutott, hogy elváltalt kölcsönterheit fedezni képtelen lévén, azok egész összegükben a vármegyei udalpra néhezettek, mely az elsőbbségi részvényekre eső osztalék elmaradása folytán maga sem volt képes a kötvénybirtokosokkal szemben elváltalt kötelezettségeinek megfelelni. Az üzleti jövedelmek elégtelensége azonban nem volt az egyedüli baj. Elvégre az üzleti hiányt meg lehetett volna szüntetni a társaság kezelésében takarékosabb gazdálkodás meghonosításával. A főbajt az képezte, hogy a társaságot a szakadatlan építkezésekből és beruházásokból felmerült függő adósságok terhelték; hogy pengkészleteit teljesen kimerítette s ami a legaggasztóbb jelenség volt, a társaság nem birt helyzetének világos és teljes tudatával és akkor szervezetében képtelennek látszott arra, hogy a kibontakozás útját egyáltalán megtalálja.”

Miután most már az állami üzemet is kipróbálták, a saját kezelést is sinylették, végre „melléküzeteknek” kultiválására kezdtek magukat adni. Kezelésbe vették a temesvár—módi vasutat, amire aztán temérdek pénzeket ráfizettek. Csináltak gazdasági gép-

TÁRCA.

Lányok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Holló Márton.*

A lapos mellű kis Máli türelmetlenül topogott már a folyosón. Szépen felöltözött pufók uri gyerek volt a karján s az alaposan meguhuzta a vállát. Oda is ment megint a szomszédék ajtajához és idegesen bezörgött az előszoba-ajtó ablakokkáin:

— De soká' időzik, Ilon! Menjünk már, hiszen este lesz! . . .

No az Ilon is felkészült végre s előkerült a maga kis urfiával, aztán mehetek már le nagy sietve a lépcsőn. Két ajtból egy-egy csipkepongyola surrant utánuk a lépcsőházba s lett nagy integetés, bucsuzkodás. Még az udvarba is leszóltak az ifjú mamák, hogy így vigyázzanak, úgy vigyázzanak a gyerekekre, ki ne gombolódzék a kis köpenyekük, meg ne hűljenek, meg ne éhezzenek, meg hogy idején hazajöjjenek. Odalegn Máli meg nem állhatta, hogy nagy hetykén föl ne kiáltson az emeletre:

— Sose féljenek a nagyságák, már csak meg tudjuk mi őrizni a fiainkat! . . .

A vékony apró Máli rá is szolgált a bizalomra; kipróbált hű oseléd volt, amolyan régi házi butor, akin fát is lehetett vágni. Zsörtölődő, kritikus természet, aki sokban nem értett egyet az urasággal, de a szive, az arany volt, s ha tiszter is oda akarta már hagyni első felhevülésében a házat, ugyanannyiszor meg is békült és maradt. A pozícióját nagyra is tartotta, s nem állt szóba akármilyen kődorogó, két hetenkint cupringerhez futkosó perszónákkal. Hanem az Ilont, aki pedig

egészen új lány volt, mégis nagyon megkedvelte. Tetszett neki a tisztes, polgári formája, megnyerte a szolid, szinte bánatosan halovány arca, s szóba állott vele. Előtte való este meg már a legbiztosabb bizonyosságát adta a barátságának. Kapuzárás után a csendes setétségben, miután már elmondta egyetmást a nagyságokról és a nehéz szolgáltról, Máli elérékenyülést vett erő. A mult-ról, a falujáról kezdett beszélni, de alig hogy belefogott, megakadt, aztán néhány pillanat múlva szőhöz jutva, hirtelen fordulattal egy egészen bizalmas titkot árult el suttogóra vált hangon. A dolog úgy állott, hogy Máli egy-két hónap óta olyan eseménynek nézett elébe, amiről éppen csak suttogva lehet megemlékezni a kapuzárás után beállott sötétségben.

Amikor Ilon ezt a titkot megtudta, tágra nyílt szemmel, némán meredt Málira. Maga Máli is észrevette a hatást, s bizonyos volt abban, hogy a meglepő újság idézte elő a nagy elnémulást.

— Bizony . . . így vagyok! — mondotta újra, de nem tulságosan tragikusan, s még folytatta volna az elbeszélést, de éppen akkor szólították, azért hamarjában csak annyit mondott: — A nagyságám, ha holnap szép idő lesz, kiküld Kálmánkával a ligetbe. Csinálja maga is, hogy elműhessen, akkor majd mindent elmesélek . . .

Másnap csakugyan aranyragogással bontakozott ki az első meleg márciusi idő, s Ilonnak nem nagy fáradságába került, hogy megkapja az engedélyt a kirándulásra.

Az utcán még nem tért a dologra Máli. A villamosig apró-cseprő házi eseményekkel foglalkoztak, a villamoson meg éppenséggel nem beszéltek. Tele volt a kocsis, látszott, hogy aki csak tehette, kapva-kapott az első szép napon, hogy a

sok téli fűlédség után valami frisset, sok illatot és sugarat szívjon be magába. Künn a fák között sok ember mozgott már és a Stefánia-uton ekvipázások és gummikerekű fiakkerek kergették egymást, közbe néhány egylovos is szaladt és a szikrázó fogatok sorában egy kimosdatott huszárlító kocsit is lehetett látni, arra egy hentes rakta fel a familiáját.

Máliék a fenyves felé igyekeztek s amikor az aréna közelében egy üres padot találtak, letelepedtek egy kicsit. Itt vette aztán fel Máli az előtte való estén megszakadt fonalat:

— Hát ha szívesen hallgatja Ilon, beszélék majd a dolgomról . . .

Ilon, aki nagyon komoly volt, alig tudott már szólni az izgatottságtól s jóformán csak a bölintásával mondta:

— Hallgatom.

— Hát tudja lelkem — magyarázta most Máli — az az én bajom, hogy csupa szív vagyok és szeretet nélkül nem tudok meglenni. Aztán ha jönnek hozzám szép szóval, megkerülgetnek mézes beszéddel, akkor én abba mindjárt hiszek és elszédülök. Pedig már sok volt a csalódásom és . . . hát igen . . . tudja meg Ilon, már én egyszer rosszul jártam . . .

Most ránézett társára, hogyan fogadja ezt az újabb leleplezést, de az csak lehajtott fejjel nézett maga elé.

— Ide figyel maga Ilon? — szólott erre hozzá.

— Persze, hogy figyelek, minden szavát hallom!

És nézett Ilon nagy várakozással, hogy mennyire kívánsi.

— Mondom, nagyon rosszul jártam már egyszer — folytatta Máli. — Hozzám szegődött egy ember és kellelte magát. Nem szívelhettem eleinte, de a barátom a falumból, aki a harma-

gyarat, sőt — jéggyarat is, végül pedig szerződtek az Országos Raktárházak Részvénytársaságával. Ez a szerződés meg éppen olyan kétségbeejtő eredményeket értelt, hogy mikor szanáásra került a sör, a kereskedelmi miniszternek első intézkedése az volt, hogy parancsszóval felbontotta az eddig felbontathatlannak mondott szerződést. Az állami felügyeleti hatóság némelykor erősen fogta meg a dolgokat s intervenciója az érdekeltségre minden ponton feltétlenül előnyös volt.

Egyszer-egyszer a minisztérium is a szerint a híres „magyar methodus“ szerint operált, amelyet boldogult Kovács professzor ifjabb éveiben a maga sebészeti klinikáján népszerűsített, de az operáció sikerült és semmiféle kellemetlen feltűnés nem lett belőle.

Aki meggondolja, hogy a magyar vasuti papíroknak mekkora része van külföldön elhelyezve és hogy milyen hatással lett volna az, ha a mostani viszonyok mellett egy (bár magánkezelésben levő) magyar vasutársaság elsőbbségei után a kamatok fizetése ideiglenesen szünetel, az méltányolni fogja a szolgálatot, melyet a miniszter az egész magyar vasutügynek tett, mikor Torontalban oly szerencsésen rendet csinált.

Mi sem lett volna könnyebb, mint a torontali vasutakat szekvesztálni vagy államosítani. Az állam olcsón jutott volna hozzá a vasut birtokához, de azon az áron, hogy a községek, a birtokosok és a törvényhatóságot, miután jóhiszeműen és nagy áldozatokkal belemert a törzsrészvények jegyzésébe, tulajdonukból kifosztja.

A magyar állam ennél jóval humánusabb és nem akart polgárain nyereszkedni. Az érdekeltséghez egyszerűen így szolt: „Megfelelt a vállalat, amibe befelgátoltak. Am átvesszem tőletek már a végből is, nehogy a magyar vasuti hitel hirneve csorbát szenvedjen. Amennyiben tehát jövőre valamely esztendőben a vasut jövedelme nem elegendő, hogy az üzemköltséget és az elsőbbségi kötvényszolgálatot ellássa, a hiányzó összegeket az államvasut fogja előlegezni. Egyuttal tartalékot csinálók számatokra, átvesszem a különböző melléküzemeket és ezeknek értékéből kifizetem a függő adósságotokat. Ellenben a múltból fennmaradt két és fél millió korona adósságot magatoknak kell fedeztetek, azon az uton, hogy két és fél százalékos nyelgyei pótdadót ötven éven át fogtok fizetni.“

A vármegye közönsége tehát (nemcsak a birtokos, hanem a birtok nélküli közönség is) ötven éven át fogja viselni annak a következményeit, hogy az előzők olyan dologba vágták a fejszéküket, amihez nem értettek. Ezen az áron aztán rendezve lesz — és végleg lesz rendezve — nemcsak a vasut, hanem a vármegyei utalop is, amely ma-holnap szintén válságos helyzetbe jutott volna.

A vármegyei utalopok kérdéséről könnyvet lehetne írni, de ugy sem meritenék ki teljesen. Meglehet, hogy ennek a kérdésnek is ezen a helyen megírjuk valamely nap a hü életrajzát, de egyelőre csak némely tanulság jelzése marad számunkra hátra ebből a hosszú előadásból.

Első tanulság: elsőkelő társadalmunk minden közgazdasági dologban annyira tájékozatlan, hogy mikor egy értelmes törvényhatóság valamely magában véve egészséges, kívánatos, sőt nem is túlságosan komplikált közgazdasági célt magának kítűz, akkor a végén ezt a célt irgalmatlanul kompromittálja. A torontali példa után kinek lesz vajjon még kedve törvényhatósági vagy községi vasutat csinálni?

Második tanulság: Az ilyenek magyarizák azt a rémséges állami centralizációt, amely minden téren uralkodik és amely oda vezet, hogy a leghitványabb kis ügyet is a budapesti központi büroban kell előzetesen vizsgálni és utólagosan felülbírálni. Olyan formája lesz idővel a dolognak, mintha az ország csupa kiskorukból állana, kik felett Budapestben néhány judiciummal megáldott felsőbb lény virraszt, nehogy kés, villa vagy más veszedelmes szerszám kerüljön a kezük ügyébe. Hiába panaszoljuk ezt az állapotot, mikor nap-nap után ilyen példák ütnek fel a fejüket. Következésképpen az aztán az, amit Darwin óta tudunk, hogy az a szerv, melyet nem használnak, lassanként használatra alkalmatlanná is válik, míg a másik szerv, amely helyettesíti, abnormis, beteges arányokat ölt. Előre lehet megjósolni, hogy amint most haladunk, a vidéket még abból a kevés önállóságból, amelyet talán megtartott, végleg ki fogják vetkőztetni, a centralizáció viszont még az eddiginél is telhetlenebb lesz. Mire pedig a közigazgatás államosítása keresztülmegy, akkor a nagy királyi pecsétet ráütjük a vidék szegénységbi bizonyítványára, hogy legalább bántatlanul

koldulhassa a központi jó és felsőbb emberek könyörületességét.

Boncolgattam a beteg vicinálit. Sok egyéb mellett ezt is találtam a gyomrában.

ORSZÁGGYÜLES.

Budapest, március 10.

Olyan udvarias rendőröket még Anglia se látott, aminek ma tíz óra tájban a parlament előtt csoportosuló ifjuságot elszéledésre kérték.

— Tisztelt uraim! — hajlongtak a rendőrök.

— Sziveskedjenek a tulsó oldalra menni! — alázatoskodtak mások.

— Csak a járók ne állják el! — hangzott a harmadik figyelmeztetés.

És a nagy udvariassággal csak úgy megtisztították a parlament tájékát, mint máskor lóhátról és fegyveresen. Nem volt tumultus és senki se izgatta fel magát: se a rendőrség, se az ifjuság. A különbség mindössze az volt, hogy a rendőrség künn maradt, az ifjuság pedig felvonult a karzatokra.

De annyi fiatal ember nem is volt egyhamar a parlament karzatán.

— No mi lesz itt ma napirend előtt? — aggodalmaskodtak a rémlátók a folyosón s azt hitték, hogy ez az ifjuság legalább is bele fog szólni a vitába, melyre a kereszt dalgában a völgy készülődik. Valami nagy skandalum réme lebegett a t. Ház fölött s a képviselők nem is tudták olyan könnyű szívvel meggratulálni az öreg Madarászt, akinek ma volt a nevenapja. Csak úgy szorongatták a kezét, de hangosan alig beszéltek.

Vidám és gondtalan csak egy volt: a néppárt. — Hát mit kívánjak neked, Józsi bátyám — kérdezte Zmesköl Zoltán. Meddig élj?

Madarász József azt felelte:

— Beérem, ha csak addig élek, amíg a ti elveitek diadalra jutnak.

— No lám, még a jövő századot is meg akarja érní? — nevetett a hallgatóság s legjobban a magyar parlament doyenje.

Egyébként a folyosó csupa várakozás volt és folyton ostromolta Nyegre Lászlót, a t. Ház jegyzőjét, hogy van-e már valami bejelentve, akár sürgős interpelláció, akár napirend előtti felszólalás? De Nyegre csak azt mondhatta, hogy még nincs. Hogy nem is lesz, azt maga Nyegre se merte hinni. S mert minden bejelentés késett, valami váratlan meglepetéstől, valami újszerű ma-

dik utcában szolgált tőlünk, nagyon pártolta. Hogy jó ember, megbecsülhetem. A villamoságnál dolgozik és szépen keres. Addig beszélt a fejembe, amíg rávettem, hogy jobb szóval fogadtam azt a legényt. Az meg járt szívesen hozzám, s füt-füt ígért. Végtere is azt tett velem, amit akart. Még a kis pénzemet is mind odaadogattam neki. Hajtogatta egyre, hogy csak bízzak benne, butorozza már a fészket. És még arra is rávettem, hogy kiálljak a szolgálatból, hogy majd megesküszünk. Mikor pedig otthagytam a helyemet, ugyan megbántam mindent. Először is a butor, az egy nagy hazugság volt. Oda vitt, ahol maga is hónapos ágyon élt. Nagyon haragudtam, vissza akartam menni a helyemre, de nem éreztem. Azt mondta, minden rendben lesz... De rendben lett ám! Sok hónap elmúlt és semmi se lett. Hanem elvitt a kocsmába sokszor és ivott. Minden pénzt elitta és koplaltunk. Goromba is volt, de azért váltig esküdözött, hogy szeret. De még rosszabb is lett hozzám. Elcsapták a munkából, mert valamit elkövetett. Mikor aztán a legnagyobb szükségbe jutottam, akkor hagyott cserben. Beállottam szolgálatba, hogy a gyerekeket eltarthassam...

A gyerekek nyugtalanokdottak, a Málíé sirni kezdett, nem lehetett lecsillapítani. Fölkeltek hát és mentek a szökőkút felé.

— Azt hiszi Ilon, hogy az az ember csak egy krajcárért is adott?!... Inkább még 6 jött hozzám, hogy nincs munkája, de maid keres és akkor elvesz. Addig adjak neki. Csak kölcsönbe, hajtogatta mindig. Egyszer-mászor még voltam is olyan jó bolond és ellágyultam. Hát csak elitta mindig. Aztán meghalt a gyermekem. Szép nagy volt már a piei, két esztendő... Megutáltam és elzavartam akkor azt az embert, de azért nem szabadultam meg tőle. Megint csak előkerült később és mint a kutya, ugy kullogott utánam és esküdözött égre-földre, hogy a tenyerén fog hordani, megjavul és elvesz. Az isten tudja, hogy mi van rajtam, hogy olyan nagyon ragaszkodik

hozzám. Hiszen még szép se vagyok és fiatal se vagyok. Már harminchoz is közel vagyok... Tudja lelkem, a minap is azt üzenté, hogy nem törődik semmivel se, a mostani állapottommal se és elvesz és jól fog bánni velem, mert már jó állása is van. Nem is tudom, nem jó volna-e hozzá-menni, mert hát nem is olyan rossz ember ő, csak éppen az itál gyöngéje. És az a másik, az igazán nem érdemli, hogy gondoljak vele, mert az nagyon elvetemült férfi...

— Hát hogy tudott hinni a másiknak, amikor már ilyen rossz tapasztalata volt? — kérdezte most Ilon reszkét hangon.

— Hogy tudtam hinni?! A szívem az oka mindennek, az én bolond szívem, aminek szeretet kell. Hát udvaroltak sokan azután is és én vigyáztam, nem hittem. Sokszor akartam hinni, mert volt köztük derék legény is és sajnáltam is őket, úgy rimázkodtak, de mindig arra gondoltam, hogy már egyszer megcsalódtam és kiadtam az utjokat. Hanem utójára megint megojtott a szép szó és biztam. De nagyon megcsalódtam! Ez egy gyönyörű férfi volt, épész, de a leggonoszabb. Amikor megtudta, hányadán vagyok, ugy eltűnt, mint a forgószél, rá nem tudtam találni... Hát magának mi baja van? Maga sir?... — Én?!... Dehogyl... Nem sírok én!... — De bizony sir! Hisz ott a könny az arcán.

— Csak a szívem gyöngö, valami beleszállt. Málí megnyugodott, s csak beszélt tovább. Akkor már a tő mellett jártak.

— Most megint itt a baj a nyakamon, isten tudja, hogy lábalk ki belőle. És mind csak az én jó bolond szívem, az én gyöngö szívem az oka mindennek! Most majd elmúlik néhány hónap, kiállhatok a szolgálatból és nem lesz a legszükségesebb se. Ami kis pénzű összekuporgathatok, az a sógoréknak kell. Mert lát csak hozzájuk megyek, hiába mondja a nagyságám, hogy a klinikán a legbiztosabb az ember. De nekem nem kell a kórház, akármí lesz is, én oda félek menni...

Megint Ilonra esett a pillantása. Annak az arcán pedig sürün gördültek le a könnyök.

— Hát magát mi lelte? A szeme fáj?... De már most nem hiszem. Hiszen maga sir!...

— Most már nem titkolja Ilon a könnyeit, hanem eltakarta az arcát, s az utról a csupasz fák közé tért le. Ott már zokogott. Málí rémülten esitította:

— De hát mi baja van Ilon? Beszéljen!

Ilon csak sir és nem szólt. Csak a sok újabb fagatásra tört meg végül és akkor beszélt:

— Kedves Málí, én is nagyon félek... Én nagyon szerencsétlen vagyok...

— Maga?... —

— Igen, Málí. A maga baja az én átkom is. Azért jöttem el a városunkból. Otthon még semmit se tud senki, csak éppen az én szegény özvegy anyám. Az is annak a beteg... Eddig csupa tisztesség volt az életünk és éppen úgy volt, hogy férjhez megyek. Egy jórávaló iparoslegény megkért, el is jegyzett mátkájának. Készültünk az esküvőre, már csak néhány hónap volt hátra. Akkor nem tudom, mi történt. Az az ember csupa jóság, szelidség volt, csupa illemesség. És egyszerre megváltozott. Egy délután... magunk voltunk... már esteledett... Én nem is tudom mi történt, mi volt velem... Csak később tudtam meg, amikor a vőlegényem azt mondta, hogy az olyan lány, amilyen én vagyok, nem kell neki feleségnek... Sokáig senkinek se szóltam, aztán az anyámnak beszéltem a dologról. Majd meghalt, de magához tért és észre próbálta téríteni a vőlegényemet. Az meg csak mondta, hogy menjek el valami más városba, Pestre, aztán majd meglátja. Eljöttem, ott hagytam a jó helyemet. Nagy uraságnál voltam, gróféknál. Mindig is ilyen jó helyem volt és szeretek, el se akartak bocsátani. Hanem el kellett jönnöm. Ez már a második helyem és most már tudom, hogy vége mindennek. Egy idős özvegy asszony forgatta el a fejét a sok pénzével, de nekem azt írja, hogy nem vesz el, mert rossz lány vagyok

nővertől kezdtek tartani. Táplálta ezt a hiedelmet az a körülmény, hogy a néppárt tagjai külön terembe vonultak tanácskozára. Őket várták tehát s tőlük tudakolták, hogy milyen formában hozzák szóba a keresztyűt.

Rakovszky István ekkor nevetve szabadkozott:

— Semmilyen formában. Hagyjatok nekünk békét, mi teli vagyunk az Adriával! Mért hoznók mi szóba a keresztyűt? Majd...

És rejtelmesen mosolygott.

A kíváncsiak tehát a függetlenségi pártnál kezdtek tapogatózni. De Barabás Béla sietett kijelenteni:

— Ha a néppárt hallgat, nekünk nincs rá okunk, hogy a dolgot feszegezzük.

Maradt volna a szabadelvűpárt. No de annak már csakugyan kevés oka lett volna rá, hogy ő hozza szóba az incidenst. S ilyenformán lassankint híre terjedt, hogy a keresztyű ügyében megint nem lesz semmi. Se napirend előtt, se utána, mint sürgős interpelláció. S ezt a hírt mindenki természetesen találta, mégis mindenki kételkedett benne. Mert igaz ugyan, hogy senkinek sem állhat érdekeben az incident a parlamentbe hozni, a néppártnak talán legkevésbé: de hogy semmi se történjék, az szinte lehetetlen.

Bizonyos türelmetlenséggel húzódtak tehát a terembe a képviselők, hogy az elnök bejelentéseit meghallgassák. Talán az utolsó pillanatban mégis bejelent valamit: csak egy icipici valamit legalább. Hiszen annyian jöttek el a vihar szérére s a karzat is olyan telő van!

Az elnöknek pedig nem volt bejelentése s néhány pillanat múlva már kimondta a szokásos szavakat, melyek a szenzációk lehetőségét elválták:

— Következik a napirend.

Hát hiába jött be az ifjuság, hiába a sok szép asszony, hiába a sok honatya. Már nekik csak a kvóta-deputációra vonatkozó indítvány és az Adria-javaslat megvitatásával kell beérniük. S ha még tudták volna, hogy a pikánsabb témából, az Adria-vitából csak egy csipetnyi jut a mai ülésre? Talán ott is hagyják az egész ülést, mely a viharvárókat így eserben hagyta. De hát honnan sejtették volna, hogy a kvóta-deputáció kiküldetésére vonatkozó egyszerű indítványon órákig fog elragódni ez a t. Ház?

Pedig harmadfél óra keresztül csak ezen az indítványon rágódott. Hihetetlen, de úgy volt. Még Thaly Kálmán azon kezdte, hogy lojálisan elismeri az indítvány törvényességét s az ő pártja csak azért fog tartózkodni a küldöttség megvá-

és más férfiakra is hallgattam... Mi lesz most én velem? Meg kell halnom. Haza nem mehetek, kórházba én sem megyek, inkább megölöm magamat...

Máli csak hallgatta tátott szájjal. Mikor a végére jutott Ilon, egészen meg volt ijedve. Hogy látta a nagy kétségbeesést, hát először is a vigasztaláshoz fogott. Hogy nem olyan borzasztó dolog az, akárkin is megessék. Hiába, ennek már így kell lenni, ha valakinek bolond jó szíve van, erre a sorsra jut. És tán minden jóra fordulhat, az az ember mégis csak meggondolja magát.

Ilon csak rázta a fejét.

— Én rajtam már semmi sem segít. Végem van, a pénz vert le...

Máli azért tovább biztatta és ugyancsak törte magát, hogy sikerüljön a vigasztalás.

— Ami megessét, azon nem lehet segíteni. Be kell várnai az időt és tul kell esni a bajon. A kórházba is el lehet menni, az se olyan rossz hely. A nagyságám, ha mondja, csak tudja. Aztán kiadjuk a picit tartásba és majd dolgozunk rá. Még szerencséje is akadhat azért magának. Látja, én is férjhez mehetnék, ha akarnék, ahhoz az elsőhöz.

A nap langyosan melegített, a levegő illatos volt, az emberek boldogan sűtkéreztek a tavaszban. Ilonra hatott Malí biztató szava és az enyhe tavaszi áramlás. Valami jóleső megnyugvás melegengette a lelkét, bár közbe-közbe belenyilallott a bizonytalan jövőtől való ijedelem. De nem beszéltek már erről.

— Törölje le a szemét Ilon, majd elmegyünk a Tüzoltó-térre!

— Oda nem megyek, a nagyságám megtiltotta... Ugyan mi is van ott, Malí?

— Hát mindenféle mutatvány. Eljőhet bátran, nem muszáj azt megtudni otthon. Aztán nem is olyan veszedelmes hely az, ahogy a nagyságám gondolják.

Ilon nem ellenkezett tovább, a kis összetö-

lasztásától, mert elvből perhorreskál minden közös ügyet. De talán éppen ennek a lojális nyilatkozatnak hallása paprikázta fel Ugron Gábort, aki aztán dühös beszédben rontott az indítványra, melyet törvénybe ütköznek — és az osztrák parlamentnek, melyet piacon összvásároltnak mondott. Mikor aztán Széll Kálmán miniszterelnök azt a megjegyzést merre kockáztatni, hogy az osztrák parlamentről így nyilatkozni izlés dolga: ez az ártatlan megjegyzés rettentően kihatott a flegmájából a szélsőbalra. Előbb Pichler Győző, aztán Ugron Gábor, legvégül pedig Polónyi Géza ütődött meg a miniszterelnök kritikáján s egyik-másik olyan modorban, hogy az már nem is izlés dolga. S csak most estek neki igazán az osztrák parlamentek, mely annyiszor gyalázza Magyarországot, és Széll Kálmán, aki megvédi az osztrák parlamentet a kritika ellen is, holott odaát az inzultusokat se torolja meg senki illetékes ember.

Ezekre a kissé mesterséges haragtól duzzadó kifakadásokra Széll Kálmán a legnagyobb nyugalommal adta meg a választ. Annyiszor, ahányszor kellett. S ezekből a felszólalásokból az a korrekció, a törvényhozás méltóságát minden körülmények közt megvédelmező s a mellett erélyes és határozott államférfiu domborodott ki, akinek Széll Kálmán a nemzet többsége eddig is ismerni tanulta. Mert a zavaros támadásokra nagyon tiszta válasza volt a miniszterelnöknek. Megmondotta, hogy amennyiben akár az osztrák parlament kebelében, akár azon kívül inzultusok érték Magyarországot: az illetlen és elítélni való dolog volt, de az ő illetlenségük nem lehet ok arra, hogy a magyar parlament is hasonló hibába esék. S ha ott senki sem tiltakozott az inzultusok ellen — az ő dolguk. Ő azonban, aki ennek az országnak ügyeit vezeti, tiltakozik ellene, hogy ez a magyar parlament is megfélekedjék a maga méltóságáról. Azoknak gonoszsága nem lehet mintakép, melyhez mi is tartuk magunkat. S ha azokat elítéljük, ne játszunk el jogunkat, hogy őket elítélhessük. Pedig ez a jogunk csak úgy van meg, ha nem esünk hasonló hibába.

A többség viharos tetszése jutalmazta ezeket a mélyen átértett szavakat, melyekhez a miniszterelnök fényes polemiát is fűzött a kvóta-kérdés törvényessége szempontjából felhozott ellenzéki okoskodások ellen. Itt már aztán nem tehetett róla Széll Kálmán, hogy letarolt mezőkön kellett tallóznia. Esztendő őta próbálkozott az ellenzék ismételt olyan kifogással, mintha a törvény szerint a királyi döntésnek csak egyet-

pörödött Malí vitte a mutatványos bődék közé. Már sokan voltak a nép mulatóbolyán, az első szép nap, amelyre odakint már készen vártak, itt is megtette a magát. Minden mozgott, a hullám- és körhinta, a Paprika Jancsi, a szíven talált babuk a Jövőházakban, csupa harangozás, kürtelés és kikiáltás volt az egész tér. Malí mindent megmutatott a tapasztalatlan Ilonnak és azt ajánlotta később, hogy üljenek fel egy túrra a körhintára. Ilon nem egyezett bele, de Malí, az apró, de melegszívű Malí nem tudott ellentálni és büszkén ült meg egy zebrát, ölében Kálmánkéval.

Majd tovább kovályogtak a kis mulató városban s Malí egészen belemelegedett, minden baját elfelejtette és örült az életnek. A Hőkömszínházról visszajövet, egy barnaképi iparoslegény vette észre őket és egyre a sarkukban volt. Észrevették. Ilon félt a nagy kitartástól, amivel a legény a nyomukban járt, Malí azonban megnyugtatta s egy kicsit büszke is volt. Egy körhinta csarnokában a barnaképi fiu neki bátorodott s kalapját megemelve, közeledett hozzájuk. Ilon elsápadt és elhúzódott, de Malí nem utasította el.

— A nevem Kovács Sándor! — mondta a fiu. — Ha megengedik, együtt maradhatunk.

— Kérem, tessék, ha nincs jobb dolga — mondta kissé rártartós kacérsággal Malí és ő is megmondta a nevét: — Kis Amál...

Elindultak. Malí ment elő Kovács Sándorral és fáradsan cipelte Kálmánkát. Ilon pedig kullógott utánuk, s néhány lépéssnyi távolságból nézte néha eszöndes szomorúsággal, hogyan beszélget barátinője nagy buzgón, kipírult arccal az új ismerőssel. Nézte őket és fájdalom és rémület hatított bele újra a szívébe. S ahogy elgyöngyülten, roskadozva ment az utján, a szeméből könnyek szivárogtak és folydogáltak le az ajkára...

lenegyszer volna helye. Széll Kálmán erre ismételtlen megfelelt s nem ő az oka, hogy az ellenzék újra meg újra elkérődzik ezen a régen elintéztett kérdésen. A miniszterelnök ma is csak azt felelhetette, amit korábban felelt. De az aktuális kérdéstől függetlenül az egész ellenzéki kritika módjára vonatkozott az a mai talpraesett megjegyzése, hogy a szabadelvű kormány és minden előző kormány is harminchárom esztendő óta a saját politikai meggyőződése szerint igazította az ország dolgait s ezen az alapon lehet csak igazságosan megítélni, nem pedig az ellenzéknek — egyébként bármily rokonszenves — óhajtsái alapján. Ha tehát az ellenzék mindig abból a szempontból bírál, hogy ő mit óhajtana: nem igazságos, mert a többség mást óhajti s a saját meggyőződése és elve szerint cselekszik.

A miniszterelnök erős polemiája után, melyet az egész szabadelvűpárt lelkes éljenzése kísért, a tulnyómó többség elfogadta az indítványt s holnap a törvényhozás már meg is választja a kvóta-bizottság tagjait.

A napirend második tárgyára: az Adria-javaslat tárgyalására ma kevés jutott az időből. Miután Hellai Ferenc előadó ismertette a javaslatot, csak az egy Lévai Lajos beszélhetett, aki — a javaslattal ugyan kissé laza összefüggésben — de nagyon érdekes adatokkal illusztrálta a kvóta-dorlás ügyét. A kvóta-dorlási bizottság eszméje, melyet figyelemmel hallgatott beszéde során fölvetett, határozottan megfontolásra érdemes idea.

Holnapra több néppárti szónok iratkozott fel.

A képviselőház ülése március 19-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Peres Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Lukács László, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

A Ház harmadik olvasásban elfogadja a költségvetési törvényjavaslatot.

(A kvóta-küldöttség.)

Thaly Kálmán a függetlenségi- és 48-as párt nevében kijelenti, hogy a miniszterelnök indítványát a kvóta-küldöttség megválasztása tárgyában el nem fogadja.

Ugron Gábor nem járul a miniszterelnök indítványához, mert az még az 1867: XII. t. c. szellemének sem felel meg. Ez ugyanis előírja, hogy Ausztriában csak felelős parlamenti kormány kezdheti meg a kvóta tárgyalását. Ott pedig ilyen nincs, valamint a többséget is csak vásáron veszi össze a parlament vezetésére kiküldött kormány. Az ily minisztérium nem lehet felelős minisztérium. Az 1867: XII. t. c. 26. §-a azt mondja, hogy Magyarország csak alkotmányos népekkel érintkezhet, a 25. §-a pedig teljes alkotmányosságot követel. Ez Ausztriában nincs, tehát az ausztriai népek nem képeznek alkotmányos alapon álló népeket. (Zajos helyeslés és szélső baloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Nem fogok magamnak és a t. Háznak mulatságot keresni abban, hogy kimutassam az ellentétet... (Zajos felkiáltások a szélső baloldalon: Ez komoly dolog! Ez nem mulatság!)

Endrey Gyula: Az ország bőrere nem lehet mulatságot csinálni!

Elnök: Csendet kérek!

Széll Kálmán miniszterelnök:... amely Thaly Kálmán képviselő ur és Ugron Gábor képviselő ur között van. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Csak mutassa ki!) Lehet, de én nem akarom.

Thaly Kálmán: Hát közte és a pénzügyminiszter ur között? (Zaj.)

Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Széll Kálmán miniszterelnök: Lehet, de ezáltal nem akarom kimutatni a különbséget, amely abban van, hogy Thaly Kálmán t. képviselő ur igen lojálisan elismerni sziveskedik, hogy ez az indítvány, amely nem tartalmaz egyebet, mint azt, hogy az 1867. évi XII-ik törvényeink 19-ik §-a rendelkezésének betűszerinti értelmében az országgyűlés küldjön ki egy küldöttséget, a törvénynek megfelel. Ugron Gábor képviselő ur pedig azt mondja, hogy nem felel meg nemcsak régi törvényeinknek, nemcsak az alkotmányos függetlenség azon mérvének és ideáljának, amelyet a t. tulajdon maga programjába felvett, de nem felel meg a törvényes gyakorlatnak és az 1867: XII-ik törvényeinkben megírt rendelkezéseknek sem. Megnyugszom abban, hogy Thaly Kálmán t. képviselő ur törvényesnek tartja indítványomat és csak Ugron Gábor képviselő ur érvelésére akarok észrevételeket tenni, aki azt törvényesnek nem tartja.

Ugron Gábor képviselő ur egész okoskodását arra alapítja, hogy Ausztriának, amint ő mondja, nincsen felelős parlamenti minisztériuma, nincsen olyan képviselő, amilyent a törvény előír. Azt hiszem, ez nem így van.

Nekünk a törvény értelmében azt kell keresni és ahhoz a feltételhez kell kötni a mi eljárásunkat, hogy Ausztriában van-e az osztrák alkotmány értelmében létező törvényes képviselő és van-e törvényes minisztérium? (Ugy van! Helyeslés a jobboldalon.) A mint ez a feltétel teljesítve van, egyszermind az a feltétel is, melyet a törvény előír s ennél többet ke-

resni nem szabad s nem lehet. (Ugy van! Helyeslés a jobboldalon).

Nem is lehet ezt tenni egyenesen, a törvény szelleméből vett okoskodással, hanem csak olyan körüljáró okoskodással mint amilyennel Ugron Gábor képviselő ur élt. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon). De én ezt a körüljáró okoskodást nem tartom helytállóknak. Mert mit mond a t. képviselő ur? A t. képviselő ur azt mondja, hogy az nem parlamentaris minisztérium, annak a minisztériumnak nincs többsége, azt a többséget csak úgy szedi össze a piacon árveréssel. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon. Felkiáltások: Igaza van!)

Engedelmet kérek, ez a kijelentés és az osztrák parlamenti viszonyoknak ilyen jellegű vizsgálata. Helyes-e, nem helyes-e, azt a t. képviselő urra bízom, de hogy én protestálnék ellene, mint magyar képviselő, ha Ausztriában ilyen kritika tárgyává akarnák tenni a magyar törvényhozást, az már bizonyos. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) S mert én protestálnék ellene, mint magyar képviselő, mint a magyar országgyűlés tagja, nem fogadhatom el és protestálok ellene, mint Magyarország miniszterelnöke, hogy az osztrák viszonyokat ilyen módon tárgyalják ebben a parlamentben. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Bocsánatot kérek, hová vezet ez? Lehet a képviselő ur véleménye akármilyen a körül, hogy az osztrák parlamenti viszonyok milyen alapon állanak, hogyan fejlődtek, az a minisztérium mennyiben parlamentaris, mennyiben nem, de akkor, amikor nem tagadhatja senki, hogy az osztrák Reichsrath az osztrák alkotmány értelmében lett összehívva, tehát törvényes képviselet Ausztriának és az osztrák kormány törvényes kormánya ő felségének. Azt ilyen módon vizsgálni és kritikát alá venni nem lehet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Előbb az volt mindig a kifogás a tulajdonról, hogy Ausztriával már nem lehet többé tárgyalni, mert nincs ott alkotmány. Én mindig azt mondtam: az alkotmány Ausztriában fennáll intakta, csak időleg nem működik. Most az alkotmány működik; most meg az nem teszik a t. képviselő uraknak, hogy Ausztriában milyen, milyen se az a minisztérium.

Hát bocsánatot kérek, abban sinosen igaza a t. képviselő urnak, amit mondtott, hogy ott nincs is tulajdonképpeni minisztérium, mert csak az ügyek vezetésével megbízott miniszterek vannak. Nem így van. Ott miniszterelnök van és ott vannak reszort-miniszterek. Időnkint meg szokott történni Ausztriában, hogy az ügyek vezetésével megbízott miniszterek is vannak, de ez idő szerint egyetlen egyet sem tudok. Azok miniszterei Ausztriának egyenként mind, a miniszterelnöktől fogva végig.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy 1867-ben sem így értette a törvényt, mert hiszen azt mondta, hogy teljes alkotmányosság lépjen életbe; pedig — mondja — 1867-ben Ausztriában volt alkotmányosság. Hát engedelmet kérek, a t. képviselő ur nem veszi észre az argumentációt hevében, hogy ez az argumentum éppen ő ellene és én mellette szól. Ha a 67-iki törvény alkotói az alkotmányosságnak azt a mértékét nem tartották volna elegendőnek, amely akkor Ausztriában fennállott, akkor azt megmondhatná volna, a törvényt jobban körülírták volna és nem álltak volna szóba a 67-iki osztrák Reichsrathal. Amde szóba álltak; nemcsak szóba álltak, hanem annak küldetésével megkötötték azt az egyezséget, amely 1867-ben inartukálva lett. Ez nem a t. képviselő ur mellett, hanem ellene bizonyít. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Maguk a törvényalkotók magyarázzák azt, amit megírtak a törvényben, hogy miképpen értik az osztrák alkotmányos állapotot, amely ma épp olyan, mint volt akkor, sőt teljesebb, mert hiszen akkor a csehek nem voltak a Reichsrathban, ma pedig ott vannak. És ezzel a Reichsrathal nemcsak, hogy belebecsülték a magyar országgyűlés olyan küldöttségi tárgyalásba, amelyet én most proponálok, hanem meg is kötötte az 1867-iki politikai egyezséget.

Az a t. képviselő urnak egész érvelése nagyon is erőletett, nagyon is keresett; nem természetes, nem logikus, mert egyszerű természetes és logikus követelménye a törvénynek az, hogy Ausztriában legyen Reichsrath, legyen törvényes kormány, törvényes képviselő. Tehát meglevően azon feltételek amelyeket az 1867-iki törvények előír, azt a küldöttséget nekünk ki kell küldünk és kérem is a t. Házat, méltóztatassék az indítványt elfogadni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Pichler Győző: Izlés dolga az, hogy mikor arról van szó, hogy a kvóta-küldöttséget egy évre megválasztják, akkor a miniszterelnök ellentéteket akar felledezni a két függetlenségi képviselő között.

Széll Kálmán miniszterelnök: Talán csak szabad? Pichler Győző: Majd megmondom, hogy mi szabad. Ne a függetlenségi ellentéteket keresse a miniszterelnök, hanem a közötte és a pénzügyminiszter között levőket. A pénzügyminiszter szerint dezáliált viszonyok vannak odaát, a miniszterelnök szerint rózsásak. A császárok korszaka van Ausztriában; egyszer a cseheket, egyszer a németeket csapják be.

Endrey Gyula: Minket meg mindig becsapnak! (Derütség.)

Pichler Győző: Ne itt virtuskodják a miniszterelnök, hanem Koerberrel szemben legyenek edék és ne engedje, hogy napról-napra inuitásokat vagjanak a nemzet fejéhez. A miniszterelnökben 25 éven keresztül megvolt a potencia a miniszterelnökségében. S még sem lett az. Most, midőn miniszterelnök lett, nem nyilvánvaló a potencia. (Derütség.)

Ugron Gábor létreértett szavak címén kijelenti, hogy a magyar képviseletnek kötelessége azt kutatni, hogy Ausztriában a parlamentarizmus épe-e? A tavalyi koronadöntés is törvénytelen volt, mert az osztrák 1867. december 26-án kiadott törvény csak egy évre ad hatalmat a koronának a kvóta megállapítására. Ausztriában nincs törvényesség, nincs alkot-

mányosság s csak a törvények kijátszásával uralkodnak.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Valóban nem vezet feleselési viszketet, de ha Ugron Gábor tisztelt képviselő ur félreagyarázot szavai címén most újabb érveket hozott fel, — ami ellen nincs kifogásom, csak indokolom, hogy miért szólok — akkor lehetetlen, hogy azokra ne reflektáljak. (Halljuk! Halljuk!)

A tisztelt képviselő ur rossz néven veszi, hogy neki azt a megjegyzésem, hogy az a modor, azok a kifejezések amelyekkel az osztrák parlamenti viszonyokat illette, én szerintem olyanok, amelyeket így idehozni izlés dolga. Azt hiszem, ez a kifejezés teljesen parlamentaris. (Graz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) A magánéletben úgy, mint a nyilvánosság terén ezzel émi mindenki jogosult; (Helyeslés jobboldalon.) mert csak azt értettem alatta, amit a tisztelt képviselő ur arra nézve mondtott, hogy ott összevársorolják és leltáció útján szerzik meg a többséget. (Nagy zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Ugy is van! Elhök cseppet.)

Pichler Győző: Minden egyes pártelnökkel külön alkudoznak! (Nagy zaj.)

Elnök: Pichler képviselő ur egy beszédet már mondtott. Ne tartson egy másodikat! (Helyeslés jobboldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Legyen az önök hite szerint és legyen az erősen haragos, bosszankodó és közbeszólok képviselő ur hite szerint; hát nem disputálok erről. Azt mondtam és fenntartom, hogy így nyilatkozni elvégre is a képviselő urak szerint helyes lehet én nem tartom helyesnek. Én csak ennek adtam kifejezést, ezt kívánni jogom van és ezt fenntartom. Ha szót emeltem az ellen, tettem azért mert ha odaát történt, azt sem helyeslem, de mikor ideát teszik, akkor sem helyeslem, hogy a magyar országgyűlésben az osztrák Reichsrath belétele vonatkozó dolgokat és az osztrák Reichsrathban a magyar országgyűlés belételeire vonatkozó dolgokat diskutáljanak. (Helyeslés jobboldalon.) Ez, gondolom, parlamentaris, konstitucionális és a magyar állam függetlenségének lényegéből és eszméjéből merített álláspont és azért adtam ennek kifejezést. (Élénk helyeslés jobboldalon.) Gondolom, ezzel a kérdéssel végeztünk.

A képviselő ur azt mondja, hogy nincs-e joga megvizsgálni a prezenciát. Hogyne volna van joga! A t. képviselő ur bosszankodásában egyről megelégedkezett, arról, hogy én legek atánsabb jelét annak, hogy beismerem, hogy a magyar országgyűlésnek joga van megvizsgálni a kérdést, mielőtt kiküldi a bizottságot, azzal adtam, hogy írásban kinyomtatandó indítványt tettem és annak tárgyalását kértém a Házban elrendelni. Ha felálltam volna és azt mondtam volna, hogy tessék kiküldeni a kvotabizottságot, mert az osztrákok is ezt teszik...

Polónyi Géza: Az elnöknek kötelessége lett volna napirendre tűzni!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hiszen nem tettem hát mit prókatoroskodik a képviselő ur. (Élénk derütség és tetszés jobboldalon.) Ezzel azt bizonyítottam, hogy beismerem a magyar országgyűlés jogát, hogy megvizsgálja a kérdést, vajjon a törvény értelmének megfelelőleg járunk-e el, ha ez esetben kiküldjük. Ez elég bizonyított. Vizsgálja meg a képviselő ur, én nem azt mondtam, a mit a képviselő ur rám jog, hogy nekünk mindegy, akár kiküldjük, akár nem. Én azt mondtam, hogy Ausztriában van törvényes képviselet, mert az alkotmány minden sérelme nélkül választások útján lett összealkotva az ottani törvények szerint, ő felségének van ott törvényes kormánya, tehát a két feltétel nézetem szerint teljesült. Ezt mondtam, többet nem. Most az mondja, hogy én érzem, hogy őt többet is mondhatna, mert ő a törvénytelenséget ezen eljárásnak, amelyet én kívánok, azzal is bebizonyíthatná, hogy a mostani kvotadöntés is törvénytelen, de én érzem ezt és azért beszétem másról és nem erről. Én nem beszélhetek olyan dolgokról, melyet a képviselő urak fel nem hoztak, de hogy valaha kitértem volna Ugron képviselő ur vagy más képviselő ur bármely állítása elől, azt senki sem tudja ram bizonyítani. (Zaj a szélső baloldalon.) Hát mikor nozták fel ezt? Tavaly és én emlékeztem a képviselő urat...

Leszky Gyula: Csávolszky tegnapi beszédére válaszojlon!

Széll Kálmán miniszterelnök: Bocsánatot kérek, akkor válaszolok és úgy, ahogy nekem tetszik, mert ahhoz jogom van, de kitérni nem térek ki semmitől kérdés elől. Különbben is nagyon kisserűnek tartom azt a felvetelt kérdést, hogy köztem és a pénzügyminiszter között ellentét van. Hát nincs semmi s ha akarják, beszélék róla, hanem akkor tessék meghallgatni. Előbb megokalták, hogy sokat beszéltem, most meg azt kívánják, hogy többet beszéljek. A képviselő urak gusztazt nehéz eltálni, hát én csak ahhoz tartom magamat, amit megtanultam Aesopustól és La Fontainetól. A „Molnár és fia” meséjéből, hogy ha nem teszik sehoggy sem hát én csak utazom úgy, a hogy nekem jönak tetszik. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

A képviselő urnak ezen érvelése elől tehát nem tértem ki. Méltóztatnak emlékezni, hogy Polónyi és Ugron képviselő urak voltak azok, akik ezt a kérdést már kétezen hozták be a Házba és én akkor bőven, hosszasban magyaráztam, hogy ő felség kvotadöntési jogát a törvény értelmében beállottan tekintem, mert a két országgyűlés, amely elé terjesztett a kvotabizottság jelentése, nem volt azon helyzetben, hogy megegyeznék. A magyar országgyűlésben tárgyalta, az osztrák országgyűlés nem tárgyalhatott mert feloszlatták. Azt kérde Ugron képviselő ur, mikor terjesztett az osztrák Reichsrath elé? Tavaly előterjesztett, de nem tárgyalta. Ha az osztrák Reichsrath ebben a kérdésben nem akarja a tárgyalások felolaltatni és a tárgyalásokat elmulasztja, ez azt jelenti, hogy egyezkedni nem akar, nem tud s így beáll a törvény azon rendelkezése, amely az egyez-

kedés be nem állta esetére a kvotadöntés jogát ő felségére bizza.

Azt mondja a képviselő ur, — s ezt azért nem hagyhatom válasz nélkül, mert szintén a kérdésnek törvényességére vonatkozik — hogy az osztrák törvény, amely azt mondja, hogy nem dönthet a korona tovább, mint egy évre, nem azt jelenti, hogy többször is, hogy határidőn dönthet. Tessék különböztetni. Az osztrák törvénynek ez a rendelkezése a miénkben nincs benn; a miénk határidőn nem szól, hanem azt mondja, hogy a döntés nem szólhat tovább, mint egy évre, ami azt jelenti, hogy a döntés tartamát tovább terjesztini nem lehet. De ebből azt következtetni, amit a képviselő ur mond, hogy nem dönthet többször is, semmiféle interpretációval nem lehet. (Zaj a szélső baloldalon) hanem a törvény korlátain belül, egy éven belül előáll a törvény másik szakasza rendelkezésének alkalmazása, hogy ha a két országgyűlés köz egyezés nem jöhet létre, ismét előáll ez az eset, toties-quoties. Én akkor bebizonyítottam a képviselő urnak, hogy a törvény nem akarhat egy abszurdumot, nem akarhatta azt, hogy azt a módszert, melylyel a kvotadöntés — in ultima analis — elhatározatik, lehetetlenül tegye az által, hogy bekövetkezvén többször egymásután az egyezés nem sikerülte, ne legyen mód, amelylyel a két állam köz feltétlenül eszközölendő döntés megtörténjék. Akkor ezt bőven kifejtettem és azokra hivatkozva állított, hogy ez az eljárás törvényes. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: (Nagy zaj. Mozgás a jobboldalon.) Még nincs abraolós, még várhatnak az urak. (Derütség.) A kvotabizottság nem azért küldik ki, hogy az a kvótát megállapítsa, hanem azért, hogy az kellő alapot teremtsen a felség döntésére. Évről-évre állapítják meg a kvótát, a nélkül, hogy az előbbi évtől az osztrák Reichsrath szankcionálta volna. Miért nem bizonyítják a többség koronajogát, hogy a felség többször egymásután dönthet a kvóta-kérdésben? Nem, mert az összehajthatatlansági dolog elfoglalja figyelmüket? A magyar országgyűlés soha sem nyujtat segédkezet egy idegen állam alkotmányának kisebbitéséhez. Pedig azt teszi, amidőn a jelen helyzetet alkotmányosnak nevezi el, Ausztriában alkudoznak, de ezek az alkudozások a mi bőrkünk mennek. Ott azt kiabálják rólunk, hogy mi Ausztria kitartott gyermekei vagyunk. Hadilábon álló országok nem únez egymással oly alávaló és durva játékok, mint Ausztria velünk. (Helyeslés a szélső balon.) Ne túrjuk azt, hogy hitvány osztrák érdekből még szemrehányásokat csinálnak nekünk. Nem fogadjá el az indítványt. (Zajos helyeslés a szélső balon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Mielőtt a kérdésre a feleletet megadnám, két megjegyzést bocsátok előre. Nagyon sajnálom legjobban és mélyen sajnálom, hogy Ausztriában gyakrabban ugyan a parlamenten kívül, de néha a parlamentben is olyan elfogult ellenséges hangok hallatszanak. Ezt a testvéri érzés megtagadásának vagy hiányának tekintetem mindig, amelyőt azoknak át kell hatva lenni, akik válthatan együttélésre vannak utalva. Fájdalommal és sajnálattal láttam azt mindig, méltatlankodással és megbotránkozással vettem nem egyszer. (Általános, zajos helyeslés és tetszés.) De bocsánatot kérek, azért, mert nem akadtott ott, akik, ha történetek ilyen igazságtalan, méltatlan támadások, visszaütasították volna és akik kellő mértékre redukálnak azokat és felvilágosítanak a méltatlantul és igazságtalanul vádaskodókat. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a Ház minden oldalán.) azért engem ezen a helyen — mert hisz én ezen a helyen ülök és nem azokon a padokon — atól a kötelességtől nem ment föl semmi, sőt ezen helynek tartozom azzal, hogy mint Magyarország kitélé és Ausztria felé ez idő szerinti ügyviselője és képviselője, kijelentsem, hogy nem tartom helyesnek, az én felteggóssal megegyezőnek azt, hogy ha itten, ebben a parlamentben tárgyalnak osztrák felügyelt oly módon, amint tette Ugron képviselő ur. És ha én szót emeltem, nem azoknak védelmére kelve, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) egyszerűen jellemzni kívántam az itt elhangzott erős kitételeket, a mint én jellemteztem azt hiszem, kötelességszerűen és ezen helyben méltóan jártam el. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

A másik észrevételem az, hogy ne higgye Polónyi Géza képviselő ur és ne higgye senki ebben a Házban, hogy én ne óhatnám épp úgy, mint ő, hogy az osztrák alkotmányos élet egészséges, szilárd alapon nyugodjék és olyan állandóan normális, zavartalan mederben folyjon, mint nálunk.

E kis kitérés után — bocsánatot kérek, hogy erre ragadtam magamat — felelek most már a kérdésre. (Halljuk! Halljuk!)

Azt mondja Polónyi képviselő ur, hogy itt egy alkotmányos hézag van, amely abból áll, hogy Ausztriában a kvotadöntést a 14. §. alapján léptetik életbe.

Polónyi Géza: A parlamenttől elvonatott a kvotadöntés 1899-ben és 1900-ban!

Széll Kálmán miniszterelnök: A parlamenttől elvonatott a kvotadöntés? (Zaj a szélső baloldalon.) Bocsánatot kérek, már most nem tudom, hogy a képviselő ur hogyan magyarázza, amit az előbb mondtott; nem is értemet jól; hanem nekem ahhoz kell magamat tartanom, amit mondtott. Felirtam. Azt mondtotta, hogy ez a kijátszás a törvénynek, ez rut játék, ez alkotmányfértés. Nos, akkor, amikor nyugodtan érvelnek, ilyen kifejezésekkel élnek a t. képviselő urak és amikor én ennél sokkal ártatlanabb módon adok kifejezést nézetemnek teibuzdunk; pedig mi ezt nyugodtan halgatjuk. De én nem is veszem ezt olyan tragikusan és erre nem is felelek, hanem felelek egyszerűen a kérdésre.

Azt mondja a képviselő ur, — ebből áll a kérdés — hogy egy alkotmányos hézag van, mert Ausztriában a kvotadöntés nem tárgyalatott, mert elvonatott az ellenőrzés elől.

Polónyi Géza: Ugy van! Ezt mondtottam!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Nos, hála Istennek, hogy legalább ebben, legalább a kiinduló pontban találkoztunk; (Derültség.) mert lélek, hogy azután a konkuzióban nem lesz ilyen egyöntetű a fellépésünk. (Derültség.)

En nem látok alkotmánybészagot. Miért? Egyszerűen azért, mert először is — de ez inkább mellékes megjegyzés — nem a 14. § alapján lett Ausztriában a kvótadöntés élethelepletté hanem tisztán a törvény értelmében. Nézzé meg a képviselő ur azt a rendelkezést, nézzé meg azt a publikációt, amelylyel a kvótakérdésben való királyi döntés — ott császári döntés — nyilvánosságra hozatott; az nem az 14. § alapján hozatott nyilvánosságra, hanem egyszerűen az 1867. december 21-iki Reichsgesetzblattban foglalt törvény értelmében történt „kaiserliche Entscheidung“ alapján.

Már most azt mondja a t. képviselő ur, hogy ezt kellett volna tárgyalniok és mert nem tárgyalatott megsejtetett az alkotmány. Bocsanatokat kérek, én azt hiszem, hogy a t. képviselő ur itt egy ugynevezett éles találó — a német spitzfindig-et hamarosan így fordítottam magyarra — okosodásba lya-kadt ki, amelynek a törvényben a törvény helyes lefogatásában és értelmezésében nincsen me a jogosultsága. (Helyeslés a jobboldalon) Miért? Azért, mert a törvényben — sem a magyarban, sem az osztrákban — nincsen benne, hogy a kvóta-kérdésben való királyi döntést bármilyen nevezendő szankció vagy felülbírálat vagy kérdés tétel egyáltalán alterálhatja. A királyi döntés végérvényvel bír, ahhoz többé senkinek nincsen joga szólani, sem a magyar országgyűlésnek, sem az osztrák Reichsrathnak, ha az törvényesen jött létre; (Helyeslés a jobboldalon) Zajos ellentmondás a baloldalon) mondom, ha törvényesen jött létre. A törvényesség kérdését — ez a dolog természetében van, mert az lormai kérdés — meg lehet beszélni. Már most az osztrák Reichsrath, amely az ott bekövetkezett események folytán lei telet oszlatva, nem volt abban a helyzetben, mint a magyar országgyűlés, hogy tudomást vehetett volna erről akkor, de bizonyára tudomásul vette azóta, vagy ha nem vette, tudomásul fogja venni. (Zaj a szélsőbaloldalon) Bármikor joga van az osztrák Reichsrathnak ezt szövé tenni és így a jogállapot csorbítva nincs. De azért ennek a döntésnek érvénye sem feltételhez, sem időhöz, sem semmiféle hozzájáruláshoz, sem semmiféle kritikához, sem semmiféle ellenőrzéshez kötve nincsen. (Helyeslés) Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) Ha tehát valamely dolog érvényes és érvényes teljesen és érvényes véglegesen, akkor azt azért, mert ott a Reichsrath fel lévő oszlatva — de nem azért, hanem másért — és mert így nem volt abban a helyzetben, hogy formailag hozzászólhasson, érvényében és törvényes következtéseiben semmiképpen nem alterálhatja. (Helyeslés a jobboldalon) S mert nem alterálhatja, — legyen nekem is megengedve itt ebből a kis közjogi okoskodásból a konkuziót levonni — állítom, hogy sem a törvényben, sem az alkotmányban semmi sérelem, semmi sérelem nincs. (Élénk helyeslés a jobboldalon)

Elnök: A Ház hozzájárul a miniszterelnök indítványához s a kvóta-küldöttséget a holnapi ülésen fogja megválasztani.

(Az Adria.)

Baltai Ferenc előadó: Az 1891. XXXI. törvény-cikkben becikkelyezett szerződés értelmében az Adria kötelezve volt 25 hajót beszerezni és ezzel a 25 hajóval évente a jelenlegi állapot szerint 397 jaratot 952.000 tengeri mértőddel teljesíteni. A jelenlegi tárgyalás alatt levő törvényjavaslatban becikkelyezni javasolt szerződés értelmében az Adria köteles hajóparkját 10 legalább is 40-44 ezer tonna tartalmu gőzessel szaporítani és 472 jarrattal 1,047.000 tengeri mértőddel teljesíteni.

A kereskedelmi miniszter törvényjavaslatát indoklásában kiszámítja, hogy ha az Adria nem szerződés alapján szerezne be tíz hajót, amelynek beszerzése ma kötelezettséget vállalt, hanem az 1893. XXII. törvény-cikkben biztosított kedvezmények alapján, akkor 15 éven keresztül 497.000 korona évi segélyre tarthatna igényt, eltérintve a régi segélytől és e mellett az adókedvezményre. Ily körülmények közt a közgazdasági bizottság a törvényjavaslatot általánosságban elfogadásra ajánlja.

Lévay Lajos szól a kivándorlás kérdéséről, amelynek rendezéséről a belügyminiszter is kijelentette már, hogy az halaszthatatlan. 25-30 ezer emberrel tapasztalja az ország népességének számát a hivatalos statisztika szerint. Egyes megyékben, Abauj-Sáros-, Ung-, Zemplénmegyében valóságos kihalt vidékeket talál az ember a kivándorlások miatt. A munkáskéz nap-nap után kevesedik és egyre növekszik azoknak a száma, akik a társadalom és a törvényhozás anyagi támogatására szorulnak. Azt is óriási eredménynek tekintem ha ez a nyomorúság csak valamelyest enyhülne, ha a kivándorlást csak részben sikerülne csökkenteniük.

A kivándorlás azokon a tájakon tapasztalható legnagyobb mértékben, ahol legnagyobbak a latundumok. A földet kellene tehát mobilizálni, parcelálni. Ez ez áll az alföldi nagyvárosok latundumaira nézve is. Óriási haszon származhat az országra abból, ha egy-egy ilyen kulturközpont körül erőteljes magyar kisbirtokosság fejlődne és ez nagy mértékben hozzájárulna a kivándorlás csökkentéséhez is. Hamburg és Bréma óriási pénzeket szednek be magyar kivándorlóktól, mert nem marad ez meg inkább Fiumében? De ehhez aztán rendes hajóárat is volna szükséges Fiume és Eszak-Amerika között, amely nem csak kivinne hanem haza is hozna magyarokat és pedig hazatér — ingyen.

A kivándorlást rendkívül elősegítik a hajózási vállalatok és ezeknek ügynöségei is. Egy megfelelő kivándorlási ellenőrző hivatal statutuását tartaná szükségesnek, mely felvilágosítással, támogatással szol-

gálna azoknak, akik itthon megmaradni semmi áron nem akarnak. A bajon lényegesen segítene az is, hogy a kivándorlász utvonalat kizárólag Fiume felé terelnék s az utleveleket is ennek értelmében kellene kiállítani.

Zmeskál Zoltán: Elnök ur kérem, hívja fel a szónokot, hogy a tárgyról beszéljen.

Elnök: Nagyon örülök, ha a Ház egy olyan határozatot hozna, amely engem ilyenre felhatalmazza.

Lévay Lajos fejtegeti, hogy a kivándorlás ügye teljesen független Ausztriától s ettől függetlenül kell azt rendeznünk. A törvényjavaslatot elfogadjuk.

Pichler Győző a Ház engedelmével, holnapra halasztja beszédét.

Elnök a holnapi ülésen a törvényjavaslat tárgyalása és a kvóta-deputáció megválasztása lesz napirenden.

Rakovszky István kéri, hogy az interpellációk is megebehtők legyenek.

Elnök: Szerdán és szombaton az interpellációk mindig megebehtők.

Az előd délután félkét órakor végződik.

BELFÖLD.

A kvóta. A képviselőház holnap választja meg a kvótabizottság tíz képviselőházi tagját. A főrendiház a kvótabizottság főrendi tagjait pénteken tartandó ülésén választja meg. A kvótabizottság tárgyalásai ezuttal Bécsben lesznek, mivel a bizottságok legutóbb Budapesten tanácskoztak. Értesülésünk szerint a két kvótaküldöttség még husvét előtt és pedig nyomban a magyar költségvetés végleges eintézése után találkozik Bécsben.

Az országgyűlési szabadelvű-párt báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével ma értekezletet tartott, amelyen kijelölte az országos kvótabizottságba a párt kebeléből választandó tagokat. Kijelöltettek: Gróf Andrassy Gyula (az időközben főrendiházi elnöké lett gróf Csáky Albin helyett), továbbá a bizottság eddigi tagjai gróf Apponyi Albert, Falk Miksa, Horváthy Nándor, Láng Lajos, Matkovics Sándor, Pulszky Ágost, Tisza Kálmán és Tommasich Miklós. A tízedik képviselőházi tag kijelölése a néppártnak tartatott fenn, amely Buzáth Ferenc helyett most gróf Zichy Jánost jelölte.

A főrendiház részéről tagjai lettek a kvótabizottságnak: gróf Desseffy Aurél, báró Harkányi Frigyes, Lukács Antal, Pallavicini Ede érgróf, Szurecsányi Pál püspök.

A katolikus autonómiát szervező kongresszus 27-es bizottsága ma délután 4 órakor tolytatta tanácskozásait a főrendiház tanácskozó termében. Jelen voltak a következők: gróf Szapáry Gyula elnök, Hoványi Gyula előadó, dr. Samassa József egri érsek, Hornig Károly veszprémi püspök, Ivánkovics János roznói püspök, Vajda Ödön zirci apát, dr. Rajner Lajos pápai prelátus, dr. Bitta Rezső egyetemi tanár, dr. Várossy Gyula papnövelei igazgató, dr. Bakonyi Elek, Pásztélyi Jenő, dr. Sáhgy Gyula, gróf Zichy Nándor, gróf Apponyi Albert, Ugron Gábor, dr. Timon Akos, gróf Csekonics Endre, dr. Hortoványi József, dr. Györfly Gyula, dr. Günther Antal és Rakovszky István. A bizottság folytatta a 10. szakasznak a tárgyalását.

Dr. Pásztélyi Jenő volt ma a vita első szónoka. A jogtörténet eljétését helyesli, mert Apponyi előadásából úgy győződött meg, ha az alapok és alapítványok és jószágokra a jogot fentartaná az autonómia, akkor a kormány szervezeti szabályok ellen foglalna állást. A püspökök sem kívánják a jogtörténet, ez okból csatlakoznak Apponyi indítványához.

Dr. Hoványi Gyula előadó bizik gróf Apponyi Albertben, aki az alapok jogi természetéről már régen jeles munkát dolgozott ki, az csak nem fogja feladni régi álláspontját. Hogy valamelyes autonómia elértessék beiegyezik, hogy a jogtörténet a szervezeti szabályok kibagyassék s csatlakoznak Apponyi indítványához, hogy a kongresszus külön határozati javaslatában erőteljesen nyilatkozzék a jogtörténet mellett.

Dr. Sáhgy Gyula a jogtörténetnek híve és csak a kifejezésen kért enyhíteni, azt is csak azon feltétel alatt, ha az autonómiai szervezet másképp létre nem jön.

Ugron Gábor hosszabb érvelés után újra kéri a 27-es bizottság eddigi álláspontjának fentartását.

Samassa József érsek: A püspöki kar utolsó szövegezésében a 10. § sem jogtörténet, sem jogfeladást nem tartalmaz. Ezért jobban kedveli a püspökök első szövegét, mely némi jogtörténetet is involvál, ha nem is explicite, hanem implicite. A politikai atmosféra ha változik, akkor majd a vélemények is változni fognak. Addig inkább legyen az az állapot, mely az egyház tulajdonjogát el nem dönti, mert veszélyesebb volna, ha a tulajdonjog megtagadátának a kormány által. Az autonómiát nem akarja veszélyeztetni, akármilyen kis autonómiát elfogad, csak legyen valami s szeretné ha az autonómiai szabályzatban valamelyes jogtörténeti nyilatkozat bevetnének.

Gróf Apponyi Albert kéri, hogy a határozati javaslat szövegezésére kiküldendő bizottság az egri érsek véleményeinek considerációjával is megbizassék.

Arra a kérdésre, kik akarják a jogtörténetet a szabályzat nevében kimondani, igennel szavaztak: Ugron Gábor, dr. Györfly Gyula, dr. Hortoványi József, dr. Sáhgy Gyula és dr. Bakonyi Elek, a többi ellene és elfogadták ezzel gróf Apponyi Albert indítványát.

Ezután a hetes albizottság tagjainak megválasztották Szapáry Gyula grótot, Samassa érseket, Rajner Lajost, Günther Antalt, gróf Zichy Nándort, Apponyi Albertet és Hoványi Gyulát mint előadókat. Az albizottság feladata lesz a kongresszus elé terjesztendő határozati javaslat megszövegezése, amelyben kidomborítandó a katolikus egyháznak a katolikus alapokra vonatkozó joga.

Következett ezután a 27-es bizottsági javaslat 115. és 119. §§-ainak tárgyalása. A bizottság elhatározta, hogy az ellenőrzés gyakorlásának módja új szövegezésben részletezendő s kibővítendő azokkal a jogokkal, melyeket a katolikus vallás- és tanulmányi alapok ellenőrző bizottsága tényleg gyakorol és Ugron Gábor indítványára azzal a joggal, hogy a helyszínen ellenőrzés szempontjából vizsgáló-bizottság legyen küldhető.

A szeszdó-pótlék Ausztriában. Az osztrák képviselőházban ma az összes nagy pártok képviselői értekezést tartottak dr. Böhm-Bawerk pénzügyminiszterrel a szeszdónak a tartományok javára 20 s az állam javára 10 fillérrel való tölemeléséről. Ez utóbbi 10 fillérnyi differencia annak a szükségletnek a fedezésére lenne fordítandó, mely az illeték-novella által nyújtott könnyebbségek, a vámok megszüntetése és bizonyos tervekett törvényjavaslatok révén előállandó egyéb hiányok következtében mutatkozik. A mai értekezleten azt a tervet szelöztették, hogy az állam javára való szeszdó-emelés a tartományok javára való szeszdó-emelésről szóló s tanácskozás alatt levő javaslattal egyidejűleg tárgyalják a szeszdóügyi bizottságban. A német pártok tagjai ellené nyilatkoztak ennek, még pedig először is formai okokból, azt mondván, hogy az állam javára való emelés a költségvetési bizottságban kell tárgyalni, mert ennek a bizottságnak, mely a szükségletéről fog tanácskozni, a fedeztetél is kell határozni. A csehek és a lengyelek egyáltalában ellene nyilatkoztak a szeszdó mindenemű, az állam javára való további emelésének. Végre határozathozatal nélkül a következő eredményre jutottak. A szeszdónak a tartományok javára szóló törvényjavaslatban megszabott mértéken túl való további emelése vagyis az állam javára való tölemelése a jelen időpontban nem fog megtörténni. Nem ejtik el azonban az állam javára való emelés tervét s oly időpontban fogják benyújtani, amikor új javaslatok fognak előterjesztetni, amelyek a költségvetés újabb megterhelését jelentik és feltétlenül új fedezeti forrást fognak megkövetelni. A bizottságok által kívánt illeték-könnyítésekéről, a vámoknak és a tartományi jelzalog-intézetek zálogleveleire kivetett járadék-adónak a megszüntetéséről a mostani törvényjavaslat keretén belül még lehet gondoskodni.

Képviselőjelölés. Keeskenyén a szabadelvű kör március 15-iki bankettjén nagy lelkesedéssel ünnepelte Nagy Mihályt, az alsó kerület népszerű, derek képviselőjét, kit a választók bizalmukról biztosítottak és őt jövőre is fölépítetik.

A kereszt az egyetemen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 19.

Az egyetemi tanács intézkedése folytán eltávolították a keresztet az egyetemi tanteremből s az egyetemi kereszt-ügy ezzel egyelőre be van tejezve. Mindenki azt hitte, hogy ma a képviselőházban szóba fog kerülni a dolog, és azonban nem történt meg. A Ház környéke ma reggel nagyon mozgalmal volt. Rendkívül sok egyetemi hallgató ment a Ház elé, remélve, hogy bejuthat az ülésre, de nem kapott senki sem jegyet, mert már tegnap mind lefogalták a Ház karzatait. A Ház folyosói is korán megélnékültek, a karzatok is megteltek zsúfolásig, de nagy volt a meglepetés, amikor az ülés megkezdéséig senki sem jelentkezett szólásra az egyetemi kereszt ügyében.

Az egyetemen ma és holnap nincs előadás s így csend van az egyetem körül. Az ifjúság higgadtan tárgyalja a keresztkérdést s úgy látszik, hogy nem tervez senki sem további akciót.

Az egyetem központi épületének kapui zárva vannak. A kapuk rácsozata mögé a rektorok az egyetemi ifjúsághoz intézett figyelmeztetőjét üggesztették ki, valamint két rendbeli határozatot, hogy a szigorlatokat ma nem tartják meg és az előadások az egyetemen két napig szünetelnek. A kapu mögött, a csarnokban a szolgazemélyzet portyázik arra az esetre, ha az ifjúság metalan erőszakkal akarja az aula behatolni.

Dr. Bókay Árpád, az orvostudományi kar dékánja tegnap magához kéréte Benárd Agost orvostanhallgatót és kijelentette, hogy ellene ezennél az egyetemen történt feltevésekből kifolyóan a legyelemi eljárást megindítja. Feltételezte, nevezze meg mind azokat, akik a kereszt-tüntetés előkészítékét és abban résztvettek. Benárd Agost az erre vonatkozó felvilágosítást megtagadta.

„A keresztény egyetemi ifjúság nagybizottsága” a keresztnek az egyetemen való kifüggesztése dolgában a következő határozatot hozta:

A keresztény egyetemi ifjúság nagybizottsága a lapokban megjelent cikkekre, amelyek bujkálással, gyávassággal gyanúsítják az egyetemi keréksz-mozgalom intézőit, elhatározta, hogy e hónap 20-án, szerdán reggel a nagybizottság teljes névsorát átnyújtja a rektornak. Eddigéle nem tettük ezt meg azért, mert azt vártuk, hogy a rektor önkéntes jelentkezésre fogja föl hívni a mozgalom intézőit, de ahelyett a rendőrség bízott meg a kutatással. Főképpen ez a körülmény indította a bizottságot arra, hogy késedelem nélkül, azonnal a nyilvánosság elé lépjen. Elhatároztuk, hogy a névsort kísérő jelentésben a tervet teljes részletességgel ismertetjük, kitejtjük és bebizonyítjuk, hogy a néppártól és minden más politikai és felekezeti párttól teljesen függetlenül és önállóan cselekedtünk, terveinkről pedig senki más nem tudott.

Az Egyetemi Kör sem élénkebb, mint máskor. A kör interpellációs könyvébe a következőket jegyezte be Mokry Ferenc egyetemi hallgató:

Az egyetem terében ma ismeretlen tettesek keresztet fűggesztettek ki. Sürgős interpellációt jelentek be a legközelebbi bizottsági ülésre: a keresztnek föltétele ügyében. Mokry Ferenc.

Hogy kik azok, akik legjobban örülnek a kereszt jegyében rendezett tüntetésnek, azt érdekesen vizsgálja meg egy *Observer* álnev alatt beküldött levél, amelynek az írója egyetemi hallgató. A levél egyebek közt így szól:

Meg nem állhatom, hogy ne szöjlek egy olyan jelenségről, mely érdekesen vizsgálja meg a mi speciális viszonyainkat. Egyetemünkön természetesen vannak román szerb és töl hallgatók is, akik, hogy a magyar államesme iránt minél jobban kifejezzék rokonszenvüket, sőt a nyújtott stipendiumokért hálájukat, midig ostentatíve saját anyanyelvükön beszélnek. Valóban meglehetősen kedves volt e derék ifjak öröme a fölött, hogy immár a magyar a magyarnak akarja beverni a fejét és nem nekik. Erdeklődve jutottak rögön oda, ahol csoportosulás vagy zaj támadt s ok is kis csoportokba verődve, anyanyelvükön él is meglezett örömmel mulattak e hősi barcon, bizonyára hálás szívvvel gondolva azokra az igazán előzékeny, érdeműs férfiakra, akik nekik e nagyszerű ünnepe élvezését minden különösebb belépődij nélkül lehetővé tették.

Dr. Margalits Ede egyetemi tanár a következő nyilatkozat közlésére kérte föl lapunkat:

Az egyetemi keresztügyben kibocsátott hírlapi közleményekben az áll, hogy én kértém volna vagy parancsoltam volna az ifjúságnak, hogy a kifüggesztett keresztet vegyék le. — erre nézve kötelességemnek ismerem kijelenteni, hogy ezen ügybe úgy kerültem be, mint Pilátus a krodóba, mert hétfőn nem lévén előadásom, nem is voltam az egyetemi épületben és nyilvánvaló, hogy ezen ügyben tévesen említették nevemet Margalits egyetemi irodaigazgató ur neve helyett. Ezen nyilatkozatom közlését kérve tisztelettel vagyok a t. szerkesztőségnek alázatos szolgálja. Budapest, 1901. március 19-ikén.

Dr. Margalits Ede, egyetemi tanár.

KÜLFÖLD.

A tőzsdehatárúzet reformja Ausztriában. Ma délelőtt Bécsben összeült a parlament közzgazdasági bizottsága, hogy megvitassa a tőzsdei határúzet reformjának kérdését. Giovanelli földművelésügyi miniszter arra utalt, hogy a kormány már ismételen elismerte a mezőgazdasági terményekkel való tőzsdeszerű határúzet reformjának szükségességét és késznek nyilatkozott arra, hogy a képviselőházban nemokára erre vonatkozó törvényjavaslatot fog előterjeszteni. Most a tőzsde-határúzet ügyében tartott szaktanácskozás eredményeinek rendszeres összefoglalása és a tartalomjegyzék készítése van folyamatban. Ezek az előmunkálatok legközelebb befejeződnek és lényegesen meg fogják könnyíteni a képviselőházban benyújtandó törvényjavaslat további előkészítését. Akármilyen lesz is az annak idején benyújtandó törvényjavaslatnak a tartalma, a mezőgazdasági terményekkel való tőzsdeszerű kereskedés reformja olyan lesz, hogy a mezőgazdaság minden jogosult panaszát állandóan és határozottan orvosolni fogja.

Revertora távozás. Bécsből jelentik nekünk, hogy gróf Revertora vatikáni nagykövet őszszel fog megválni állásától.

A khinai bonyodalom.

London, március 19.

A *New York Herald*nak jelentik Tiencinből március 17-ikéről: *Campbell* tábornok felajánlotta, hogy visszavonja az angol csapatokat a vitás területéről, ha az oroszok ugyanezt cselekszik, azonban *Vogak* orosz tábornok visszautasította az angolok ajánlatát. Az oroszok türelmetlenül várják a pétervári utasítást. A futóárkok tele vannak csapatokkal. A brit haderő huszszor nagyobb az orosznál. Ha Pétervárról nem jön békéltető utasítás, úgy *Vogak* tábornok meg fogja kísérelni, hogy az angolokat erősen elsáncolt hadállásukból elkergesse. Mind a két fél el van tőkével, hogy addig megtartja hadállását, amíg fegyveres erővel elhagyására nem kényszerítik. A *Daily News*nak illetékes helyről azt jelentik, hogy a vitás terület nem brit alattvalóké, hanem a khinai államé.

A tiencini konfliktusról a következőket jelentik: A vitás melléksín-pár a vasut területén és a vasutnak föltétlenül szükséges. Az oroszok azt állítják, hogy az angolok a melléksín-pár építésével megsértik az oroszok koncesszióját és a megkezdett munka abbahagyását követelik. Az angolok ezt megtagadták s erre az oroszok futóárkokat ástak és fegyveres örököt állítottak a melléksín-pár közelébe. Az angolok ugyanezt telték. Az eset csak azt mutatja, hogy *Alekszejev* orosz tengernagy mindenképpen zavart akar támasztani. Ha az orosz kormány vissza nem hívja *Alekszejevet*, úgy a torzsalkodásnak se vége, se hossza nem lesz és végül nyílt ellenségeskedéssé fog fajulni.

Bécs, március 19.

A tiencini telekvitára vonatkozólag jelentik a *Pol. Corr.*-nek Londonból mai kelettel: Az angol és az orosz csapatok parancsnokai abban állapodtak meg, hogy megmaradnak állásukban és nem nyulnak erőszakhoz, hogy a diplomáciai képviselőknek időt és alkalmat adjanak az ügy békés elintézésére.

Róma, március 19.

Az udvari körök nagyon aggodnak az angol-orosz összekoecandás miatt. Tegnap és ma rendkívüli élénk táviratváltás folyt Berlinnel és Béccsel, amelynek az lett az eredménye, hogy a király *Lanza* berlini nagykövetet Rómába szólította. A király *Lanzát* megérkezése után azonnal fogadni fogja.

London, március 19.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból tegnapi kelettel: A khinai udvar felszólította *Vutíngfang* washingtoni khinai követet, tegyen jelentést róla, hogy a *Manchurcszakra* vonatkozó egyezmény ellenkezik-e Khina érdekeivel.

London, március 19.

Az esti lapok jelentik *Pekingből* mai kelettel: Az angolok visszavonták őrségeiket a tiencini vasuti kiterőtől. Az utjok miatt való vizslyát, legalább ami az itteni hatóságokat illeti, befejezettek tekintik.

Tiencin, március 19.

Az angol-orosz incidentum illetőleg a helyzetben egyik fél részéről sem történt változás. Gróf *Waldersee* ma este ideérkezik. Az angol és az orosz parancsnok ott kormányaik rendeletét várják.

New-York, március 19.

A *New-York Herald* jelenti Tiencinből mai kelettel: *Vogak* orosz tábornok visszautasította azt a kompromisszumot, melyet *Waldersee* az angol-orosz viszály megoldására javasolt.

London, március 19.

A *Times* jelenti, hogy ideérkezett hírek szerint gróf *Waldersee* közbenjárta, hogy a tiencini angol és orosz csapatok ellenséges magukatartásának véget vessen.

Páris, március 19.

A mai minisztertanácsban *Delcassé* külügy-miniszter felvilágosításokat adott a Khinával folyó tárgyalásokról és azt mondta, hogy az utolsó táviratokban, amelyek hozzá érkeztek, Tiencinben történt incidentusról szó sincs.

Páris, március 19.

A Havas-ügynökség jelenti Pek. ngból: A tárgyalások állása lehetővé teszi, hogy a Khinában levő francia csapatok tényleges létszámát erősen redukálják. 10,000 ember visszatér hazájába. *Pichon* francia követ április elején *Pekingből* Franciaországba utazik.

Páris, március 19.

A *Newyork Herald* párisi kiadása jelenti Tiencinből tegnapi kelettel: Tegnap néhány cso-

port francia bejárta az angoloknak átengedett területet s azt kiáltotta: *Le az angolokkal!* E közben egy angol századdal találkozott, akik *ki akartak húzni a kocsiából*. A századost honfitársai szabadították ki. *Campville* őrnagy az eset után kiutasította a franciákat az angol területről s kiadta a parancsot, hogy franciákat többé ne bocsássanak be. *Waldersee* táviratilag értesítették az esetről.

London, március 19.

Egy előkelő japáni diplomata a helyzetről a következő kijelentéseket tette a *Daily News* tudósítójának:

— Ha Oroszország nem ad Japánnak semmiféle engedményt, attól félek, hogy a háboru elkerülhetetlen lesz. Japánban ma igen nagy az elkeseredés és a nép nagy többsége követeli a háborut, ha Oroszország nem tesz olyan javaslatot, amely Japán elfogadhat és amely tekintélyét és becsületét visszaállítja. A helyzet végtelenül komoly.

HIREK.

A kereszt a városházán.

Az egyetemi kereszt-vita nem volt a legelső ebben az országban. Az első — már akármilyen mond hozzá Nagy-Körös — *Kecskemét* városáé. Elmondjuk sorjában, hogyan kerekedett híres *Kecskemét* városában néhány esztendővel ezelőtt a kereszt-historia.

Ez a derék alföldi város, amelynek színmagyar népe olyan csodálatosan egyesíti magában a magyar faj minden erényét, példa lehet a toleranciában, a felekezeteknek békeséges együttélésében is. A lakosság többsége katolikus, de igen sokan vannak külvonisták is, sőt az egyik választókerületben a reformátusoké a többség. Megtörtént azért itt is nem egyszer, hogy katolikus képviselőt választottak. A városi tanácsban is szépen megférnek együtt a különböző felekezetek hívei. A *Kecskeméti* ember hitbuzgó, de nem gyűlöli azt a polgártársát, aki másképpen tiszteli az istenét.

A református *Lestár* Péter után pár évvel ezelőtt a katolikus *Kada* Elek lett a polgármester. *Kada* Elek, a fényes, zamatos magyar pennájú író, *Kecskemét* legnépszerűbb embere. Mikor elfoglalta a polgármesteri széket, egyebek közt szépen, melegen lelkükre beszélt a tanácsbelieknek, hogy ne csak egyéb polgári érények gyakorlásában, hanem a vallásosságban is adjanak példát a népek, járjanak el vasárnaponként a templomba, mindegyik a maga templomába. És az első vasárnapon diszmagyarban vonult be a magisztrátus a templomba, élén a polgármesterrel.

Ez bizony nagyon megtetszett a hitűkhöz hű katolikus polgároknak. El is mentek *Kada* Elek polgármester uramhoz szép, nagy deputációban, hogy megmondják neki, menyire a lelkők szerint való cselekedet volt az, hogy ilyen szépen élvezte a tanácsurakat az Isten házába. Hanem a szép köszönet mellé volt mindjárt egy szép kérésük is.

— Látjuk már — azt mondják — hogy jó katolikus ember a mi polgármesterünk. Eltesse is az Uristen az urat ezért is, meg egyebekért is. De ha már így van, hála Istennek, tegye meg minékünk egy kívánságunkat. A régi városházán a közgyűlési teremben ösödök óta ott volt a falon, a szől asztal fölött a feszület. Az új épületben megfeledeztek róla. Az a kívánságunk, hogy hozassa elő a polgármester ur a régi keresztet és szögeztesse föl az új diszterem falára, mert ott kell annak lenni.

— Nem kell biz' annak — felelt a polgármester — nem is teszem oda, pedig csakugyan jó katolikus ember vagyunk.

— És ugyan miért nem teszi oda az ur, ha csakugyan jó katolikus ember?

— Bizony csak azért nem teszem, mert nem oda való.

— Már miért ne volna?

— Hát csak azért, mert abban a teremben nem imádkozunk, hanem vitatkozunk, sőt néhanapján még hajba is kapunk egy

kicsit. Nem az Istent dicsérjük ott, hanem egymást cseplünk. Templomba való a kereszt, nem a közgyűlésbe.

— De ha jó volt sok, hosszú esztendeig, miért ne lenne jó ezután? Nem bántott az a kereszt senkit ideig, kit bántana ezután?

Azt mondja erre a polgármester:

— Nem-e? Ugyan mondják már, igaz-e, hogy abban a teremben mindnyájan egyenlők vagyunk, egyik felekezet sem különb a másiktól?

— Persze, hogy igaz! — mondták az emberek.

— No már, ha ez igaz, akkor a kereszt mellé holnap majd a reformátusok a kakast követelik, harmadnap meg a zsidók az ő szentírásukat. Aztán mi lesz ebből?

— Hát csak az lesz, hogy — előbb a keresztet tegye oda az ur.

A polgármester erre gondol egyet, aztán azt mondja az állhatatos polgároknak:

— Már látom, hogy nekem utóljára el sem hiszik, hogy jó katolikus vagyok. De a püspököknek elhiszik, ugy-e, hogy megbocsúlik a keresztet?

Ezt persze, hogy elhitték.

— Lássák, pedig a püspökök mind ott ülnek a főrendiházban, ahol soha akkora kereszt sem lógott a falon, mint a kisujjam. És agynek sem jutott eszébe e miatt panaszkodni. Ehhez most már mit szólnak?

A polgárok ehhez azt szolták, hogy:

— Majd megnézzük.

Meg is nézték, meg is tapasztalták, hogy a főrendek ülstermében csakugyan nincsen kereszt. Haza is mentek békességben, nem is szoltak többet egy szót sem a városháza keresztjéről.

Eddig van a kecskeméti kereszt-história. Akármit mond is hozzá Nagy-Körös.

(.)

Budapest, március 19.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

— Személyi hír. *Mária Feodorovna* orosz özevy császárnő ma este Kopenhágába érkezett; a király és a királyi család tagjai fogadják. — Az angol királyné csütörtökön Kopenhágába utazik.

— Az udvar Budapesten. A budai királyi várpalotában, valamint a gödöllői királyi kastélyban megkezdődtek az előkészületek az udvar fogadására. A király és a királyi család több tagja az egész udvartartással együtt a jövő hónap közepén Budapestre érkezik. Ez alatt az idő alatt nagyobb udvari ünnepélyek, fogadtatások és diszebdek lesznek a budai várban. Május elején leplezik le a Gödöllőn *Erzsébet* királyné szobrát s a leplezési ünnepen, mely igen nagyszabású lesz, részt fognak venni a király, *Giella* és *Mária Valéria* ökercegnő férjjeikkel és gyermekeikkel. A királyi család több tagja a tavasz egy részét Gödöllőn fogja tölteni.

— József főherceg nevenapja. *József* főherceg és fia *József Agost* főherceg nevenapját ünnepelték ma a fumei főhercegi villában. Kisjénőn a kápolnában istentisztelet volt, amelyen a hatóságok fejei és az uradalmi tisztviselők voltak jelen. *Kistapolcsány* községe lobogódiszt öltött. A templomban istentisztelet volt, és ezután az ünnepi lakoma *Dus Jenő* uradalmi felügyelőnél. Innen táviratilag üdvözölték ő fenségeiket, akik szintén táviratilag lejezték ki köszönetüket.

— Frigyes főherceg egészséges. Bécsből jelentik, hogy nem erősítik meg azt a hírt, hogy *Frigyes* főherceg, aki néhány nap óta *Cannesban* van, ott ágyban fekvő beteg lett. Bécsbe érkezett jelentés szerint a főherceg a legjobb egészségnek örvend és az eddigi dispoziciók szerint 21-ikén este *Pontfa*lén á Bécsbe érkezik, innen pedig rövid időzést után *Pozsonyba* utazik. A főherceg neje, *Isabella* főhercegnő és leányai: *Mária Krisztina*, *Mária Anna* és *Mária Henriette* főhercegnők a husvétü ünnepeket még *Cannesban* akarják tölteni és csak aztán térnek vissza *Pozsonyba*.

— A német trónörökös Bécsben. Mint nekünk Bécsből jelentik, a német trónörökös, kit ő felsége müncheni látogatása alkalmával meghívott, április közepe táján Bécsbe érkezik, ahol az uralkodó vendége

lesz. A vendég több napi ott tartózkodása alkalmából különféle udvari ünnepeket terveznek.

— Az idő. *Tisza* István gróf, a képviselőház tegnapi ülésén szóvá tette a tisztviselők munkaidejének kérdését. *Szell* Kálmán miniszterelnök pedig kijelentette, hogy a mostani egész munkabeosztásunkat alkalmatlannak tartja arra, hogy gyors és kimerítő munkát teljesíthessünk. Az egész magyar társadalomra nézve rendkívül nagy fontosságú kérdést érintett ezzel a miniszterelnök s valóban írt volna az ideje, hogy életmódunkban némi változások álljanak be a munkaidő szempontjából is. A magyar ember és a magyar hivatalnok reggel nyolctól déli tizenkét óráig dolgozik. A nap magasan áll az égen s a munka javában folyik, de a magyar leves éppen ekkor kezd kihűlni s így sietve dobják el a hivatalnok a pennát, a munkás a szerszámot, a diák a könyvet és szabad ebédelni s pihenni. Fényes nappal, a nap közepén, a munkára legalkalmasabb időben, tizenkettőtől délután háromig, nálunk mindenki pihen vagy pikolót iszik, holott a nap e legtermékenyebb óráit kellene a legjobban kihasználni. Délután háromtól ötig vagy hatig senki sem dolgozik avval az eréllyel, mint a déli órákban.

Ez a kérdés csakugyan nem tartozik a neveltséges apróságok közé. Egész Európában tud vannak már rajta s a nemzeti termelés kérdéseinek megoldásánál fontos szerepet adtak az időnek, a munkaidő beosztásának. Minálunk még mindig elfeésérlik a nap legértékesebb óráit s indokolatlan konzervativizmussal ragaszkodnak a régi beosztáshoz. Mindössze annyit tudnak fölhozni mellette, hogy:

— Elhűl a leves!

— Gróf Esterházy Mihály ma este ebédet adott *Reviczky*-utcai lakásán. Jelen voltak: *Szell* Kálmán miniszterelnök és neje, *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter és neje, gróf *Kegelevich* István intendáns, gróf *Széchenyi* Imre és neje, gróf *Széchenyi* István, *Bajza* Aladár, gróf *Szapáry* Pál.

— Báró Fejérváry és a szedő. Ugyanabban az időben, amikor báró *Fejérváry* honvédelmi minisztert *Sonnenberg* tanár a Herzl-féle szanatóriumban operálta, a zsidó kórházban beküldt egy *Frankl* C. nevű szedő. Ennek az embernek ugyanaz a baja volt, ami báró *Fejérváry*nak a *Baron* tanár éppen azon a napon végezte rajta az operációt, amelyen *Sonnenberg* tanár báró *Fejérváry*t operálta. *Frankl* is felgyógyult súlyos betegségéből, de amikor elhagyta a kórházat, azt mondta neki *Baron* professzor, hogy ne folytassa eddigi mesterségét, mert ez halála lehet. A szegény *Frankl* nagyon el volt keseredve, hogy mibe kezdjen s töprengése közben báró *Fejérváry* miniszterre gondolt, akit nem titottak el az orvosoktól, hogy eddigi mesterségét folytassa. Kapta magát *Frankl* és szép levelet írt a kegyelmes urnak melyben elmondta, hogy milyen sanyaru az ő helyzete s hogy ő is ugyanabban a betegségben szenvedett, mint a kegyelmes ur. Báró *Fejérváry*nak megeseit a szíve a szegény emberen s elhívatta magához. Amikor aztán megjelent, a kegyelmes ur kikérdezte a betegségét az operációt illetőleg s nagy érdeklődéssel és rokonszenvvel hallgatta a szegény szedőnek elbeszélését. Mikor aztán megtudta, hogy *Frankl* nem élhet tovább hivatásának, a kegyelmes ur nem nyugodott addig, amíg állást nem szerzett neki a vasutnál. Így jutott a betegségére révén szerencséhez a szegény szedő, aki áldja most a kegyelmes ur jó szívét.

— Le a gyalogjáróról! A kassai rendőrség egy és mindenkorra lekergette a gyalogjáróról a gyermekkooskat. Intézkedése szerint a dadáknak, akik friss levegőre viszik az apró emberkéket, legfőképpen csak egyszer szabad a gyalogjárón átvonulniuk, s ha sétálni akarnak, menjenek le a kocsitra, a lovak közé. Az intézkedés igazán szeretetreméltó. A kassai rendőrség bizonyára abból indult ki, hogy a gyermekkooskai akadályai a gyalogjáró közlekedésének. Le velük, a kocsitra! Arra nem gondolt, hogy ezzel megnehezíti a gyerekeknek a levegőn való sétáltatását, egészségük fejlődését. Az egész ügy kicsinyesnek látszik, de az igazság, hogy inkább tapodják le a kis kocsik az összes kassai urak összes lakkcipőit, sározzák be az összes hölgyek díszes ruháit, mintsem, hogy egyetlen egy kis gyerektől egyetlen egy lehelletnyi friss levegőt bárki is elvegyen. A kassai rendőrségen nem sok az apa, ugylátszik.

— Kossuth gyászünnep. Az Egyetemi-Kör nagyszabású emlékűnnepet rendez Kossuth halála napjának 7-ik évfordulója alkalmából. Az egyetemi ifjúság holnap, szerdán délelőltől 10 órakor az Egyetemi Kör zászloja alatt kivonul a temetőbe és ott Kossuth sírját megkoszorozza. A sírnál beszédet mond *Béna*rd Ágoston, *Dongó* Orbán pedig elszavalja *Ábrányi* Emil, „Kossuth sírja” című költeményét. Délután 6 órakor az irodalmi és rhetorikai szakosztály az Egyetemi Kör helyiségében gyászülést tart.

— Tisztelgés a miniszterelnöknel. *Szell* Kálmán miniszterelnök ma a képviselőház miniszteri szobájában fogadta *Sikszay* Ferenc festőművészt, aki abból a célból tisztelgett nála, hogy köszönetét fejezze ki azért a szívélyes fogadtatásért, amelyben a kormány a francia művészetet részesítette. A kormányelnök meleg hangon emlékezett meg a francia művészelekről és kijelentette, hogy valamint a magyar társadalom, ugy a kormány is őszintén sajnálja, hogy a tervezett látogatás ezuttal elmaradt.

— Sorsjáték a boer szabadsáért. *Rochefort* kalandos tervet iparkodik nyébe futni: nagy nemzetközi sorsjátékot akar rendezni, hogy pénzzel s csapatokkal segítségére siessen a boeroknak. Az eset pártlan a maga nemében, mert a világtörténet még eddig egy esetet sem tud, amelyben egy jól sikerült sorsjáték megmentette volna egy nemzet függetlenségét. A tervről, amely minden tekintetben kivihetetlen, a következőket írja *Rochefort*:

Hosszasan és komolyan gondolkodtunk a fölött, hogy mely eszközök volnának a legalkalmasabbak a boer harcosok, fogságba hurcolt asszonyaik és árvaságra jutott gyermekeik támogatására s végül megállapodva a két köztársaság képviselőivel, a következő végleges határozatot hoztuk.

Az osztrák, porosz, bajor, spanyol, svéd, olasz, amerikai és francia parlamentek boerbarát képviselői külön bizottsággá alakulnak, amelynek nevében kormányuktól egy nagystűl nemzetközi sorsjáték rendezésére kérnek engedélyt. A sorsjáték adminisztrációját egy teljesen megbízható nagy bankra bízzák, amelynek közleményeit, hirdetéseit s reklámjait a két világrész sajtója a boerok iránt érzett nagy szimpátiája alapján ingyen fogja közreadni. Lehetetlen, hogy volna miniszter, aki — legyen az bár olyan, mint az angol ügynök *Delcassé* — ellentálljon egy olyan akciónak, mely a családok ezreit fogja az elpusztulástól megmenteni.

A szükséges összeg körülbelül 25 millió frank, amelynek megfelelően egy egymillió fonyereményt, azoknál több 200.000.-es százezres és kisebb nyerevényeket fogunk megállapítani. A sorsjegyek árát is a lehető legalacsonyabbra kell szabni, hogy a boerokért lelkesülő népek legalacsonyabb osztálya is megvásárolhassa azt. Az ügykezelés, elárusítás stb. költségei a legnagyobb takarékoskodás mellett is tekintélyes összeget tesznek ki, de mindenesetre elenyésznek a cél szentsége mellett. S ha csak tíz-tizenkét milliót fog az akció jövedelmezni, már így is nagyban hozzájárulhatunk a nyomor enyhítéséhez és sok könnyű száráthatunk fel.

A kibocsátásnak nem szabad Franciaországban történnie, nehogy a *Waldeck*-ek elrabolhassák tőlünk ezt a pénzt. A törvény tiltja ugyan azt is hogy Franciaországban az idegen területekről behozott sorsjegyeket árusítsák, de a kamarának és a szenátusnak szavazata fellüggesztheti ennek a törvénynek hatályát. Ha azonban a parlamenti többség, amely oly könnyen volt megnyerhető a Panama javára, nem volna hajlandó Angliának keserűséget okozni, hogy ime az ő földözöttjeiket mi megmentjük a halálok leggyötrőbbjétől, úgy módjában fog még mindig állni minden boerbarát franciának, hogy közzvetlenül az illető svájci, német, hollandi, amerikai, orosz vagy más banknál, amely az elárusítástól foglyújtóhelye lesz, jegyezze a maga részesedését.

— A hentes-ipartestület a miniszterelnök. A mai képviselőházi ülés alatt a budapesti hentes-ipartestület küldöttsége járt *Büttner* elnök vezetésével *Szell* Kálmán belügyminiszternél és *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél és terjedelmes memorandumot nyújtott át a minisztereknek. Az emlékratban a mester-utcai villamos vasutat a sertes közgyőzhidig való kiegészítést kéri, aminek rájuk nézve rendkívül fontossága van. A miniszterek a küldöttséget jó indulattal fogadják s megígérték nekik, hogy a dologgal foglalkozni fognak.

— Amerikába szökött. Egy erős tekintélyes kereskedő még e hó 6-ikán megszökött hazuról tetemes adósság hátrahagyásával. Vagy ötven ezer korona erejéig volt váltója az eressli, martonvásári és dunadonyi takarékpénztárnál, de mert vagyonos rokoni keszeskedtek érte a váltókon, az említett pénzintézeteknek semmi veszteségük nincs és ezért nem is kördztették a megszökött kereskedőt. *Deutsch Bernát* most levelet írt a feleségének Hamburgból, melyben azt írja, hogy a börtén vesztette el vagyonát és tudatja, hogy Amerikába megy szorenesét próbálni.

— Szocialisták márciusa. A nemzetközi szocialdemokraták pártja most vasárnap vonult ki *Petőfi*-szobrához, hogy beszéd kíséretében megkoszorozza. A nemzetközietől megvált újraszervezett szocialdemokrata párt pedig március 24-ikén, vasárnap, tervet nagy kivonulást *Petőfi*-szobrához. A főkapitányságnál már bejelentették a körmenetet, melyet a muzeum-kert mögüll, ahol délután 2 órakor gyülekeznek, a *Kossuth-Lajos*-utcán végig terveznek *Petőfi* szobrához.

— Halálhöz. Nagyváradon elhunyt dr. *Gross* Albert előkelő orvos 81 éves korában. A szabadságharcban mint honvéd-orvos vett részt és sokáig elnökölt a nagyváradi 48-as honvéd-egyletnek.

— **Tíz esztendő.** Majdnem hihetetlenül hangzik az történet, ami — egy estlapp tanúsága szerint — néhány nappal ezelőtt a nyitrai megyei Holicson megese. Egy özvegy asszonyhoz estefelé beállított egy idegen ember. Messziről jött, fáradt volt, szállást kért. Az asszony adott neki szállást s vacsorát is. Mielőtt a vendég lefeküdt volna, egy csomagot adott át az asszonynak s megkérte, hogy őrizze meg számára reggelig. Az asszony megígérte s jóéjszakát kívánt a vendégnek és kiment. Kénn nem hagyta nyugodni a kíváncsiság. Várt, amíg benről horkolást hallott, aztán felbontotta a csomagot. Egy esomó érték-telen holmit talált benne és egy esomó bankót. A pénz belehajította a gyilkosságba. Elhatározta, hogy megölt a messziről jött embert s aztán el-ássa a kertben. Meg is tette. A fejszével olyat vágott az alvó ember fejére, hogy annak már nem volt ereje a védekezésre. Arra aztán több fejszeapással megölte. Mikor ki akarta cepelni, megnézte az arcát s egyszerre nagyon ismerősnek tetszett neki az ember. Jobban megnézte s egyszerre világgossá gyult az agyába. A saját férjét gyilkolta meg. Az ura tíz évvel ezelőtt vándorolt ki Amerikába s most hazatért, hogy megossza feleségével a tíz esztendő munkájának gyümölcsét. A gyilkos asszony már hajnalban jelentkezett a csendőrségnél.

— **Segítség a szegényeknek.** A Podmaniczky-utcai kenyérszótolt bolt javára ma a következő adományokat kaptuk: *Liechtmann Soma* a *Szolnoki polgári haladó-hör* márciusi ünnepségén rendezett gyűjtés eredményeképpen 20 K. 30 fillért küldött. A gyűjtés kezdeményezője *Pallag Géza* elnök jótékonyágáról ismert neje volt. *Dr. Bauer S.* (Budapest) 4 K.-t küldött, *Bauer Andor* gyűjtése eredményeképpen. — *H. E. (Arad)* 10 K.-t adakozott a nemes órára. — A Podmaniczky-utcai kenyérszótolt boltban hétra 10.200 adag kenyeret osztottak ki. Ujabbán érkeztek adományok *dr. F. B.-től*, kártyanyeréség 5 K., *Unger Gyulától* 5 K.

— **A szerencse fia.** A pénznek megvan az a csodás szerelése, hogy odamegy, ahol már sok van. A milliommosságnak voltaképpen az a titka, hogy az első százezer forintot meg kell szerezni s addig megőrizni, míg a millió kerekedik ki belőle. A milliommosság nem egyéni érdem, hanem a pénz érdeme vagy a pénz szerelése. Csak az első százezer forint megszerzése az érdem. A többi, amint mondják, magától jön. Montecarlo közönsége előtt produkálta tegnap ezt a szerelést a pénz, mikor egye báró *Rothschild* Alfonz vejének, *Ephrusi Mórinc* már amúgy is garmadába gyűlt millióihoz szegődött. A milliardeur kétszer egymásután söpörte be a trent és quarante bankot. A néző publikum pedig riadó éljenzéssel fogadta a szerencse kedvezését és sokáig tapsolt a szerencsés nyerőnek.

— **Nyegre László felolvasása.** Az *Országos Ipar-egyesület* háziipari szakosztálya ma délután 6 órák az egyesület helyiségében gróf *Zichy Jenő* elnöke mellett ülést tartott, melyen *Nyegre László* országgyűlési képviselő nagy előadást tartott *Máramaros megye háziiparáról*. Az érdekes előadást nagyszámú és előkelő közönség hallgatta végig nagy figyelemmel. Ott voltak: *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter és neje, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter képviselőiben *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsos, *Grünzenstein Béla* államtitkár, *Falk Zsigmond*, *Jónás Ödön*, *Hercegh Mihály*, *Thék Endre*, *Leövey* miniszteri tanácsos, *Daniel Ernő*, *Ghyczy Béláné*, *Neumann Arminné*, *Dárday Sándorné* és még számosan.

Nyegre László a bevezetés után, melyben *Máramaros megye* természetét kineve, az ott uralkodó nagy nyomorral állítja szembe, ismerteti néprajzi szempontból a megye lakosságát, mely egyes házi ipari ágakkal való foglalkozásra határozott hajlamot és rátermettséget tanúsít. *Máramaros megyében* a háziipar két ága a *fa- és textilipar* van nagyobb mérvben elterjedve, ezenkívül egyes helyeken az agyag ipar és vasszótlanás. Részletesen kitereszkedik minden egyes iparágra és nagyérdemű előadását több iparokkal illusztrálja, amelyek valóban megelépfő ügyességéről és rátermettségéről tanuszkodnak. A felolvasás aztán áttér a *máramaros megye háziipar helyzetére*, *Nyegre* azt hiszi, hogy a háziipar van hivatva legjelentősebb mérvben *Máramarosban* a szegény nép nyomorát megszüntetni. Ha a népek megvan a től szerény kerese, meg van mentve a nyomortól, megszűnik a kivándorlás. A földmívelésügyi miniszternek a hegyvidéki nép helyzetének szanálására megindított akciója szövözeteket felállítását tűzte célul. *Nyegre* szerint a hitelszövetkezetekkel kapcsolatban, a megfelelő helyeken beszerzési és értékesítési szövetkezeteket kellene szervezni. Ez köztudottan a munkához szükséges anyagok olcsó beszerzését és az előállított cikkek elárulásait akként, hogy azok megállapított értékének 2/3-át kifizessék. Mialta a munka állandó folytatását lehetővé válna. A hátralevő 1/3-át ár a cikk eladása után lenne a termelőnek kifizetendő. Az elárult cikkek megismerettségét pedig a budapesti kereskedelmi részvénytársaság közvetíthetné valamint az ipar- és kereskedelmi kamarák területén felállítandó raktárak. Felhívja a nagyiparosok, nagykereskedők figyelmét a kiaknázatlan területre, ahol egy jobb sorsra érdemes, hazafiás nép

mentésével egy hazafiás missziót teljesítve, egy-idejűleg szép hasznót hajtó üzletek lennének alapíthatók. Végül felkéri az Országos Ipar-egyesületet, hogy *Máramaros megye* háziiparát vegye gondozó pártfogásába.

Zugó taps és éljenzés jutalmazta a tanulságos és mindvégig vonzó előadást, mire gróf *Zichy Jenő* megköszönte *Nyegre* fáradozását, valamint *Hegedűs Sándor* miniszter megjelenését s köszönetét fejezte ki a hallgatóságnak ezen ügy iránt való érdeklődéséért.

Ezután a kiállított háziipari tárgyakat nézték meg az egybegyűltek, amelyek még három napon keresztül lesznek megtekinthetők. Az ülés befejezése után *Hegedűs Sándor* miniszter megígérte, hogy a *máramaros megye* szöveggyépeket fog átengedni.

— **Egy kis negyedóra alatt.** Essen köz-zeleiben, *Stüruban* férjhez ment egy özvegy asszony. Ez idáig nem nagy sor. Sok özvegy asszony megeszeleksi. sőt a rideg népszerűségi statisztikákra nézve kellemetlen lenne az, ha holmi örökös özvegyi fogadalmak károsítanák meg a nemzeteket. A mi özvegyünkkel az a kellemetlenség esett meg az anyakönyvvezető előtt, hogy rosszul lett küssé. Boocinaty kért tehát az ünnepi gyűlékezettől s kiment. Egy kis negyedóráig várhattak mindössze rá s már visszajött s kezét a völegénye kezébe téve, határozott hangon adta meg a feleleteket a hivatalos kérdésekre. Csak azután, később sült ki, hogy az alatt a kis negyedóra alatt, míg vártatott magára, ráért egy egészséges flugymerket hozni a világra. Nemcsak erre ért rá, hanem meg is ölte a gyermeket, mivelhogy alapos aggodalma volt arra, hogy föl-bomlik a házasság, ha beleszól ennek a sivatlan vendégnek a szava. — Miután mindez hiderült, a bírák megbámulták a hős bűnöst és elítélték pár esztendőre fogházra.

— **Öngyilkos színházi főpénztáros.** Megrendítő katasztrófa híre érkezik *Kolozsvárról*. Az ottani Nemzeti Színház főpénztárosa, egy 61 esztendő, köztisztviselőben álló öreg ur, akinek jószágáról, becsületességéről valóságos legendák járnak a kincses fővárosban, ma lébe lötte magát s rögtön meghalt. *Margittai Tóth József* körülbelül 33 éve van a *kolozsvári* Nemzeti Színháznál szakadatlanul és hangyszorgalommal dolgozott mindig. Változott a színháznál minden, állami kezelésből vállalkozási rendszer, ebből színházi választmány, majd intendantura s ismét vállalkozó igazgatás vette át a színház vezetését, csak az öreg jó *Tóth bácsi* maradt meg az ő kis, másodemeleti szobájában, mint választmányi titkár, majd rövid ideig mint a színház művészeti ügyeinek vezetője s három év óta mint főpénztáros. A színészek valósággal rajongtak érte; nem fordulhatott hozzá senki, hogy a mindig vidám öreg ur ne segítette volna ki a zavarából; valóságos apja volt mindég a *kolozsvári* komédiás-csapatnak. Most újra rendszer-változás előtt áll a *kolozsvári* színház: április elsején az intendantúrától vállalkozó igazgató veszi át a színház vezetését. A jó öreg *Tóth József*nek megszűnt a hivatala; de sőt még a színházi választmányt is felszólítja a helyigazgató, hogy az általa kezelt alapot a saját kezébe veszi. Így hát a választmányi titkárságtól és pénztárosságtól is elesett volna *Tóth József*. Ámbár az ő érdemeit oda'ent is ismerik s kötelességvé tették a vállalkozó igazgatónak, hogy az eddigi fizetését továbbra is adja meg, de ez már csak kegyelemkenyér lett volna. Ingyen, munka nélkül kapta volna az a mindig munkás, mindig szorgalmas ember, aki 33 éven keresztül a legelső volt a színháznál s a legutolsó, aki este elment. Nem kellett neki a kegyelemkenyér — inkább a halált választotta. Ma délután fölbölte magát. Özvegye és kiterjedt rokonsága siratja.

— **Csalás a mentők kárára.** A közeli napokban egy fővárosi gyárosnál valami ismeretlen esalo hamisított iratok alapján nagyobb összeget esalt ki a Mentő-egyesület kárára. Az egyesület bejelentette az esetet a rendőrségnek s megtette a szükséges intézkedéseket a tettes, illetőleg tettesek kinyomozására. Az illetők az egyesületnek igen fejtűnően ügyetlenül hamisított szines pecsétje utanzatával s olvashatatlan aláírásokkal ellátott pénztári cismervényeket mutatják be a jobb módú cégeknek, hogy pénzeket vegyenek föl. Az egyesület ezután is kéri a nemessivű adakozókat és pártfogókat, akik nem egyesületi nyugtakra adakoznak, hogy ilyen esetekről az egyesület vezetőségét (Markó-utca 22.) értesítsék. Az egyesület még figyelmzett a közönségre, hogy az adományokat a központi állomásra küldjék be, ahol azokat nyugtatványozzák.

— **Gyilkosság a fűzesben.** Említettük hogy a *Krempel-malom* közelében levő fűzesben egy fiu holttestére akadtak s hogy a fiu valószínűleg gyilkosság-nak esett áldozatul. A főkapitányság most a következő értesítést adta ki a dolgról: *Március 18-án* este hat órák a *Lóportárdűlő* 1866—68. számú telkén egy *Weisz István* nevű napszámos egy 13—14 éves fiu holttestére akadt. A holttest lekvő helyzetben volt és a feje bubján csaknem 3 centiméter hosszú és egy centiméter széles, csontig hatoló seb volt s ugyan-

csak egy szurott seb volt a jobb halántékán is. A sebek valószínűleg baltától erednek. A 13—14 éves sváb fiu barna, zsinóros nadrág, barna zeke, fekete csontgombokkal és piros-fehér csikos flanel ing volt. A vizsgálat a titkokzat ügyben folytatja a rendőrség.

— **Az egyetemi pályádják.** A budapesti tudományegyetem által 1901-re hirdetett pályázatok határideje március 31-én jár le. A pályaműveket a határidő napig kell beküldeni az egyes karok dékáni hivatalába. A pályázat eredményét az egyetem évről-évről közgyűlésén hirdetik ki.

— **Tűz a rózsahegy szöveggyárban.** Rózsahegy tudóstónk táviratozza, hogy ma délelőtt eddig ismeretlen okból a magyar textil részvénytársaság fődájának második emelete legett. A tűz nincsen befolyással a gyár üzemére, amely továbbra is zavartalanul folyik. A kár jelentékeny.

— **Barnum & Bailey.** Az amerikai óriási vállalatnak, mely *Barnum & Bailey* néven a földkerekség legnagyobb látványosságára, mely itt április 7-től kezdve előadásokat fog rendezni, a reklámkoesija már megérkezett és a keleti pályaudvarban járókellők figyelmét a legnagyobb mertékben magára vonja. A kocsi Bécsből jött s jelenlegi állomáshelyén hosszabb időn át marad, mivel a kocsi a látványosság keréken járó iroda helyisége is. A kocsi izléses külseje, valamint az a titkokzatosszerűség, melylyel célját és küldetését burkolja, szokatlan, természetes tehát, hogy mindenki kíváncsi pillantásokat vet a kocsi bejáratára. Teljesen tiszta fehér színűre van festve a kocsi, arany felirásokkal. 58 láb hosszú, 7 láb széles, s 9 láb magas.

Amerikai tervek után épült, két négykerékű *Bogie-lowrieson* nyúszik és mindenemű elgondolható mechanikai készülékkel fel van szerelve, ez a felszerelés teszi lehetővé, hogy a sok cőjának minden tekintetben megfelelően, midőn a leggyorsabb menetképességű gyorsvonathoz kapcsolva uton van. A vasúti kocsi főhelyisége, a nagy falragaszoknak, melyek mostanában a falakon és hirdetőablakokban láthatók, az elhelyezésére szolgál. A főhelyiség felső részében alvó helyek vannak 20 ember részére, egyik végében van a dolgozó műhely és a falragaszok felragasztásához szükségeslendő mindenféle anyag és készülő-kraktár, a nagy gőzkazán, a miben a kleisztart főzik, továbbá főkok az újságolhók elhelyezésére, ismét más főkokszályban találjuk a lithografálakat a legmodernebb művészi rajzokat, és íróasztalokat E helyiségből van a toilette-helyiség is elrekesztve. A vasúti kocsi másik végében van a modern berendezésű iroda, amely 10 láb hosszú és egy hajlék kapitány kabinához hasonlít. Ebben találjuk *Gunning H. H.* urnak, a társulat által megbízott főhelyiségek szobáját, mely az ágyon kívül, oiajfestményekkel, szőnyegekkel, kényelmes divánnyal, egy szabadalmazott amerikai íróasztallal s más hasonló hasznos tárggyal van felszerelve és díszítve. A vasúti kocsi alsó részében a főhelyiségnek mintegy pincéjében, vagyis a lowriek között van egy tartó, melyben lajtörjök, kefék, kannák, könyvesek s hirdető nyomtatványívek vannak. Azt az óriási munkát, mely a nagyszámú falragaszok és hirdetőívek elosztásával s ezek elomunkálataival jár, egy felügyelő vezetés mellett a társaság 20 embere végzi, az ivenk száma néha a 10.000-et is meghaladja. A munka-beosztás a következő: reggeli 5 órák keznek az emberek és azonnal befűtik a kazán, hogy az egész napra szükséges ragasztószert elkészítsék, 6 órák valamely vendégfoglaln megreggeliznek és egy 1/2 óra múlva már kocsiokon ülnek és a közel lekvő helyiségekbe mennek, mindegyik kocsin egy helyismeretekkel bíró kocsis és egy szakértő felragasztó van, mindegyik kocsi egy nagy ragasztókkal teli üstöt és egy fajtájú, nagy falragaszlapokat és a felragasztáshoz szükségeslendő más anyagot és szerzőmokat visz magával. Egész napon uton vannak s ragasztják a különböző helyeken ezen hirdetményeket és csak este térnek ismét vissza a vasúti kocsi-jukhoz, más csoport ismét, ugyancsak ezen idő közben a városban dolgozik, ragasztanak, hirdetőablakokat állítanak a kirakatokban hirdető könyveket és ivenk osztanak széjjel. Egy harmadik csoport meg ez idő alatt a vonaton ide s oda utazik, mintegy 40 angol mértőldny sugar által beirt területen és az összes állomásokon hirdetményeket ragaszt fel. A kocsiat az illető gyorsvonathoz kapcsolják és a következő városba utaznak, ahol másnap éppen ugy végzik dolgukat mint előtte való nap utolsó állomáshelyükön.

— **Látványosság Budapestnek.** A *Klotild* főhercegnő *Kigyó-utca* 5. szám alatti palotájában *Waizner Samu* most megnyitott női kalaptér, hol az elegáns hölgyközönség a gyönyörű eredeti párisi modelleket oly nagy számban csodálja, hogy az utcai forgalom akadályozva van.

(x) **Lukács Vilmos** bankházából, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz., vegyenek osztályorsjegyeket.

(x) **Kinek piszkos a sárga cipője.** az vegyen *Eilfried-léte* szab. sárgacipő-foltisztító olajat. Legjobb szer sárga cipő tisztítására, mert egyszerű bedörzsölés után kivési a foltokat és puhítja a bőrt. Kapható minden drogéria-, festék- és bőr-kereskedésben.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Bűhögés, rekedtség ellen,** valamint a torok és légzési szervek működési zavaráinál páratlan szer *Egger mellpasztillai*, melyek a gyomrot nem rontják. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadoz 50 fillér.) Főraktár: *Nádor-gyógyszertár*, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Az orosz diák-forradalom.

— A *Budapesti Napló* levelezőjétől. —

Pétevár, március 19.

A pétevári és a moszkvai diákok mozgalmá olyan mérvet kezd már ölteni, hogy forradalmi színezetet ad a két nagy városnak. Olyan mind a kettő, mintha ellenséges város lenne, amit megszálva tart az orosz katonaság. Nagy közáksapatok száguldanak az utcákon erre arra, talpon van a rendőrség, csendőrség s a rend fenntartására kivényelték egy csomó gyalogos katonát is.

Ezt pedig Oroszországban másképpen kell értelmezni, mint nálunk a legharciasabb időkben is. A mi katonai afférjeink udvarias bókölások ahhoz a brutális elbánáshoz hasonlítva, amivel az orosz fegyveres erőszakolja ki a rendet a zavargóktól. Minden áron csend, ez a feladat s a csatározásnak már hivatalosan bevallva is tömredék sebesültje van. Mennyi lehet akkor az olyan elhallgatott ember, akiről nem emlékszik meg a hivatalos kimutatás, amely tudvalevőleg sehol se olyan mester az eltussolásban, mint a fehér cár birodalmában.

A diákok — ez a fiatal és intelligens elem — tuiságosan el vannak nyomva Oroszországban. Minden szabadalvú törekvésük politikai vétségbe megy s az ítélkezés nem is szigorú, hanem rémséges. Példának okáért itt van a tizenöt akasztófa, amelyre tizenöt diáktól szántak. Az a bűnük, hogy nem esküdtek föl a zászlóra, amit a büntetésből összesorozott ezred fölött lobogtat — egy csomó sóhajlás. Ilyenformán természetesen, hogy napirenden vannak a diákzavargások. A mostani valósággal általános. Hogy erősebbek legyenek a diákok, hozzájuk csatlakozott a munkások egy része is s munkás és tanuló karöltve járja a két legnagyobb város utcáit, hogy kifejezést adjon annak az iszonyu keserűségnek, amely csak növekszik minden közákattakra, nemhogy csillapodnék. Péteváron a zavargás közvetlen oka a *Noveja Vremje* című lap huszonötödik jubileuma volt. Ez az újság két évvel ezelőtt kemény cikkeket ment neki a diákságnak. Azóta gyűlölettel beszélnek róla a diákok s a lap főszerkesztőjét vádolják azzal, hogy jó részben ő az oka annak az elnyomatásnak, amiben a diákság szenved. A jubileum alkalmából attól tartott a redakció és a rendőrség is, hogy a diákok megzavarják a konzervatív újság ünnepét s erős rendőrséppel zárta el a redakciót a külvilágtól. A kibívásra azzal felelt a diákság, hogy most már napok óta a legvehemensbben tüntet a maga igazsága mellett. Segítségére vannak a munkában a felsőbb női tanfolyamok hallgatói is. Ilyenformán bizonyítják be, hogy ők is igazi diákok. Moszkvában valósággal utcai harc folyt le. Szergej nagyherceg palotája elé vonult a diákok és munkások tömege. Egy csomó ablakot betörték s talán szédszedték volna a palotát, ha a rendőrségnek segítségére nem érkeznek a kozákok. Azek aztán beletiportak a tömegbe s mire végeztek a tüntetőkkel, egész csomó sebesült feküdt a kövezeten. Most ideiglenesen csend van, de nem igen tart sokáig, mert a diákok hangulata még fenyegetőbb, mint a tüntetések kezdetén. Az utcákon erős katonai őjrjakot tartják fenn a rendet. Már annyira, amennyire lehetséges egyáltalában erőszakkal küzdeni egy általános nagy hangulattal szemben.

Vasárnap délelőtt nagy diáktüntetések voltak. A tanuló ifjuság a *Casa* székesegyházban engesztelő miseáldozatot akart tartatni *Petrova* diákleány lelke üdvéért, aki 19 esztendővel ezelőtt a fogházban petróleummal leöntötte ruháját és felgyújtotta magát. A hatóságok rendelete értelmében egyetlen egy papnak sem volt szabad misét mondania és így egy tanuló vállalkozott rá. Vasárnap délelőtt az összes főiskolák növendékei végigvonultak a *Nevsky-Prospekt*en a székesegyház felé; utközben tömredék munkás csatlakozott a menethez, a rendőrség és a csendőrség készenlétben volt. Amint a diákok a székesegyház elé értek, az ajtatos közönség sietve menekült a templomból. — A tanulók proklamációkat dobáltak a tömeg közé. Erre valóságos harc keletkezett. Az asszonyokat lelőpörgette a tömeg úgy, hogy a lovas kozákok könyvetelték magukat. Egy kozák tiszt olyan hatalmas ütést kapott a fejére, hogy eszméletlenül fordult le lováról. — Egy csendőrtiszt is súlyosan

megsebesült. A rendőrök csak a diákokat üldözték, megkötözték kezeiket és csoportonként kísérték őket a fogházakba. Tömredék sebesült hevert már a földön, mikor megérkeztek a Vöröskereszt betegszállító kocsijai. Hat óra hosszat tartott a zavargás. Még nem lehetett megállapítani, hogy mennyien sebesültek meg; két tanuló meghalt.

Fodor József.

— 1843—1901. —

Budapest, március 19.

Késő éjjel jelentik nekünk, hogy *Fodor József*, orvosi egyetemünk e kiváló professzora éjjel után fél 2-kor meghalt. Két heti kínos szenvedés előzte meg a jeles tudós halálát, amely megváltással lett reá nézve. Néhány héttel ezelőtt influenza támadta meg az életerős férfit. Ebből a bajból már lábadozott, amikor bal lábán egy véredény eldugulása következtében az üszkösödés tünetei mutatkoztak és oly aggasztóan terjedtek, hogy orvosai sürgősen ajánlották a beteg láb amputálását. A beteg tudós beleegyezett ebbe s egy héttel ezelőtt combjában levágták bal lábát *Dollinger* tanár és asszisztensei. A műtét lefolyásával az orvosok meg voltak elégedve és utána a beteg csakugyan jobban érezte magát és most már mindenki remélte felgyógyulását. A sebláz alig 3—4 napig jelentkezett, de aztán új komplikációk léptek fel, attól fogva az orvosok sem bíztak többé jeles kollégájuk felgyógyulásában. Maga a beteg tanár is ismert reménytelen állapotát, de hallgatott neje előtt és inkább ő vigasztalta az aggódó nőt. Ma reggel nagyon nyugtalan éjszaka után hirtelen elvesztette eszméletét, azonnal már csak haldoklás volt az élete. Délben beállt az agónia és hosszú kínlás után ráborult a megváltó halál.

A budapesti orvosi egyetem európai híri tanárát, a magyar tudomány egy uttörő lelkes munkását vesztette el *dr. Fodor József*ben, akinek nevével kezdődik hazánkban a közegészségügy története. Első tanára volt az egyetemen e nagyfontosságú tudományoknak és az ő pártalan buzgalmán, tudásának és tekintélyének köszönhetjük, ha most mi ezen a téren is lépést tartunk a nagy nyugati nemzetekkel.

Dr. Fodor József a somogy megyei Lakócsán született 1843. július 6-ikán. A pécsi gimnáziumot befejezve, Bécsbe ment és később a budapesti orvosegyetemet látogatta, ahol orvos-doktorrá promoválták. Kezdetben a gyakorlati gyógyászat terén működött, de aztán egészen a közegészségügy tanulmányozásának él, számos könyvvel, cikkeivel terelve rá a kormány, az orvosi körök és a nagyközönség figyelmét. 1872-ben már a kolozsvári egyetemen találjuk a fiatal orvost, ahonnan 2 év múlva a pesti egyetemre az ujonnan szervezett közegészségügyi tanszék első tanárává nevezték ki. Eivel a működésével egész sereg munkatársat nevelt magának, akik mindig szeretve csüggttek mesterükön. 1887-ben dékánja lett az orvosi karnak s ugyanakkor elnöke a közegészségügyi egyesületnek és alelnöke az országos közegészségügyi tanácsnak, 1891-ben a cambridgei egyetem ünnepén a budapesti tudományos világot képviselte s akkor megkapta ott a tiszteletbeli doktor címet. Megbecsülhetetlen szolgálatot végzett az 1893-iki kolerajárvány eloltására körül, amiért megkapta a III. osztályú vaskorona-rendet és Budapest főváros történetében azért is emlékeztetés lap jár neki, mert az ő fanatikus izgatására valószínűleg meg az új vízműveket. Erdemes részt vett ki magának mint a végrehajtó bizottság elnöke az 1894. közegészségügyi kongresszus szervezéséből és barátai legjobban tudják mennyit dolgozott, fáradozott akkor *Fodor József*, hogy Budapest az orvosvilág központja legyen. Sokoldalum munkássága mellett nagybecsű irodalmi tevékenysége is, buvárlatainak jó része önálló művekben jelent meg. Ezek közül különös említésre méltó a magyar nyelven megjelent *Közegészségügy Angolországban*, melyet a magyar Tudományos Akadémia a nagy jutalommal tüntetett ki, továbbá *Talaj víz és levegő* című, széles alapokra fektetett, nagy tudományos készültséggel írt műve. Haláláig szerkesztette az *Egység* című közlönyt, amely népszerű modorával eredményesen munkálkodott közre a közegészségügy javításán.

SZINHÁZ, ZENE.

Frévozt. A jeles francia hőstenorista ma este folytatta vendégereplését és mint *Rhadames*, hatalmas sikert aratott. Briliánsul énekelte a cavatinát és a Nilus-parti jelenetben művészi mérsékletével szinte meglepett, a bőrtönjelenetet pedig a saját jószántából egy magas C-vel cizárta meg. A tenorista, aki ma este kitünően volt disponálva, lelkesen ünnepelte a közönség.

Jászai Mari asszonynak a *Nemzeti Színház* kötelékébe való visszatérése ültetéből egy este megjelent lapársunk konfliktusról beszél, amely a fényes nevű tragika és az igazgatóság közt támadt volna az első szerep felől, amilyenben a művész nő fel lépni. Nem ismerhetjük az igazgatóság szándékát, mert ebben a dologban semmiféle értesítést még nem adott, de egész biztosan mondhatjuk, hogy tisztelt lapársunk értesülése téves, mert ebben az irányban semmiféle konfliktus nincs. Legelőbbben is *Jászai Mari* asszony semmiféle óhaját arra nézve hogy ebben vagy abban a szerepben akarja-e helyét a *Nemzeti Színház*ban újra elfoglalni, nem nyilvánított. A *Nemzeti Színház* igazgatója tehát nem is volt abban a helyzetben, hogy a művésznek valamely idevágó óhaját megtagadhatta volna. Amennyiben azonban az igazgatóság választása tényleg az *Endre* és *Johannára* esnék, úgy tudjuk, hogy *Jászai Mari* asszony a legkészségesebben vállalkozik *Erzsébet* szerepére, amelynek az eljátszása már régebb óhajta.

A kun menyecske. Érdekes premér volt ma este az 6-budai Kisaludy-színházban. *Dankó Pistának*, a jeles dalköltőnek bohózatos színművét, *A kun menyecskét* mutatták be. A darab Dorozsmán játszik, a bohózatos, tarka-barka történetet ügyes kézzel csoportosította *Dankó* a tüzérl pántant kun menyecske köré. A közönség mindvégig élénk érdeklődéssel nézte a darabot s felvonások után többször szólította lámpák elé a szerzőt. A darabot szebbnél-szebb nóták tarkítják, *Dankó* legújabb szerzeményei; közülük a pompás csongódi nóta, melynek szövegét *Lampérthé Géza* írta, hamarosan országga fog terjedni. A szereplőket a közönség elhalmozta tetszésnyilvánításával. Különösen tetszett *Karácsonyi Mariska*, *Keoskemé-tiné*, *Beregi Lujza*, *Csige Lajos*, *Tihanyi Géza*, *Ferenci Ferenc*, *Rátkai József* és *Vajdafi József* ügyes játéka. *A kun menyecske* megérdemli, hogy vidéki színpadaink is bemutassák.

A Magyar Színház sorsa. A *Magyar Színház* jövődi sorsára vonatkozólag, amelyről utóbbi időben sokszor volt szó a sajtóban, jól beavatott forrásból, a következőkről értesülünk. A színháznak *Leszkay András arádi* színingazgató által való kibérlése befejezett dolog. Az erre vonatkozó szerződést szombaton írják alá egyik budapesti közjegyzőnél. *Leszkay* a *Magyar Színház* társulatának magánszerelői közül csak egynehányat tart meg s akik továbbra is megmaradnak a társulat kötelékében, a következők: *Ledofszky Gizella*, *Szojyer Ilona*, *Marqó Zelma*, *Szilágyi Vilmos*, *Székely Kornél*, *Ráthonyi Ákos* és *Boros Endre*. *Leszkay* igazgató a főszerepére operette fogja fektetni s társulatát a vidék legelőbb énekes erőivel egészíti ki. Így szerződötti fogja a színházhoz *Seékely Irén*, *Felthő Rózi* énekesnőket, *Füvért Imrét* és valószínűleg *Déri* tenoristát, aki ez idő szerint a *M. Kir. Opera* tagja. A *Magyar Színház* művezető igazgatója *Szilágyi Vilmos* lesz, aki egy ízben már betöltötte ezt az állást. *Leszkay* szeptember 1-én vonul be a *Magyar Színház*ba.

Bucsulakoma Molnár László tiszteletére. A *Metropol*-szállóban ma este kettős okból bucsuztatták *Molnár Lászlót*, a budapesti színészvilág egyik legkiválóbb és legrokonszenvesebb tagját. A kolozsvári *Nemzeti Színház*hoz történt szerződötése miatt lekötött az *Országos Színész-Egyesület*ben viselt tisztéről s ezenfelül legközelebb elhagyja Budapestet, hogy elfoglalja helyét a kolozsvári színházban. A bucsulakomán a budapesti színházak sok hölgy- és férfitagjain kívül megjelent a színészkögyűlés alkalmából Budapesten tartózkodó vidéki színészképviselek legnagyobb része. A felköszöntök sorát *Hegedüs Béla* országos képviselő, a *Magyar Színház* részvénytársaságának elnöke nyitotta meg. Magának vindikálja a jogot, mondta, hogy *Molnár Lászlót* elbucsuztassa, aki egy ízben már bucsuztatta őt — huszonnégy esztendővel ennekelötte, — mikor *Molnár László* a pestimegyei aranylujtag legdédelgettebb kedvence és a báltermek első szeludonja volt, a — színészpályára lépett. Most, mint a magyar színészet egyik nagyságát bucsuztatta újra. Kettős érzéssel bucsuzodik tőle, a fájdalomával, hogy a fővárosi magyar színészet elveszti őt s az örömevel, hogy a kolozsvári *Nemzeti Színház*ban öregbiteni fogja dícsőségét. *Hegedüs* után *Rajna Ferenc*, a *Magyar Színház* igazgatója, mondott felköszöntőt az est hőseire és utána a felköszöntők hosszu sora következett, amelyek *Molnár Lászlót* ünnepelték. *Konty József* kedélyes felköszöntőben *Molnár Lászlónét* éltette. A kedélyes bucsulakoma késő éjjel utánig eltartott.

Sandroek Adél szerződése. *Sandroek Adél*, a *bécsi Burg-színház* volt drámai hősnőjét, aki mióta ezt az intézetet elhagyta, — sokszor nagyon kellemetlen körülmények közt — művészi vándoréletet él a müncheni udvari színház három esztendőre tagjai sorába szerződött.

Wagner Siegfried operája. *Wagner Siegfried* vig operája *A szelverdi* (*Der Wildfang*) e hónap 23-ikán kerül először előadásra a müncheni udvari operában. Az új *Wagner* maga vezeti dalműveinek próbáit. Megemlítjük egyuttal, hogy *Wagner*

Siegfried, mint édesanyja Wagner Cosima asszony megozólják azt a legutóbb a sajtóban napvilágot látott híresztelést, hogy legközelebb nemesi rangra emelnék őket.

Gróf Zichy Géza Szegeden. Mint levelezőnk táviratozza, a szegedi fehér-kereszt egylet lényegesen sikerült estélyt rendezett ma gróf Zichy tiszteletére. A színház zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel. Sokan jöttek a vidékről, Torontából, Csongrádból és a Bácskából is. A műsort Tóvölgyi Margitnak szavallata nyitotta meg. Sz. Szigethy Vilmos prólógusát szavallata nagy hatással. Ezután a szegedi honvéd-zenekar játszott a karmesterének, Kerner Jenőnek magyar rapsozódiáját, utána pedig Zichy Roland mesteréből egy részletet. Ezután a szegedi 46-ik gyalog-ezred zenekara Zichynek újabb nagy zongorahangversenyét adta elő. A zongoravégelet maga Zichy játszotta, majd az Alár ballet-egyveletet adta elő a zenekar. Legnagyobb hatása volt Dolores halálának, amelyet egy szegedi műkedvelőkből alakult nagy vegyeskar adott elő. Az egész est gróf Zichy vezényelte. Az egész est folyamán vége-hossza nem volt az ovációknak. A gróf babérkoszorút kapott a Fehér keresztől, Szeged városa és a szegedi hölgyek babérral és nagyértékű ajándékkal tüntették ki.

Az Operabál jegyei. A M. Kir. Operaházban február 9-ikén a színházi nyugdíjintézet javára tartott Operabálra szétküldött s fel is használt belépőjegyekből nagyobb szám maradt fizetetlenül. A rendező bizottság felkéri az illető urakat, hogy jegyük árát a M. Kir. Operaház főpénztárához beküldeni sziveskedjenek, minthogy a bál számadásainak lezárása továbbra el nem halasztható.

Szerződés. Leszkay András szerződött a aradi társulathoz bonvivánsnak Kővér Miklóst, Németh József tehetséges tanítványát, aki nemrégiben Kecskeméten és Szolmonok vendégzerepelt sikerrel.

Műsorváltás a Magyar Színházban. A Magyar Színház a heti műsora a következő módon változott meg: Holnap szerdán: A postás fiú (Juanita Frezzia utolsó felléptével.) Csütörtökön: Primadonnák. Pénteken: A postás fiú. Szombaton: Angol asszony lánya. Vasárnap délután: A postás fiú, este ugyanaz. Hétfőn délután: Aranylakodalom, este: A postás fiú.

Hangverseny a Telefon Hírdőzőkben. A Telefon Hírdőzők ma este fél 9 órakor házihangversenyt rendez és közvetít előzetesnek szórakoztatására. A hangverseny közreműködésüket megígérték: Chiari Birke, Leonard Mariska és Veress Sándorné urnök, Gross József, Mihályi Ferenc, Szászai Sándor, Toronyi Gyula és Veress Sándor urak. Hangverseny után a beszélő újság az est folyamán érkeztet hirtelt és táviratokat olvastatja fel 10 óráig, majd még 11 óráig Zöldi Marcinak az Enke kávéházban játszó cigánybandájának a muzikája lesz hallható a kagylókon keresztül.

A vidéki színeszet közgyűlése.

— Első nap. —

Budapest, március 19.

Az Országos Színeszet-Egyesület tanácskozó termében ma nyílt meg a magyar vidéki színeszet harmadik közgyűlése, amelyre az ország valamennyi színeszartalata elküldött képviselőit.

A magyar színeszet küldötteit Ditrői Mór, az igazgató-tanács elnöke üdvözlé s midőn őket összetartásra és munkára buzdítja, felkéri Bokody Antalt, a közgyűlés legidősebb tagját a korelnökségre.

A korelnök üdvözölte a társulatok küldötteit s üdvözlő beszédében többek közt ezeket mondta:

— Öreg ember vagyok s csak egy vágyam van, hogy a színpadon, munka közben haljak meg. Azt hiszem, minden művészembernek ez a vágya és nem az, hogy megrokkantán nyugdíjba menjen...

Meleg éljenzéssel fogadták beszéde után a közgyűlés az igazolási eljárást rendelte el. Az igazolás befejeztetvén, a választásokat ejtették meg: elnök lett egyhangú felkiáltással Ditrői Mór, alelnökök: Kada Elek és Feld Zsigmond, jegyzők: Oáry Árpád és Hetényi Elemér.

Ditrői eloglalván az elnöki széket, indítványozza, hogy névnapja alkalmából keresse fel a közgyűlés Ribáry Józsefét, mint a magyar színeszet jövőjét és fejezze ki előtte jókívánatait. A közgyűlés az indítványhoz lelkesedéssel hozzájárult, valamint ahhoz is, hogy a közgyűlés elhunyt Erkel Sándor és Káldy Gyula emlékét jegyzőkönyvben örökítsék meg.

Mielőtt a közgyűlés a napirendre tért volna át, R. Pál kér szót és felszólalásában arra a nagy veszedelemre hívja fel a közgyűlés figyelmét, amely a vidéki színeszetet fenyegeti. Virágvasárnapról kezdve, ugymond, a vidéki színeszet fele szerződés nélkül áll és nincs is kilátás arra, hogy szerződést kapjanak. Kérdi, hogy a színeszetet hogyan fenyegető válság elhárítására mit szándékozik tenni az egyesület.

Elnök kijelenti, hogy a kérdés komoly és az mindent el fog követni a súlyos állapotok megoldására. Ezután dr. Janovics Jenő, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója szólalt fel.

— A magyar színeszet, — kezdte — válságos helyzet előtt áll s a kényszerűség adja ajkára a szót.

Ezután hatóságos beszédében vázolja a magyar színeszet helyzetét az országban, amelynek a pozsonyi

kétnyelvű színeszet volt a kiinduló pontja és az okozója, mert az ország egyes nemzetiségi vidékein ettől kaptak vérszemet egyes nemzetiségi agitátorok. Országszerte harminc magyar nyelvű társulattal szemben tíz-tizenkét idegen nyelvű színeszartal áll, s most Kolozsvártól oláh nyelvű nemzeti színeszartal akarnak fellátni. Hová jutunk, ha a mai irányzat tovább tart. Ezeket az állapotokat tovább is eltérni lehetetlen s indítványozza, hogy esedezzzék a közgyűlés a belügyminiszterhez, hogy egyszer s mindenkorra vonja meg az idegen nyelvű társulatok engedélyét az országos színeszet területéről.

Dr. Janovics Jenő szavait a közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadta.

Márkus József kért ezután szót, aki szintén a kolozsvári Nemzeti Színház képviselője. Köszönetet mond Janovicsnak, hogy a kérdést szőnyegre hozta, miután soha nem volt még ily szomorú a magyar színeszet sorsa, mint ma. A pozsonyi kétnyelvű színeszet felkéri a magyar nemzet testét és a legnagyobb energiával kell ellene szegülni annak, hogy egy magyar igazgató vezetése alatt német és magyar társulat egymás mellett működjék. Relle igazgató egy ízben itt a közgyűlési teremben elmondott beszédében arra fogadkozott, hogy minden törekvése oda fog irányulni, hogy a német színeszetet kiirtsa. Es e helyett mi történik Pozsonyban?

Mindannak az ellenkezője, amire a pozsonyi igazgató fogadkozott.

Ezután elmond Márkus néhány hajmeresztő dolgot a kétnyelvű színház belső életéből.

A múlt év március 15-én a magyar társulat tagjai nemzetiszínű kokárdát tűztek fel kabátjukra. A német színeszetek e szavakkal fogadták őket a színháznál:

— Ihr Kossuth-Hunde!

Sőt midőn az egyik német komika meghalotta, hogy estére a Kossuth-nótát éneklék a színházban, fenyegetőzve így szólt:

— Majd gondoskodni fogok róla, hogy ez a Frigyes főherceg fülébe eljusson!

Relle ezután a feljelentők panaszaát azzal utasította vissza, hogy azt az illető hölgy nem mondta.

Van a színházban egy Pöltz nevű német karmestere, aki egy szót sem tud magyarul és a magyar operákat rendez. Rendezés közben aztán ilyen szavakkal traktálja a magyar színeszeteket:

— Ihr ungarische Ochsenköpfe!

A színeszgyesület központi tanácsa annak idejében, mikor a pozsonyi igazgatónak e kétnyelvű társulatra az engedélyt megszavazta, a béke érdekében ezt csak arra az ígéretre tette meg, hogy a pozsonyi igazgató német operett-társulatot nem fog tartani. És most mi történik? Relle igazgató német operett-társulatot szervez, amely április 1-én meg is kezdte működését. Ez a magyar színeszvet teljes letörését jelenti Pozsonyban. Ez tovább így nem tartható! Nem könyörgésnek, hanem a legnagyobb tiltakozásnak, a legerősebb ellenkezésnek van itt helye! Itt az ideje, hogy megmutassa az egyesület, hogy van ereje megvédeni a magyar színeszetet! Ha nincs, akkor tegye le az egyesület a mandátumát!

Leírhatatlan zaj és megbotránkozás tört ki Márkus e szavaira. Ditrői a hallottak miatt dühötől remegő hangon jelentette ki, hogy a további türelemnek helye nincs. Bizza meg a közgyűlés Márkust, hogy szerkeszsen meg egy feliratot, ugy amint itt elmondta és vigye fel egy monstre-küldöttség a belügyminiszterhez és ha még akkor sem akarnak gyökeresen segíteni a bajon, bizik a magyar színeszvetében, hogy ezeket az állapotokat szét fogja rombolni!

Relle a legnagyobb zajban áll fel szólásra. Az a válasza, hogy március 15-ikén nemcsak a magyar, de a német színeszet is nemzetiszínű kokárdával jelentek meg a színháznál. Hogy Pöltz, a karmester azokat a kifejezéseket használta, most hallja először. Hivatkozik a jó egyetértés igazolására jelenlevő tagjaira: Polgár Károlyra, dr. Dalnokira és Thury Elemérré.

Polgár Károly ugyanis, saját igazgatójával ellentétben, kijelenti, hogy a Márkus vádjai szőről-szóra igazak. Igaz, hogy német karmester rendezte a magyar operákat és magyar énekesnek nevezi a szereplőket, akiknek három nap alatt kell egy teljes operát betanulniok. Hogy milyen az az előadás, azt elképzelheti a közgyűlés. És a német karmester tulkapási ellen senki sem mer szót emelni, mert tudják, hogy az igazgató mindig a németnek ad igazat. Az a benyomása, hogy a Relle céja nem más, mint hogy a magyar társulatot Pozsonyban tönkre tegye és az a magyar színeszet, aki kénytelen Pozsonyba szerződni, sirva járhat az utcán! A német színeszetek azzal dicesekeznek, hogy ők keresik a magyar színeszvetnek a kenyerét.

Relle e szavakra felugrik és azzal vádolja Polgárt, hogy azért beszél ellene, mert elvette tőle az operák rendezését, amelyhez semmit sem ért.

Polgár ezt nyomban megozólja azzal, hogy az igazgató a fekete táblán nyilvánosan fejezte ki hálás köszönetét kitűnő opera-rendezéséért.

Dalnoki Viktor, aki tavaly szintén tagja volt a pozsonyi társulatnak, elmondja, hogy a német színeszetek igenis az ő és Hatvani Ede füle hallatára neveztek a magyar színeszeteket Kossuth-kutyáknak, mikor a nemzeti színű karkárdával megjelentek. Természetesen csak a női tagoknak merték mondani, mert ahhoz, hogy a férfi tagoknak is mondják, gyávák voltak. Az a német komika, akit Márkus említett, igenis az ő füle hallatára mondta el azt a fenyegetést s éppen ő maga volt az, aki panasza ment e miatt az igazgatóhoz, a nélkül, hogy bármi elégtételt kapott volna.

A polémia Thury Elemér hozzászólása után véget ért, mire Liptai Károly szólott, aki a miniszterhez tervezett felirattól nem remél gyors sikert. Demonstrálnak e fontos kérdésben, menjenek fel testületileg a miniszterhez, azonkívül járjanak el a sajtónál is.

Többek hozzászólása után elhatározták végre, hogy egy nagy állandó bizottságot alakítsanak, amely a pozsonyi színeszet ügyét folyton szem előtt és nyilván tartja és amely a sérelmes ügyben el fog járni.

Ezután megalakították a bizottságokat, mire a mai ülés véget ért. A közgyűlést holnap délelőtt fél tíz órakor folytatják.

A mai délután folyamán a bizottságok üléseztek.

FŐVÁROS.

(*) A főváros kölesőne. Ugy volt, hogy a bankok, míhelyt a főváros felszólítja, 24 óra lefolyása alatt nyilatkozni fognak, vajon átvesszék-e 87-es árfolyamon a városi kötvényeket. Azóta már két nap is letelt, de a bankok még nem válaszoltak. A város-házban ezt arra magyarázzák, hogy a bankok élni fognak az elsőbbség jogával, miután az elhatározásukat a Prága városi kölesőnkötvények 92-es árfolyama is megérelte.

(*) A virilitást. Az igazoló választmány ma délelőtt ülést tartott, amelyen a virilitást névjegyzékének összeállításával foglalkozott. A választmány átiratban fölkerít Halmos János polgármestert hogy az adóhivataltok hivassa föl a virilitást névjegyzékének kizárására szükséges adatok beszolgáltatására. Kimondta az igazoló választmány, hogy mivel Beliczay Béla mézeskalácsos és viaszgyertyagyártó, továbbá Seenger Béla kőfaragó mester, a fővárossal kötött szerződésüket Kurucz F. Károlyra, illetleg ifjú Seenger Bélára ruházták át. Rejúk névze inkompatibilitás esete most már nincs. Elhatározta a választmány, hogy azokat, akik az adójuk kétszeres beszámítást kívánják, hirdetés útján szólítja föl, hogy erre vonatkozó kívánságukat okiratokkal támogatva, március 25-től április 1-ig jelentsék be az igazoló-választmány jegyzőjénél.

(*) Adókövetés. A fővárosi adókövető bizottságok március 20-án a következő helyrazi számú házakra kivett III. osztályu keresetadó javaslatokat tárgyalják:

IV. kerület; a külön meghívottakét. VIII. kerület. A)-bizottság: 5832—5838. számig a külön meghívottakét. VIII. B)-bizottság: 6735—6871. számig a külön meghívottakét.

Az V. kerületi adókövető-bizottság március 28-án kezdi tárgyalni a III. osztályu keresetadó-javaslatokat. A kivették 20—27-én tekinthetők meg.

EGYESÜLETEK.

(A Zlon-egyesület) nagy részvétel mellett tartotta meg 50-ik rendes közgyűlését. Az évi jelentésből kitűnik, hogy az egyesület olyan jókönyvsági terekre is terjeszté ki tevékenységét, melyeket más hasonlóan működő egyesületek alig vesznek figyelembe, ugymint kibáriszti járulékokra, labadozó betegek segítésére, eszégyenedett tagok gazdasági díjainak beváltására, gyógyfürdő látogatási segélyekre, kamatmentes kölcsönökre és tanulók jutalmazására. Az egyesületnek 12.407 rendes tagja volt, a cselőbiztosítási osztályba pedig 8257 tag tartozott. Az orvosi kar 39 rendelő-, 17 szak- és 3 fűrődorvosból állott. A bevételek 480.164 korona 50 fillére, a kiadások pedig 442.896 korona 6 fillérrugtak, a kezelési felesleg tehát 37.268 korona 74 fillért tett ki. Gyógyszerekre 79.264 korona 48 fillért, temetkezési költségekre 57.230 koronát, betegsegélypénzre 50.364 korona 23 fillért, orvosok díjazására 48.171 korona 90 fillért, sír- és temetkezési bércsoosi járulékokra 8917 korona 60 fillért és rendkívüli segélyekre 11.854 korona 52 fillért költött az egylet. A tartalékalap 674.611 korona 23 fillérrugott. A közgyűlés az évi jelentést és a mérleget öröndetes tudomásul vette, a tisztségviselőknak (funkcionáriusoknak) a fölmentvényt megadta és az igazgatóknak társadhatatlan és sikeres működéséért legmélegebb köszönetét fejezte ki.

(A mentők közgyűlése.) A budapesti önkéntes mentő-egyesület e hó 24-én, vasárnap, déli 12 órakor tartja XIV. évi rendes közgyűlését saját palotájában. Fontosabb tárgyai: Az 1901. évi költségvetésről tárgyalása, az II-ik elnöki és 5 választmányi tag választása, a szívizsgálók s szervezett bíróság tagjainak választása.

SPORT.

Magyar sportsman diádala. A londoni *Sportsman* utolsó száma egy fiatal magyar arisztokrata nagy díszességéről emlékezik meg, aki az egész világ teniszjátékos kapacitásai elől elnyerte az ideit, „La Roche” pályázatát. Mindenfelől, Amerikából és Ausztráliából is tömegesen érkeztek a pályamunkák a legismertebb sportsmanektól, s az összes pályamunkák közül csak kettő vált be, holott 12 díj volt kitűzve: egy *Lorain* nevű angol és báró *Hoeller-Bertram* Móricus kistörpe magyar földbírtokos munkája. Érdekes, hogy a 12 díjat, megannyi értékes tiszteletdíjat, most a két nyertes közt osztják ki.

Morgan Budapesten. *Jim Morgan*, a népszerű indus jockey tegnap Budapestre érkezett s mindjárt elfoglalta állását *Rohonczy* Gida alagi istállójában.

A lóversenyek és a Telefon Hírmondó. A beszélő újság, mint a Telefon Hírmondót általában nevezni szokták, mint a neve is mutatja, abban a helyzetben van, hogy a tartó nézetesebb eseményeket azonnal tudathatja előfizetőivel. Különösen kitűnik az előnye a lóversenyeredmények publikálásánál, mert a Telefon Hírmondó közvetlen a futamok lefutása után kiküldött tudósítóinak telefon jelentései alapján részletes referátát ad. A beszélő újság szerkesztősége számára a követelményekkel, az ideit az a fogadó közönség érdekében tett újítást hozza be, hogy az említett eszközök felhasználásával minden két futam után, tehát naponként háromszor ad kimerítő jelentést a bécsi, kottlingbrunni, karlsbadi, alagi, possonyi és a budapesti versenyek eredményeiről. A Telefon Hírmondó riadójára a lóversenyeredmények felolvasására kétszer egymásután való megszólalással fogja felhívni a nagyközönség figyelmét.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A harmadik koronaügyész-helyettes.** Ma jelent meg a hivatalos lapban dr. Baumgarten Izidor miniszteri osztálytanácsosnak koronaügyész-helyettesévé való kinevezése. Baumgarten Izidor a magyar jogászok egyik elősmert kitűnője. Mint volt királyi ügyész vádbeszédeivel ismételten ébresztett országos figyelmet, mint szakiró a legelsőkközé tartozik. Kinevezésének bírája díszes és nagyfontosságú állásra mindenütt nagy szimpátiával fogadták. Dr. Baumgarten a *Gedeon* László hírtelen halálával megüresedett harmadik koronaügyész-helyettesi állást foglalja el. Hivatali esküjét a jövő héten teszi le a királyi kuria teljes ülésén.

§§ **A bádógos legény.** Mayer Kristófnak, a boldogtalan bádógos legénynek a szerelem végképp megbontotta az eszét. Tavaly szerette meg *Weil* Esztert. Ő huszonhárom éves volt, a leány tizenkilenc. Összeillettek volna s Mayer Kristóf feleségül is vette volna a szép Esztert, ki a dohánygyárban dolgozott és akinek két törvénytelen gyermeke volt, gyümölcssei egy korábbi szerelmi viszonyának.

Ez a bádógos legény igen tökéletes embernek mutatkozott a mai esküdszéki tárgyaláson, hol gyilkossági kísérletért vonták felelősségre, amiért tavaly december havában *Weil* Esztert gyilkos szándékkal megsebesítette. Közvetlen közelből puffantotta rá a revolvert a Tüzér-utcában. A golyó a fültöbe hatolt, de nem okozott komolyabb veszedelmet. Okosabb volt, mint a bádógos legény. A szemrevélt munkásleány két hét múlva kihoverte a bajt, Mayernek pedig csak büntetőjogilag esett baja, mert igaz, hogy a második lövést maga ellen intézte, de oly célszerűen célozott, hogy a golyó a kabátjában akadt meg.

Ezt az esetet tárgyalta ma a budapesti esküdszék *Zsitvay* Leó elnöklésével. A vádhatóságot dr. *Pataki* Gyula királyi ügyész képviselte, védő dr. *Bleuer* Sama volt.

— Miért lőtt a leányra? kérdezte *Zsitvay* elnök a vádlottat.

— Mert nagyon szerettem.
— Csodálatos szeretet, amely halált kíván, jegezte meg az elnök. Talán féltékeny volt?

— Igen.
— Kivel volt régebben a leánynak viszonya?
— Kulesár Józseffel.
— És ön arra gyanakodott?
— Igen.
— De annak prioritása volt a leányra. Kulesár volt az első szeretője s a gyermekeinek is ő az apja.

A vádlott elmondta még, hogy 14—16 forintot keresett s abból tíz forintot a leánynak adott. Amikor aztán megosapant a munkája, a leány le akarta őt rázni a nyakáról. El is ment, de mindig csak visszavért, mert nem tud élni nélküle. Arra nem gondolt előre, hogy meg fogja ölni a lányt. A kritikus napon éppen csak el akart tőle bucsuzni.

Az elnök: Ahhoz kellett a revolver?

A vádlott: A revolvert azért vettem, hogy magamat elemésszem.

— Ha csak bucsuzni akart, arra egy képes levelezőlap is elég lett volna. Két krajcárért nagyon szép képes levelezőlapot kapni s az ilyen is érzékeny bucsut lehet mondani.

A vádlott kihallgatása után beszéltették a szerelmi dráma másik hőseit, *Weil* Esztert. Majdnem ugyanazt vallotta, mint Mayer Kristóf. *Weil* Eszter azonban részletesebben tért ki a házassági ígéretre, amelyben a legkomolyabban hitt. A házasság csak azért maradt abban, mert jobban szerette a gyermekeit, mint a legényt. Mayer azt akarta, hogy vigye el a gyermekeket a háztól, tegye ki őket az utcára, vagy adja be valami szeretetházba, de *Weil* Eszter, aki maga is törvénytelen vér, semmi áron sem akart megválni a gyermekeitől. Szinte meghiúsult volt az a szeretet, melylyel a gyermekekről ma is beszél.

A védő viszonzása után az esküdtek meghozták verdiktjüket, mely a vádlottat bűnösnek mondták ki a súlyos testi sértés vétségében. A törvényszék ez alapon a vádlottat 10 havi fogságra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. A büntetésből 3 hó kitöltöttök vétett az elszenvetett vizsgálati fogság által. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

A király a Reichsrath munkásságáról.

Bécs, március 19. A király tegnap kihallgatáson fogadta *Javorski*, *Nitsche* és *Licht* képviselőket, akik megköszönték a nekik adományozott rendjelt. A király szóba hozta a parlament helyzetét és *Licht* képviselőhöz így szólt:

— Ön a morvaországi tartományi kultúrta-nács alelnöke. Hogyan dolgozik ez a testület?

Licht: Amióta a nemzetiségi különválasztás alapján két osztályban dolgozunk, azóta németek és csehok közt békés és barátságos viszony van és szorgalmasan dolgozunk együtt.

A király: Nagy örömmel hallom ezt öntől és csak azt kívánom, hogy példájukat másutt is utánozzák. Nagyon örülök, hogy valahára a képviselőház is dolgozik.

Licht: Különösen a gazdasági testületek képviselői dolgoznak szorgalmasan.

A király: Örülök, hogy a munka megindult s remélem, hogy így is fog maradni.

Ausztria ellen.

Bécs, március 19. A francia lapok után az orosz sajtóban is akadt organum, amely hevesen izgat a hármasszövetség és különösen Ausztria ellen. A *Novosti* tegnap feltűntetett kellő cikket közölt, mely arról szól, hogy Ausztria felbomlása elkerülhetetlen s ez a szétválás nagy gondot fog okozni Oroszországnak is, mert az ausztriai tartományok így Poroszország fennhatósága alá kerülnek. Ez ellen nagy védekezhetik az Osztrák-magyar monarchia s vele együtt Oroszország is — így szól a cikk — ha Ausztria-Magyarország kikap a hármasszövetségből és csatlakozik Orosz- és Franciaország kettős szövetségéhez.

Az angol király esküje.

London, március 19. A felsőházban a király trónralépése alkalmával teendő eskü szövege felett lefolyt vita után lord *Salisbury* miniszterelnök azt indítványozza, hogy bizottságot küldjenek ki, amely arról tegyen jelentést, hogy az esküszöveg előnyös módon megváltoztatható-e a nélkül, hogy az eskü hatása a protestáns trónutódlás fenntartása szempontjából csorbát ne szenvedjen. *Salisbury* lord hozzátéti, hogy mindenkinek sajnálnia kell, hogy oly illetlen élességű kifejezések valaha felvették a szövegbe. Ezután a tárgyalást elnapolták.

Bismarok és Bülow.

Berlin, március 19. A birodalomgyűlés mai ülésén a külügyi költségvetés tárgyalása folyamán *Bismarck* Herbert herceg *Bülow* kancellár legutóbbi nyilatkozatával szemben azt vitatta, hogy a kelet-ázsiai kérdés Németországra nézve nem létkérdés. Németország nagyhatalmi állásának legkevésbé sem ártott volna, ha Kiocsaut nem veszi be. Helyesli, hogy Németország Kínában kizárólag gazdasági érdekekkel tart szem előtt és valamennyi idegen hatalommal jó és barátságos viszonyban van. Teljesen bízik a kancellár tapasztalataiban és nagy tehetségében. Különösen kiemelték *Bülow* Mandu-országra vonatkozó nyilatkozatait. Sajnálna, hogy Brandt volt pékingi követ, aki Kínát legjobban ismeri, nem maradt meg állomásán. Beszédét azzal fejezi be, hogy jó volna, ha a németek békében és tisztességgel kikerülhetnének Kínából és soha többé viszont nem látnák.

Bülow birodalmi kancellár közönetet mond *Bismarck*nak, a miért olyan barátságosan nyilatkozott a kínai kérdésben tanúsított magatartásáról. Előszólatlan — mondta azután — minden kétséget arra nézve, hogy Németországnak Manduriában nincsenek politikai érdekei, de ugyanakkor azt mondtam, hogy

nekünk természetesen azt kell kívánnunk, hogy Kína ne gyöngítse magát annyira, hogy a hatalmak jogos kártérítési követeléseit teljesíteni képes ne legyen. Ezt soha sem értették félre. Két órával ezelőtt táviratot kaptam *Peteraváról*, amely szerint az orosz külügyminiszter megelégedést fejezte ki Kínára vonatkozó nyilatkozataim felől. A tisztelt előttem szóló azt hiszi, hogy a nyugodt német polgárokat megijesztette az az állításom, hogy Kelet-Ázsiában létkérdéseink vannak. Én nyomát se láttam ennek az ijedségnek. Nem tekintjük Kelet-Ázsiát politikánk tengelyének és sarkpontjának, de nagy kereskedelmi érdekeink vannak ott. Keletázsiai kereskedelmünk 80 milliót képvisel, Kvantungban pedig 100 milliót van investálva. Ez csak nem csekélység. Nagy érdekünk tehát, hogy a kínai kereskedelem ne legyen nélkülünk egy vagy több hatalmasság zsákmánya és hogy megtartsuk befolyásunkat erre a kereskedelemre. Politikánk sulypontja ezúttal is Európában marad és ezt a sulypontot nem engedjük elmozdítani. De kelet-ázsiai érdekeinket és jogainkat, amelyek fontos érdekek és legitim jogok és becsületünket, amelyet követünk népjogellenes meggyilkolásával megtámadtak, szintén meg fogjuk védeni. Ezt a becsületet a német nemzetnek mindenestre létkérdésnek tekintem. (Élénk helyeslés.)

Bismarck herceg megjegyzi, hogy őt félreértették. Ő nem érdemelt visszautasítást a birodalmi kancellár részéről, aki támogatni akart. Magától értetődik, hogy a német becsületet meg kell bosszulni.

Gróf *Bülow* birodalmi kancellár kijelenti, hogy szívesen veszi tudomásul, hogy az előtte szóló két pontban félreértette. Nem marad egyéb hátra, mint-hogy *Bismarck* hercegnek jóindulatáért és azért a sikeres módért, melylyel neki a Kína-menzuránál szekundált, köszönetet mondjon. (Derűtség.)

Mintán még több szóok a külföldön felállítandó kereskedelmi kamarák kérdéséről beszélt, elintézték a külügyi és gyarmatügyi költségvetést.

A dél-afrikai szabadságharc.

London, március 19. A *Times*nak jelentik Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Az angoloknak az a kísérlete, hogy *Fourie* nyolcszáz főnyi sereget bekerítsék, nem sikerült. *Fourie* embereknek mintegy fele ugyanis a múlt éjjel elmenekült. Néhány nap múlva sokkal nagyobb haderővel ismétlik a kísérletet.

London, március 19. Az alsóházban *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter beszámolt *Botha* egy leveléről. Ebben a levélben *Botha* közölte *Kitchener*nek, hogy nincs abban a helyzetben, hogy kormányának komoly megfontolásra ajánlja azokat a feltételeket, melyeket neki felajánlani *Kitchener*nek megbízása volt. *Botha* hozzátette, hogy kormánya és legfőbb tisztjei az ő nézetében osztoznak. Az ügyre vonatkozó iratokat ma este a parlament elé terjesztik.

London, március 19. Fokföldi táviratok szerint *De Wet* ellen, aki a békélfeltételekről hallani sem akar, nagy haderőt foglalkoztatni kíván. *De Wet* mostanában *Kronstadt* és *Vyburg* közt van. *Kitchener* és *Botha* közt folyó tárgyalásokról újabb hír még nem érkezett. A *Daily Telegraph* a tárgyalások hosszadalmaságából azt következteti, hogy eredményre fognak vezetni.

London, március 19. Lord *Roberts* egy hozzáintéztet kérdésre kijelentette, hogy lehetetlen megállapítani, hogy a délafrikai háború mikor ér véget.

Közgazdasági táviratok.

New York, március 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.1/2 (8.1/2). Áprilisra 8.14 (8.19). Juniusra 8.15 (8.22). New-Orleansban helyben 8.1/2 (8.1/2). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphiában 8.00 (8.00). Refined in Cases 9.10 (9.10). Credit Balances at Oil City 1.80 (1.80). — *Zsír*: Western steam 8.20 (8.12). Robe és Brothers 8.80 (8.25). — *Tengeri irányszata* állandó. — Márciusra 49.— (49.—). Májusra 46.1/2 (46.1/2). Juliusra 46.1/2 (46.1/2). — *Béna* irányszata tartott. Páros órá helyben 81.1/2 (81.1/2). Márciusra 80.1/2 (80.1/2). Májusra 80.1/2 (80.1/2). Juliusra 80.1/2 (80.1/2). Szept.-re — (79.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — *Kávé*: fair Rio 9. sz. 7.1/2 (7.1/2). Márc.-ra 5.60 (5.50). Juliusra 5.65 (5.65). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). — *On*: 26.25 (26.50). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányszata tartott. Márciusra 75.— (75.1/4). Májusra 76.1/2 (76.1/2). *Tengeri irányszata* tartott — Márciusra 40.— (40.1/4). — *Zsír*: Márciusra 7.82 (7.77). Májusra 7.82 (7.77). — *Szalonna* short clear 8.— (7.95). — *Serlehus*: Márciusra 16.10 (15.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

A rabok.

— Szabó Endre fordítása. —

A pusztán a nap épp hanyatlak,
Megaranyozva a gyopárt,
Csíreg-csörög a rabok láncá,
Söpörve az utnak porát.

Hajuk rövidre van lenyirva,
S nehézkésen haladnak ők,
Van homlokuk ráncokba húzva,
S ki tudja: mit érez szívök?

Hosszú árnyék halad nyomukban,
S hűz két fakó egy taligát,
Lombán lépegetnek utánok
A felvigyázó katonák.

„Gyujtsunk egy nótára, barátim!
Jobb lesz! Feledjék így bajunk!
Ugyis hiába itt akármí,
Meg nem mentjük mi már magunk.”

És arra mind dalolni kezdek,
S attól bajuk még szinte nő,
Dallván a Volga végtelenje
S az elmúlt szép napok felől.

A szabad pusztá, vad szabadság
Felől dalnak össze' tovább —
És alkonyul... és sötéti, sötéti
A békő-lánc az ut porát...

Gróf Tolstoj K. Elek.

† **Dohányosok rekordja.** A híres amerikai tragikusról, Edwin Boothról olvassuk egy angol lapban, hogy gyakran huszonöt szivart is elszívott egy nap alatt. Még olyan daraboknál, amelyekben nagy szerepei voltak, sem tudta nélkülözni a drága nővényt; szolgálja minden jelenése végén a kulisszák mögött várta égő szivarral, amelyet a művész le nem tett egészen az utolsó pillanatig, míg a színpadra nem kellett lépnie.

De Edwin Booth rekordját is lefozta valami Illinois nevű honfitársa, aki a főkélestől a lefekvésig 40 szivart szokott elfüstölni. Az egészségére ez a dolog éppen nem volt semmi káros beolgyással. Az angol írvidék egyik kiváló tagja előtt nem szokatlan dolog egy nap alatt 60–70 cigarettát elszívni. Az illető ur gyermekkorá óta lizi ezt a nemes szenvedélyt, s kiszámította, hogy nem kevesebb mint 250.000 cigarettát szivott már el életében. Egy kaliforniai aranyozó fogadott egyszer, hogy hatvan perc alatt hat cigarettát, hat szivart és hat, erős dohánynyal töltött

pipát szív ki. A ritka fogadást be is tartotta ugyan, de a végén szívészélhűdés érte a könnyelmű fickót. Egy észak-angliai öreg katona, aki 92 éves korában halt meg, hosszú életét a folytonos dohányzásnak tulajdonította. Hetven éven át mondogatta, hogy nem kevesebb, mint tizenhat uncia dohánnyt szivott el hetenkint, sőt volt idő, mikor ezt az adagot meg is kétszerezte.

† **De Wet eltűnése.** Nemrégén történt, — írja egy londoni lap — hogy egy uri ember a Themse partján sétált és egy utcai rikkanestól néhány pennyért egy borítékot vásárolt, amelyben álitólag De Wet boer parancsnok arcképe volt. A vevő kifizette a kép árát és egy mellékutca felé vette útját. Egyszer csak, amint kinyitja a borítékot, meglepetten veszi észre, hogy a kép hiányzik belőle. Rögöt visszament az elárúsítóhoz és elmondta neki az esetet. A körülállók mosolyogva hallgatták az idegen panaszát és kárörvendően néztek rá, mint akik tudják, hogy az eladó ravasz tréfájának esett áldozatul. A rikkancs fenhéjazóan szólott az idegenhez.

— Mit, talán csak nem akarja velem elhitetni, hogy az az átkozott fickó megint eltűnt? ...

† **Élet a halál után.** A Revue indochinoise legutóbbi számában cikket közöl azokról a komplikált szertartásokról, amelyekben a kínaiakkal rokon anamiták a halottaikat részéssítik s amelyeknek jelentősége a léleknek a halál utáni életére vonatkozik. Ha egy anamita meghal, a rokonok több napon át jönnek vizsgálni a holttestet, hogy a lélek után megtudják, hova jut az elhunytak a lelke. Ha tudniillik az elhunyt lábái melegek maradnak, ez annak a jele, hogy a lelke a pokolba jutott, ha ellenben a feje meleg, akkor a menyországba megy. Ha a fej, alsótest és láb, mind melegek, ez azt jelenti, hogy a lélek valami előkelő család tagjába fog vándorolni; ha csak a hát közpö meleg, akkor egy koldusba fog vándorolni a lélek és ha csak a hát alatt következő testrészt mutat melegeket, akkor valami madár lesz a lélek következő lakhelye. Ha a halott szeméi nyitva maradnak, a lelke egy második emberi életet fog élni, de sok baj és szerencsétlenség között; a lezárt szemek ellenben arra mutatnak, hogy a leendő második élet nyugodt és boldog lesz. A nyitott szájt azt jelenti, hogy a lélek közönséges gonosztevő testébe fog vándorolni.

† **Az utolsó áldozat.** A német-francia háború utolsó ágyúlövése 1871. február 10-ikén hangzott el Belfort előtt. Egész kis regény fűződik ehhez az ágyúlövéshez. Február 8-ikán tárgyalat Denfert ezredes, Belfort parancsnoka a vár átadása ügyében. A

tárgyalások egész napon át éjjelig tartottak. A Merouza szállásolt ostromló sereg, a Liegnitz-ezred, reggeli hat órától esti hatig a futóárkok ásásával volt elfoglalva. Parancs volt, hogy löni nem szabad, csak akkor, ha esetleg a várból tüzelőnek. Egész nap nem hallatszott egyetlen lövés és a német katonák szabadabban kezdtek mozogni a kelleténél. Egyszerre felhat tájban a citadellában ágyutüz villan föl, nyomban reá a dörrenés és süvítés. A löveg a németek közé csapott, fölrobbant és egy Zosch nevű katonát talált. Egész mellét szétszaggatta, nyomban meghalt. Több kárt nem is okozott. Pár óra múlva megtörtént a vár átadása. Franciaország többi része teljesen csendes volt s így ez maradt az utolsó lövés ebben a háborúban. Február tizenegyedikén temették el nagy katonai pompával a merouxi temetőben az utolsó lövés áldozatát. Háziszolga volt Berlinben. Váratlan bevonulása megakadályozta abban, hogy menyasszonyával megesküdhetett volna. Ez annál nagyobb szomorúságot okozott neki, mert röviddel a bevonulása után kapta a hírt, hogy kedvesének gyermeke született. Hazatérése után rögtön meg akarta tartani az esküvőt.

† **A pénz története.** Majdnem hihetetlen, hogy azok a népek, amelyek az assyr templomokat, sphinxeket és pyramisokat építették, nem ismerték a pénzt. Pedig ez tény. A pénz szó a genezisben és septuagintában tulajdonképpen ezüstöt jelent. Az ezüst darab az ezüst sulyára vonatkozott. Az ó-héber sokel szó eredetileg sulyt jelentett, mint ma az angol font szó. A legrégebbi vert pénz valószínűleg a lydiai volt, melyet Herodotos is említ. A Krözus érméek csak az egyik oldalán van nyomása és ovális alakú. Angol király arcképe először a VII. Henrik idejéből való ó-angol érmeken látható. Az első angolász érmek kicsiny ezüst- és aranydarabok voltak és a főlírásuk értelme kincs volt. Sokáig apró ezüst- és aranykártyák használtak fizetési eszköznek, amelyeket skillingsnek neveztek, ahonnan a mai shilling szó ered. A cserkekeskedéstől a pénzforgalom felé nagy lépést jelentett a kendőnek és késnek értékeik gyanánt való használata. Így a régi kínai érmeknek is kendő vagy kés alakja volt és pedig az előbbi pusnak az utóbbi taoznak hívták. Ezek az érdekes pénzdarabok 4100 évesek és a Krisztus előtti 250-ből valók. Kardalaku pénzdarabok Perzsiában is voltak forgalomban, de kényelmetlen alakjuk lassankint megváltozott; a penge egyre rövidebb, a markolat mindig nagyobb lett, a közepén lyukkal, amelyen fölültek. Végre a penge teljesen eltűnt és csak az egészen kezekkel lett markolat maradt meg a lyukkal közepén. Ilyen alakja van a kínaiak mai rézpénzének, a cashnak is.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

— Hogyan ti fedelet adtok az ellenségnek is? Megújítjátok, megerősítitek véret, hogy megint reánk támadjon? kérdezte Galambodi Miklós a nyomában ballagó Eliaától.

— Ezek azokkal együtt estek el, nagy jó uram, Miklós urfi a régi pusztulásnál és a farragós ütközetben, testvérek voltak azelőtt, egy hazának gyermekei. Most csak egy közös ellenségük van: a halál. Ez ellenséggel szemben egyetlen közös fegyverük: ennek a törékeny fiatal leánynak erős emberszeretete. Ez a fegyver nem tud támadni senkit, ez csak védeni tud.

— De az én házamban az én ellenségeimet? Vérszerinti testvéreitek azoknak, kik térdig gázoltak az én vér szerinti testvéreim vérében, felgyújtották városainkat, lebontották templomainkat? Nem jól van ez Elia! ...

— Egykor nem voltak ellenségek. Egykor véretek és verejtéketek együtt öntözé a hazának völgyeit, halmait. Lehet az ismét ugy. A beteges vér elfoly, talán sok ép, egészséges vérről, de mindaz, ami megmarad, növeli a nemzet életerejét, hogy kiépülje az ilyen rombolásokat. Az én kis verejtékeim a mi nemzetünk véret ápolgatja ezekben és azokban egyaránt.

— Zavarod Elia! Ezek nem magyarok. Ezeknek csak lakóhely az, ami nekünk hazánk.

— Hazájuk nekik is, csak nekem nem hazám, mert még vérem verejtékeim földjébe el nem vgyült. De azért egy nemzet vagyunk mégis. A vér, mely bennünk van, a magyar haza levegőjé-

ből alakult és fejlődött. E nemzethez tartozunk mindnyájan, míg ezen haza levegőjét szívjuk.

— Ugy?! Akkor meg pártutók, haza és nemzet árulói. Hazaárulónak isten sem kegyelmez. Ne mentesed, ne véd. Takarítsd ki e rákfenéket, vagy rujk gyujtatom az ősi kuriát. Mérget ezeknek Rozali, nem orvosságot.

Rozali lépett elő, szeliden megfogta Galambodi kezét, azután kéréleg ráemelve tekintetét, csendesen szólott:

— Engedelmes szolgálód vagyok én a földön, igaz szívem szerint, megteszem parancsod, de előbb jöjj velem. — Azzal szelid erőszakkal vontá Galambodit ki a szobából, végig a ház előrézésén, az oszlopos tornácra ki a virágos kertbe. Az öreg Elia követte őket.

A leány megállott a nappali szoba homlokzatával szemben, átölelte színevédélyesen a férfit, azután mintegy álomban szövegta:

— Nincs erény és nincs bűn, amit meg ne tennék egyetlen szavadra: de nézz oda! Emlékezzél... Gondolkozzál! ...

A holdvilág teljes fényben réragyogott a szoboreportozatra, a három alakra: az ország eimerére, Hungáriára és a Turul-madárára, a rébetük mintha égtek volna „örök testvériség a szeretetben és örök szeretet a testvériségben”.

— Parancsolsz? — kérdezte a lány.

— Nem... — szólt letérdepelve a férfi. — Emlékezem, gondolkozom és imádkozom! ...

Az ösök szelleme oda lopózkodott a házartizt szívébe. Száz éve sincs, hogy így szerettek egymást, talán száz év múlva ismét így fogják szeretni. A nemzetek története egy nagy örök idő, a fajok harcá ebben csak elmuló napok vagy hónapok! ...

Hosszas idő kellett, míg a három élő alak a régmúlt idők három élettelen alakjával érzéseit kijesárlta. De mintha a rézből kiválaszt szoboralakok is ott látták volna az előcsoport felett Hungária alakját a Turul-madárrel és a Turul-madár szájában az olajgöcszort.

A réz vörösös fénye szorító világitott, amint a hold fényét visszaverte és az élő alakok sze-

méből visszaverődött a fény, mert ott csillogott az emberi érzések legnemesebb gyöngye: a könny.

A kard megesőrt, a sarkantyú összependült, a házartizt felállott, magához ölelte az öreg zsidót és a kis penészvirágot.

— Igazad van, Elia! és igaz volt a vén székelynek, hogy a Rozáli kezén a magyarok Istenének áldása van... Mégis különös, hogy mi, a szeretet Istenének gyermekei, hirdettük a bosszút és ti, a bosszúálló Jehova gyermekei, hirdettük a szeretetet...

Azután megrázta magát, eleresztette két védencét, felülkerült huszáros könnyű vére, befeléd indult a dombon, újjával csókokat vetve a kis penészvirágnak.

— Gyere, öreg Elia! add ki a borunkat, majd meglátjuk, mit szól mindezekhez holnap a Gedeon ágyuja —.

A kis penészvirág lázas homlokát rátámasztotta a szobor talpatára és zokogott sokáig keservesen. Zokogott, míg a sarkantyupengés visszhangja is elhalt a távolban.

Elia lelkében innappé magasztosult az ezen nap után jött sok-sok durva hétköznap. Rémületes hírek mindenfelől, ártatlan nők, agok megcsókításáról, kínzások közt történt megöletéséről. A híreken kívül ma is, holnap is személyes érintkezés kötekedő kisebb-nagyobb csapatok vezérei, fondorkodó ismeretlen mindig gyanus alakjaival a zavarosban halászásnak.

Ilyenkor Elia nem ment a harangokhoz. Beült a léces kármentőbe, számlálgatta rézpénzt és siránkozott nyomorúságról, szegénységről. Az öt gyertya azonban égett akkor is és az esteli ájtatos imádság nem szünetelt.

A testvéreire ezalatt háborúvá fejlődött és mind szélesebb mederben folyt tovább. Termettek a hősök, a hadvezérek és az áldozatok. A Száli kórháza ismét meg ismét megtelt. A gyöngye leány emberfeletti munkája nem szünetelt soha...

De mi lett Davidból? ...

Látta-e, érezte-e az öreg Elia, mikor a piski hídánál a forradalom dicsfényével övezett lengyel

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Általános Hitelbank gróf Andrássy Aladár elnöklésével 36 részvényes jelenlétében — kik 25.222 részvényével 1290 szavazatot képviseltek — ma tartotta közgyűlését.

Az évi jelentés, melynek felolvasásával dr. Stettner László igazgató-helyettesi bizatot meg, fölemlíti, hogy a kedvezőtlen gazdasági állapotok a lefolyt év nagy részében nemcsak fennállottak, hanem némely irányban még rosszabbodtak is. Csak az elmúlt év utolsó és a folyó év első hónapjaiban mutatkoztak a gazdasági élet némely ágában a javulás nyomai, mely javulás a kamatláb tetemes leszállásából és kereskedelmi mérlegünk előnyös alakulásából indult ki. Ez a javulás a külfölddel való pénzügyi összeköttetések énlkülésében volt észrevehető, ami lehetségessé tette, hogy ebben az irányban jelentékeny üzletek lebonyolíthatók, noha ezek a műveletek csak a kölcsönök felvételére részéről áriályom és kamatláb tekintetében tett lényeges engedelmények árán voltak fogantathatók. A befektetési értékek piacának megerősödése az áriályomok lassu emelkedésében mutat fel bizonyítékot, de a részvénypiacon az üzleti tevékenység még mindig nem működik szabályszerűen. Némely jelek arra engednek következtetni, hogy nem alaptalan az a remény, hogy ezen a téren is javulás várható. A javulásnak legbiztosabb alapját az ország erőteljes fejlődésébe vetett bizalom fogja képezni, amely ország gazdasági téren az utóbbi évek termésének részben rossz, részben közepes eredménye után is ismét kiváló, örvéndetes jelet adta ellenálló képességének.

A jelentés az állami pénzügyi műveletekre is kiterjeszkedik. A 120 millió korona névértékű 4%-os magyar koronajáradék-kötvény elhelyezése végleg lebonyolíthatott, a 3 1/2%-os magyar koronajáradék értékesítésére korábbi években alakított szindikátus is fel volt oszlatva. Az intézet részt vett az osztrák déli vasút 50 millió frank névértékű elsőbbségi kötvény és az osztrák-magyar államvasút-társaság 65 millió frank elsőbbségi kötvényei átvételi üzletében. A magyar földhitelintézetből 4% os záloglevelek iránt valamely emelkedett ár mellett fokozódott érdeklődés mutatkozott. A bankhoz közelálló iparvállalatok igen különböző üzletredményeket mutatnak fel. Az intézetnek sikerült külföldi társasületi részesedése egy részét jelentékeny haszonnal eladni.

A jelentés továbbá konstatálja, hogy a Wiener Kreditintézetbe való benső viszony nem változott. Az igazgatóság javasolja, hogy a 3.574.365 korona tiszta nyereségből részvényenkint 36 koronányi osztalék fizetessék ki, a tartalék-alap javadalmazására 300.000 korona fordítassék s a fennmaradó 136.923 korona új számlára irassék.

A közgyűlés helybenhagyta a tiszta nyereség hovatartozás iránti indítványt és április elsején megkezdődik az osztalék kifizetése.

Az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak megadta a felmentvényt és igazgatósági tanácsosokul megválasztották: Gróf Andrássy Aladár, Hatvani-Deutsch József, Lovag Herz Gyula, báró Kochmeister Frigyes, Lukács Antal, lovag Mauthner Gusztáv, Mérey Sándor, báró Radvánsky Géza, Ribáry Sándor és gróf Zichy

hős magyar tábornok felkiáltott: — Ne fuss magyar, ne fuss magyar! Ha a hid elveszett, Erdély is elveszett! — Mikor a hős Kemény Farkas báró a Bianchi osztrák zászlóját fehér kendőre megtevesztik s tévedésének áldozata lesz; mikor jóformán nem marad vezér: miként szállta meg Csaba vezér vitézeinek lelke a honvédeket. Hogy rohantak előre a kolozsvári diákok; a 11-ik honvédszázalój köztveit, látható vezér nélkül, azzal a vezérrel, amely mindeniknek szívében ott volt: az égő honszeretet érzetével. A zászlóaljából minden második elesett, a tartalékkal kellett pótolni a hős zászlóaljat. A tartalékba az egyenruhás honvédek közé egy tüzes arcu, házasan, ideges, vézna zsidó fiú is beirakodott. Szakadozott polgári ruha fűtte gyöngye testét. Most dobta el pálinkás butykosát, friss süteményeit és egész markotányos felszerelését, felragadta az egyik elesett diák honvéd szurony puskáját és rohant a sorban előre.

Látszott róla, hogy nem a dicsőséget keresi, legfennebb a dicsőségese halálát. Az a lenézetés, az a szenvedés, az az égő vágy emberré lenni, mi lelkét már hónapok óta kínozza, mind ott égett arcon, szemében, megfeszítette minden idegét. A megfeszített idegek pedig vitték, mint a kilőtt nyilat, feltartóztatlanul előre. A legelső közt érkezett a hidra. A Bianchi-féle olasz zászlóalj keményen védte azt. A segélyül jött Kossuth-huszárokat egy elrejtett osztrák gyalogvezér sor-tüze visszavetette. A Bianchiak lelkesülve a váratlan segítségen a hidra váratlan és a hidon erőteljes rajtot adtak. A lengyel hős magyar vezér látósvével aggódva nézte, miként hanyatlak le a háromszínű zászló. Majd magasan fel-emelkedik és bevág a Bianchiak legsűrűbb tömegébe. Nyomába sűrű puskatűz és a legkésőbb megsejtett szuronyrohalmak. Osztrák és magyar katonák összegyomolyodva hullanak a hidról a Sztrigy vízébe. Egyszerre a Bianchi gyalogság tömött sora geregkni kezd, a szakadozottan tétovázó osztrák seregre rárohannak a visszavetett Kossuth- és Lehel-huszárok. A csata sorsa eldőlt.

(Folytatása következik.)

Nándor. A felügyelő-bizottságba pedig újból bevalás-lattak: Lovag Ahsbals Leó, Havassy Ignác, Huszár Adolf és Kerntler Ferenc.

A Budapesti kölcsönös segélyző-egylet m. sz. e hó 17-ikén tartotta X. rendes közgyűlését Mauthner Adolf elnöke alatt. Miután az elnök a szép számban megjelent tagokat üdvözölte. rövid visszajelentést vetett az intézet eddigi működésére és hangsúlyozta, hogy az intézet anyagi érdeke szem előtt tartása mellett az intézet vezetősége a közjót is szolgálta, minden alkalommal a köz érdekében is tevékenykedett és avval nem egy üdvös országos mozgalmat kezdeményezett. A legújabb mozgalommal is, mely az önállóan működő hitelszövetkezetek országos kötelekének megerősítését eredményezte, az intézet szintén egyik önzetlen kezdeményező és zászlóvivő volt. Az intézet eredményös működése azonban legtöbbször köszönhet annak a feletle jó viszonyoknak, mely — eltérőleg a többi hitelszövetkezettől — valóban a kölcsönösség elvéről fakadó, tagok és vezetőség közötti benső és közvetlen ható egyetértésben, mindig és mindenütt megnyilatkozott. Az elnöki előterjesztés után Aranyosi Miksa indítványára a közgyűlés az intézet fennállása óta működő igazgatóságnak, felügyelő bizottságnak, választmányának, az intézet titkárnak és jogtanácsosának odaadó, buzgó működésükért, Medvei Zsigmond indítványára pedig az ügy-buzgó és lelkiismeretes hivatalnokai karnak, különösen pedig a pénztárnoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az évi jelentésből, mely az intézet 10 évi működéséről is foglal magában beszámolót, a következőket emeljük ki:

A szövetkezet 1890. december 17-én tartotta alakuló közgyűlését és az első évben 657 tag 3734 üzletrel szerszel csatlakozott hozzá. Szerényen kezdte a szövetkezet igazgatósága működését, de híven feladatokhoz már az első évben mutatta, hogy a kis emberke érdekében működik és oda törekedett, hogy azon erők és tényezők érvényesülését mozdítsa elő, melyeket különben a tőke és a nagypiar teljesen elnyomott volna. Észközül a takarékoság előmozdítását és a könnyen törleszthető kölcsönökét választotta és már az első évben 248 kölcsönökért tagnak adott 189.224 korona hitelt azok takarított filléreiből.

Az intézet évről-évre rohamosan fejlődött, ugy hogy fennállása tízedik évében, 1900 december 31-én 4853 tag maradt az intézet kötelekében 19.967 üzletrel szerszel, 1901. január 1-én pedig megalakult a XI. évtársulat, melynek eddigi 826 tagjával és 4741 üzletrel együtt az intézetnek van 5679 tagja 24.705 üzletrel szerszel. A kiadott kölcsönök 1900-ban 1.329.000 koronát, az intézet fennállása óta több mint 12 millió koronát tettek; a tartalék és a nyugdíjalap dotálása után fennmaradt 127.717 korona tiszta nyereség. Az 1895-ben megalakult V. évtársulat 1333 teljesen befizetett üzletrel s a kamatokkal együtt 488.881 koronát tesz, mely már a legközelebbi napokban kifizetésre kerül. A tényleg kifizetendő nyereség 64,10%-os kamatoztatásnak felel meg.

A közgyűlés az igazgatóság, felügyelő- és fel-számoló-bizottságok jelentéseit tudomásul vette, az elébe terjesztett zárszámadasokat és mérlegeket egyhanglag jóváhagyta és az igazgatóságnak és fel-ügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta, a szük-séges választásokat megejtette és a választmányba Fűhner József, Madary Gábor, Ott Lajos, Weiss Armin, és Weiss Adolf urakat újból, a felszámoló-bizottságba pedig a múlt évben is működött bizottsági tagokat választotta meg. A tárgyszerőzet ezzel véget ért és a tagok élénk éjénzése mellett elnök a közgyűlést berkesztette.

Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai esztörtökön 21-ikén délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI. Uj-utca 4. sz. I. emelet) egyetem-es ülést tartanak. A napirend tárgya: dr. Horváth János előadása: Az ipari szövetkezetek munkavállalkozásairól.

Szövetkezetek köteleke. Az önállóan működő hitelszövetkezetek országos kötelekénél összes szak-osztályai 14-ikén dr. Münich Aurél országgyűlési képviselő elnökele alatt teljes ülést tartottak, amelynek egyedüli tárgya az osztrák megalakulása és működésük irányának megállapítása volt. Egyelőre négy szakosztályt szervezett: általános jogi, ennek elnöke dr. Nagy Sándor országgyűlési képviselő, előadónak dr. Balog Béla és dr. Schöffler József; gazdasági szervezet, amelynek elnöke nagyzsombori Sombari Lajos főrendiházi tag, előadóna Bíró Adolf és dr. Hódosi Lajos; a közgazdasági szervezet elnöke dr. Bukosky György igazgatója, előadóna Kanits Henrik és Fless Mór; a sajtóügyi szervezet elnökéül pedig Auer József igazgató, előadónak pedig Langfelder Béla és Schimmerik Mór választották meg.

Közeledés a Balatonon. A Balaton-tavi Gőz-hajós Részvénytársaság március 23-ikán nyitja meg a rendes hajóközeledést Boglár és Révfülp állomá-sok között, személyek és áruk szállítására. A hajó a nevezett állomások között naponta kétszer közeledik oda és vissza. Ezenkívül minden szombaton a Buda-pestről délután 1 óra 30 perckor induló és este 6 órakor Boglára érkező vonatkozó is létesítettek esat-lakozást Révfülp felé; az a csatlakozó hajó este 6 óra 45 perckor indul Bogláról. Sífók és Balatonfüred állomások között áprilisban minden szombaton, vasárnapon és ünnepnapon közeledik a személy-szállító hajó. Az indulási idő Sífókról mindenkor 11 óra 15 perc délelőtt, Balatonfüredről pedig 3 óra 30 perckor délután. Egész uszályrakományokra terjedő szállítványokat az összes állomásokról a Balaton bármely pontjára felveznek szállítás céljából. Kirándulók és nagyobb társaságok számára, előleges bejelentés után, külön hajók állnak rendelkezésre.

Déligyümölcs-aució. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 13.000 láda narancsot, és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 4,50 koronától 6,50 koronáig, 200-as 5,50 koronától 7.— koronáig, 300-as 7,50 koronától 9,50 koronáig, 360-as 6.— koronától 8,50

koronáig. Vérpiros narancs: 7,50 koronától 12.— koronáig. Citrom: 300-as 4,50 koronától 6.— koronáig, 360-as 5.— koronától 6.— koronáig. Mandarin: 80-as —.— koronától —.— koronáig, 100-as —.— koronától —.— koronáig. A legközelebbi aukció 1901. március 26-ikán, kedden lesz, mely alkalommal 13.000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pestben 42.— korona pénzben, 42,50 korona áruban. Bécsben 40,80 korona pénzben, illetve 41,20 korona áruban.

Borjavasár. 1901. évi március hó 19-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 646 drb, leölt borju 3 db, bécsi borju — db — db, horvát, nö-vénydekmárha 42 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendű 66-76 l.-ig, kivétel 80 l., II. rendű 66-64 l.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-lől — l.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növénydekmárha 40 f.-lől 46 f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alarendelt — f.-ig, 1 kilónként. Bárány élő —.— k., leölt bárány —.— k., kivétel 4 — k.-ig páronkint. — Élénk iránzat mellett árak 3-4 fillérel javultak kilogrammonként.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenfvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi március 19. Készlet 628 darab. Erkezett 800 darab. Összesen 1428 darab. Eladatot 900 darab. Maradt 528 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 88-94 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 86-94 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 84-92 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 80-84 koronáig. Malac 64-84 kgrig —.— korona. A vásár lanyha volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-márki központi vásár-csarnokban tegnap megtartott sertésvásárra bejelentek-ték 11910 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 5336 darab fiatal sertést, 6295 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 11631 darabot, Irányzat gyenge. Jegyzések: kgknt élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 86-88 fillér, kivételesen 90 filléren, középminőségű sertés 80-84 fillér, könnyű sertés 70-78 fillér, fiatal sertés 58-78 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonátzása.

Budapest, március 19.

Nyugodt hangulat mellett 23.000 métermáza buza 2 1/2-5 fillérel olcsóbban került eladásra. Rozs és zab változatlan, tengeri szilárd.

Eladatot:

Buza, Tiszavideki:	600 mm. 78 k. 8 K. 15 f.	600 mm. 78 k. 8 K. 05 f.	100 mm. 79 k. 8 K. — f.	100 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f.	160 mm. 78 1/2 k. 8 K. 02 1/2 f.	100 mm. 78 1/2 k. 8 K. 02 1/2 f.	100 mm. 79 k. 7 K. 90 f.	100 mm. 78 7 k. 7 K. 95 f.	500 mm. 78 k. 7 K. 95 f.	100 mm. 78 k. 7 K. 8 K. 07 1/2 f.	100 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f.	200 mm. 78 k. 7 K. 90 f.	200 mm. 77 k. 8 K. — f.	100 mm. 77 k. 7 K. 85 f.	100 mm. 77 k. 7 K. 70 f.	100 mm. 76 5 k. 7 K. 80 f.	100 mm. 76 k. 7 K. 82 1/2 f.	400 mm. 73 k. 7 K. 50 f.				
Pestvidéki:	500 mm. 78 k. 7 K. 90 f.	500 mm. 77 5 k. 7 K. 85 f.	150 mm. 77 k. 7 K. 90 f.	100 mm. 76 k. 7 K. 75 f.	100 mm. 73 k. 7 K. 10 f.	Bácskai:	500 mm. 71 k. 7 K. 22 1/2 f.	2330 mm. 75 3 k. 7 K. 62 1/2 f.	4500 mm. 75 5 k. 7 K. 65 f.	Veprevicki:	2500 mm. 74 6 k. 7 K. 52 1/2 f.	200 mm. 71 8 k. 7 K. 52 1/2 f.	Erdélyi:	100 mm. 76 k. 7 K. 70 f.	Adai:	1700 mm. 74 8 k. 7 K. 72 1/2 f.	Raktári:	100 mm. 78 k. 7 K. 97 1/2 f.	2500 mm. 78 8 k. 8 K. 10 f.	1500 mm. 78 4 k. 7 K. 97 1/2 f.	600 mm. 77 k. 7 K. 95 f.	1500 mm. 78 k. 7 K. 97 1/2 f.

Mind három hónapra. A kérészrú hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzsde s-ókai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm áru		Kilós	50 kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	0	7,60	7,60	7,70	7,70	8,05
"	70	7,70	7,70	8,00	8,00	8,10
"	75	7,75	7,85	8,10	8,10	8,20
"	78	7,80	7,90	8,20	8,20	8,30
Fehérmegyei	70	7,40	7,40	7,90	7,90	8,00
"	75	7,50	7,50	8,00	8,00	8,10
"	78	7,60	7,60	8,10	8,10	8,20
Pestvidéki	70	7,40	7,40	7,80	7,80	8,00
"	75	7,50	7,50	7,90	7,90	8,10
"	78	7,60	7,60	8,00	8,00	8,10
Bánáti	70	7,35	7,40	7,70	7,70	7,90
"	75	7,40	7,40	7,80	7,80	8,00
"	78	7,50	7,50	7,90	7,90	8,10
Bácskai	70	7,55	7,60	8,10	8,10	8,20
"	75	7,60	7,60	8,10	8,10	8,20
"	78	7,70	7,80	8,20	8,20	8,30
"	79	7,85	7,85	8,30	8,30	8,40

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm áru		
		K.-tól	K.-ig	
Rozs	uj elsőrendű	70-75	7,40	7,65
"	másodrendű	—	7,60	7,40
Arpa	takarányi	60-65	5,35	6,05
"	égetni való	62-64	6,00	6,30
"	sértesre való	64-66	6,00	6,30
Zab	bánáti	39-41	6,35	6,65
"	másonmü	—	6,15	6,35
Repce	uj káposzta	—	6,35	6,45
"	bánáti	—	6,10	6,20
Köles	—	—	6,10	6,20

nagyt hosszujáratu tengerész-kapitányá, — a budapesti kir. ítélőtábla elnöke Móra Mihály végzett joghallgatót a budapesti kir. ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká, — a budapesti kir. ítélőtábla elnöke Szokolay Viktor ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokot a budapesti kir. ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká; a kassai kir. ítélőtábla elnöke Salzman Ottó végzett joghallgatót a kassai kir. ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokká; a pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke Füzessery György díjtalan joggyakornokot ezen ítélőtábla kerületére ideiglenes díjas joggyakornokká; a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Beck Ádám hajósi lakos, végzett joghallgatót a vezetés alatt álló kir. ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokká; a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Györfly Gyula végzett joghallgató kecskeméti lakost a vezetés alatt álló kir. ítélőtábla kerületére díjas joggyakornokká; a kolozsvári kir. főügyész Lendi Gyula cs. és kir. 3-ik huszárezredbeli őrmester igazolványos altisztet a dévai kir. ügyészséghez irnokká; a buda-

pesti kir. ítélőtábla elnöke Beke János és Visnovszky Ferenc budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéki hivatalsszolgálatát a második fizetési fokozatra; a soproni kir. törvényszék elnöke a csepregi kir. járásbíróhoz III. oszt. hivatalsszolgálatára Farkas Ferenc csepregi kir. járásbírói fogházort nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Renger Ernő aranyosmaróthi kir. törvényszéki aljegyzőt az aranyosmaróthi, Dudek Antal bajai kir. járásbírói aljegyzőt a lipótvári kir. járásbíróhoz, Esztergár László jászapáti és Legeza Izidor Gábor huszti kir. járásbírói irnokokat kölcsönösen, Andaházy Antal felső-őri kir. járásbírói végrehajtót a székesfehérvári kir. járásbíróhoz helyezte át.

Pályázatok. A miskolci m. kir. államépítészeti hivatalnál hivatali állás hat hét alatt; — tanári állás a kormócbányai állami főreáliskolánál március 31-ig.

A 11378. számú

Új rendszerű elektromos akkumulátor

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötött keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök

hítes szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44. sz.

BARNUM és BAILEY.**Fontos hirdetőknék!**

BARNUM és BAILEY Magyarország, Steierország, Karintia, Galicia, Cseh- és Morvaországban összesen 68 előadást tartanak.
Ezen előadások részére több

100,000 példányu programm

(ára 10 kr.) és az ugynevezett „CSODAKÖNYV“ (ára 25 kr.) magyar, német, és cseh nyelven jelenik meg.

E fényes kivitelű könyvalaku „Programmok“-ban a **BARNUM-cég** hirdetéseket oly módon helyez el, hogy minden fél oldalnyi programmtér alatt, **3** hirdetések lesznek előnyösen elhelyezve.

Minden hirdetés három nyelven jelenik meg.

Tekintse hogy **10.450** látogatóra van tér minden egyes előadásnál könnyen elképzelhető a programmok és a **CSODAKÖNYVEK** nagy kelendősége és ennek folytán az ezekben foglalt hirdetéseknek

Óriási nagy sikere.

Hirdetések csak még **8** napon belül vétetnek fel

HARTMANN JÓZSEF főnök ur által, VIII., József-körut 18.

A „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában.

Hálhótyag és gummé, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americains (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hölgy óv-szivacsok 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női övszerek (Pely porus), Persarium oclusivum, Menzina tanár szem: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, stb. Újdonság! Női refrechisseur! Elismert nőgyógyászok által mint legbiztosabb övszer ajánlja. Ara 15 kor.

Kimerítő árjegyzőket zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét.

KELETI J. orvos-sebész mű- és kötszer-gyár
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17/b.
20 korona utáni vásárlásnál 20% árkedvezmény.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszárad óta fennálló rendelő-intézet a legmolegében ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
és Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az énfertőzöttes utóbalajt, az elgyengült férfero, magömlenek, a bujakör utókövetkeményeit, nőknél fehér-folyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógymód szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt cselez. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. a. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógykezeltetők is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemt betegségek és ezek ázszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beklüldése mellett kéremleve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Schenk Lipót dr.

A nemt viszonyokra gyakorolt befolyás. A híres Egosi gyönyömi tanár a szülészeti gyermeknek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét írta meg ebben a könyvben, melynek megjelentése nagy forrongást idézett elő a világ-sajtóban. Az általános élekeü könyv ára 4 kor. Az összeg előzetes beklüldése esetén bérmentes küldeték meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Waldner F. és Fial) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Várkonyi Dezső

Szegény legények.

A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyeket a régi újságírók gárdájának ezen tehetséges tagja gyönyörű namissatlanul magyar nyelven annyira közvetlenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ara 2 korona, bérmentes küldetéssel — a pénz előzetes beklüldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában, Veszprémben.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legelővidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakörös sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bírbajokat és az önterlezesből támadt idegbetegségeket.

Meglepi az eredmény ferfiul gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregbeu egyéneknel. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dobány-utca sarok, I. emelet).

Bejártat a léposóknak. Külföldön várótermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1901. március hó 20-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. március hó 20-án.
Előszór:

Moritur!
3 egyfelvonalos. Irtá Sudermann Hermann.
I. Teja.
Fordította: Makai Emil.
Személyek:
Mihályfi Agila Gyenes
Márkus Eurik Egressy
Fáy
II. Fricke.
Fordította: Fái J. Béla.
Személyek:
Ujházi Fricke Beregi
Prielle K. Agnes Alsözeby
III. A férfi.
Fordította: Makai Emil.
Személyek:
Láncoy A festő Császár
Gyenes A lakáj Horváth
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. március hó 20-án.
Sennorita Juannita Frezia vendégfelléptével.

A postás fiú.
(The messenger boy).
Operett 5 képpben. Szövegét írta: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzőtők: Ivan Caryll és Lionel Moncton.
Bang, postásfiú Sziklai Mistress Bang Margó
Nóra Szoyer Róza szobalány Róza L.
Daisy Aranyossy Lady Winifred Varga A.
Lady Panches, Sziklainé Cecile Gower Gombaszögi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zene-műkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. március hó 20-án.

Ocskay brigadéros.
Szinmű prólógussal, 4 felv. Irtá Herczeg Ferenc.
Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Dili Lenkei
Tisza Ilona Csillag T. A. palóc Szerényi
Tisza Jutka Nógrádi Szörényi Gyöngyi
Fyber Hegedűs Tarics Bihari
Ozorbósy Kazalitzky Ocskay Sándor Tapolozai
Jávorka Góth Königsberg Balassa
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FOLIES CAPRICE.

Ma:
„Gebrüder Zifferblatt“
Ezt megelőzi:
„Der Aushilfsgargon“
és
„Végrehajtás akadályokkal.“
Jászay Mimi
a kitaláló énekesnő fellépte.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás téli kertben.

Petánovits

„Metropole-szálloda“
VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.
Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
kolozsvári zenekara által.

AKAR ÖN

jó és mégis olcsó ruhákat venni? Ugy forduljon az újonnan nyitott
férfi- és gyermekruhaárúhához
Kerepesi-ut 10. szám (Sip-utca sarok)
hol szükségleteit beszerezheti.
Férfiöltő 8.- frittól följebb
Gyermeköltönyök 8.-
Gyermeköltönyök 4.-
Szövetkosztümök 1.50
Mérték utáni megrendelések azonnal elkészíttetnek.
MENDEL MANÓ, Kerepesi-út 10.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
Uj felléptek! Szenczi Zoltán!
Miss CHARMION
az ő átváltozó jelenetében a trapézon.
Felülmúlhatatlan! A legjobb idomítás!
Mr. JUDGE ALASKA
az ő kitaláló idomított tengeri fokával.
Hansen Dagmar The Arley's
a dán szépség kómikus bicyklisták.
Tipp-Topp hármas
eredeti angol énekesnők és táncosnők.
Eredeti! Hamis orvosok. Eredeti!
Bohózat 1 felvonásban. Armin József-fől.
Csütörtök, március hó 21-én: Antrop Karoly karmester jutalomjátéka, az estélyen csakis egyezszi vendégjátéka Glöckner Jozsefnának, a bécsi Józsefvárosi népszínházból és az új márciusi műsor.
Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytársadalmában, Karoly-kört 26., térszé Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató-pénztáránál.

Kabátok
Costümök
Sallérok
legujabb divat szerint nagy választékban

Holzer Simon
női felöltők áruházában
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.

Eladás
minden darabon látható legolcsóbb szabott árak mellett.

Dominitz
Hatica
ELŐ- és MŰVIRAG-TERME.
Budapest, VIII., József-kört 17. sz.
Csokrok és koszorúk a legszebb kivitelben díszesen és jutányos árban készíttetnek.

Képes levelező-lapok

színésznők
brom-ézüst kivitelű arc-képvél díszítve.
Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dróbt tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldésél 1 ftt 80 kr. (3 K. 60 fl.).
Az Szegsz beküldése után küldi

„Budapesti Napló“
kiadóhivatala
József-kört 18. sz.
Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 52 képet kap.
B.
Alsözeby Irma
Amon Margit
Bárdy Gabi
Delli Emma
Dory Margit
Koczery Irén
Komáromi Marika
Kürty Klára
Mezősényi Adrienne
Prielle Kornélia
Szálagyné B. Ilona
Vider Pálné.

! Most jelent meg!!
Hítk olcsó kiadásában
DR. Kiss Arnold
veszprémi főorvosi

MIRJAM
című imádságos könyve, zsidó nők számára.
Ár a csinos vászonkötésben 2 korona 40 fillér.
Kapható:
KÖVES BÉLA könyvtárában
Veszprémben és minden hazai könyvtárakban.

Figyelemztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. Amelyen nincs rajt, az

nem MAUTHNERTÖLVÁLÓ és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvak
nem léteznek, mint a minöket
27 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.
Irodák és) VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám.
raktárak:) (Közuti villamos megállóhely.)
Elarusító) VI. kerület, Andrássy-ut 23. szám.
helyiségek:) (A m. kir. Operával szemben.)
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

2000 gyermeköltöny 4 frittól feljebb.

TELEFON 179.

AZ ANGOL SZABÓHOZ

KOHN HEILMANN és FIAI
elsőrangú
uri- és gyermekruha-árúház
Budapest, Károly-kört 12. sz.
Földszint és I. emelet.

A szigorúan szabott árak minden darabon koronaértékben láthatók.

Felöltők, egy és kötszoros, divatos szinek. 7-től 30 frittig.	ULSTER a legfinomabb kivitelben, selyembélés, divatos zsebekkel 14-től 24 frittig.
Raglan-felöltő vállba szabott ujakkal, legujabb fazon, gyönyörű kivitelben 14-től 24 frittig.	Kamgarn- és chevott-öltönyök a legdivatosabb fazon 10 frittól 20 frittig.
Kerékpár-öltönyök és egyen kerékpár-nadrágok nagy választékban 9-től 14 frittig, kerékpár-nadrág 4-től 5 frittig.	Férfi-nadrágok a legszebb mintában, divatos szabás, 3 frittól 8 frittig.
ZSOLNAY Loden Havelock egész pellerin-sallérral és nyakkal 7-től 12 frittig.	Legszebb gyermek-öltönyök legujabb fazon, 4-től 8 frittig, gyermek-köpenyek 4-től 10-ig.

Figyelem! „Angol szabó“ csak Károly-kört 12. földsz. és I. emel.
Vidéki megrendelések a legszűkebben eszkölhetők. A meg nem felöltő árakat kisereljük vagy kívánásra a pénz visszautadjuk.
Vadász- és sport-öltönyök

„Guzi“-kenőcs.
Ezennel nyilvánosan 1 évi írásbeli jóállalat vállalko olimden nélem vásárolt cipőre, erie talp. elgáns 3.90
Férfi víz fűző cipő, gavalier forma 3.50
Dívatos barna v. sárga bagaria fűzős cipő 4.-
Salon lak fűző v. cuqos cipő, elegáns 4.-
Legfinomabb „box kalf“ bór, fűző v. gombos cipő, legelgánsabb francia szabás 4.-
Mértékkel égetve, ha a lábaitap harisnyában egy paplirapsra rajzolják. Kérje több szás ábrával ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök. Tisztelettel
AGULÁR DÁVID FIA
Deák-tér és Király-u. sarok

Színházak, szórakozó helyek.

REP-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 20-án.

Előszőr:

Cirkusz-élet.

Operett 3 felvonásban. Írták: I. T. Tanner, W. Paillings, Harry Greenbank és Adrian Ross. Zenéjét szerzették: Ivan Caryll és Lionel Monckton. Fordították: Fái J. Béla és Faragó Jenő.

Személyek:

Sir Titus	Solymosi	Németh
Lady Diana	Drivelli	Siposné
Dóra, leányuk	Drivelliné	Bojár
Roginád	Küry	Kápolnai
Dikk Capel	Raskó	Kiss M.
Gustave	Szirmai	Rudolf
Riggs	Marton	August
Gaston	Kovács	Ujvári
Flobert	Delli	Nagy V.
	Kovács	Némédi

Kezdete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. március hó 20-án.

Wilmann E. tanár

telepítési előadása.

Kezdete 7 1/2 óraker.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 20-án.

Másodszer:

Kun menyecske.

Írta és zenéjét szerette Dankó Pista.

Kezdete 7 1/2 óraker.

Most jelent meg!

Atlanti történetek.

(Tízemegy elbeszélés)

Írta:

VIRTER FERENC.

Ára: 2 korona.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. Két korona és 40 fillér beklődése után portomonesen elküldjük.

21826. sz. V/1.

Árlejtési hirdetmény.

A borovó-vukovári partvédőmű kiépítéséhez szükséges, s mintegy 123.786,7 m³ földmozgositásból 9.860,6 m³ kavics vagy kötörmelék ágyazatból, 29.761,8 m³ l. o. kőhányásból és 21.350,0 m³ területnek fűzdugványozásából álló munkákat engedélyezvén, ezeknek vállalat útján leendő biztosítására a m. kir. földmívelésügyi miniszterium II. omeleti tanástermében

folyó év április hó 10-én, déli 12 óraker

zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az anyagok szállítására és azok beépítésére vonatkozó kellően bélyegzett zárt ajánlatok e felirattal: „Ajánlat a borovó-vukovári partvédőmű munkálataira”, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántópenznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a budapesti IX. ker. állami pénztárnál törített letételek igazoló pénztári elismervény is csatolandó és Petzrik János segédhivatali igazgatónál (földmívelésügyi miniszterium I. em. 49a.) 1901. évi április hó 10. napjának déli 1/2 12 órájáig nyújtandók be.

A többi feltételek a hivatalos órák alatt az ujvidéki m. kir. folyammérnöki hivatalban megtudhatók, hol a tervezetek is betekintethetők és az ajánlati minták, valamint a részletes feltételek beszerezhetők.

Kelt Budapesten, 1901. év március hó 14-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

7716/901. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

A dévai áll. főreáliskolai épület kibővítése s átalakítása, valamint ugyanott beteg pavillon felépítése alkalmával teljesítendő és 97125 kor. 46 fillérre engedélyezett bontási, föld, kőműves, elhelyező, kőfaragó, vas, acs, cserépfedő, bádógos, burkoló, padozati, asztalos, lakatos, mázó, fűves, kárplatos, szobafestő, kályhás, kút, vízvezető és csatorna berendezési-munkák elkészítése, illetőleg szállítása iránta következő feltételek mellett nyilvános árlejtés hirdetettik.

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazon szakértői hazai iparosok, vagy vállalkozók, kik illeték-gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig egyenkint külön-külön is tehető.

3. A munkákra vonatkozó munkakivonatokat a ajánlati minták, vállalkozók rendelkezésére bocsátatnak és kötelesek abba egységárait beiktatni, a végösszeget pedig ugy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni. Csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatott eredeti ivkek tételnek.

4. Később érkezett, távirati uton küldött, vagy pedig utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb

folyó évi április hó 15-ike déli 1 óráig

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (V. Hold-utca 8.) nyújtandók be.

6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium közlésben f. évi április hó 16-án, déli 11 óraker (V. Vadász-utca 32. III. em. 13.) nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános feltételek 6. §-a szerinti, az ajánlati összeg 10%-nak megfelelő bántópenzt az ott körülírt módokat és kikötéseket mellet a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál vagy pedig a dévai m. kir. adóhivatalnál az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni. Az ajánlatok készpénz, vagy értékpapír bántópenzt nem csatolható.

8. Fenntartja magának a vallás- és közoktatásügyi miniszter azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szem előtt tartása mellet, a munka kivételével és végrehajtásával a vállalkozót bízza meg, ki a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt, már eleve is legtöbb biztosítást nyújtani képes.

9. A munkákra vonatkozó általános különleges feltételek és tervek Horozegh Zsigmond és Baumgarten Sándor építészeknél (Budapest, VIII. Köztetmés-ut 4. sz.) naponta d. u. 4-6 óra között megtekinthetők, ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatokat a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Budapesten, 1901. évi március hó 9-én.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

Szabott árak! Szabott árak!

Kész férfiruhák,

az általános elismert legjobb minőségben

GROSSMANN S.

férfiszabónál kaphatók

BUDAPEST,

Deák Ferenc- és Bécsi-utca sarkán.

Méret szerint dus választékban legfinomabb bel- és külföldi kelmékben.

Szabott árak! Szabott árak!

Pompás különlegesség. Kapható minden fűszer- és csomakereskedésben, gyógyszerárban és drogériában. — 1 eredeti ivveg Ára 4 korona, mintafüveg 70 és 30 fillér. Kitérés: 60 csem és díszkievél.

Archleb József és társa
gőspárlója, PRAGA.

Igazgató: ARCHLEB JÓZSEF, es. és kir. udv. szállító. A „La Ferme” likőr gyára.

Olcsó operák

tongorára 2 kézre.

koronásárak

Auber, Portici néma	1,90
Béatrice et Bénédict	1,80
Bohème, Fidelio	1,90
Egmont	1,80
Jellina, Norma	2,40
Alvajáró	1,90
Purizana	1,80
Soldat, Fehér nő	1,80
Donizetti, Lucia	1,80
Lucroda	1,80
Ezred leánya	1,80
Floer, Márta	3,60
Szadella	3,60
Bárvy, Zsidóné	3,60
Béniol, Morsós	2,40
Bayán, Teréz	1,80
A négy órák	1,80
Berold, Zampa	2,40
Kreutzer, Granada éji szelleme	1,80
Leitzi, Császár és énekes	2,40
Fegyverkovács	2,40
Vadász	2,90
Mendelszohn, Szentiványi	1,80
Slim	1,80
Mozart, Orfolyó Róbert	3,60
Hugonotár	4,80
Proféta	4,80
Afrika nő	3,60
Mozart, Don Juan	1,80
Figaró lakóháza	1,80
Titus	1,80
Vasváryné	1,80
Nicolai, Windstet vig. nő	1,80
Rossini, Sevillai borbély	1,80
Schumann, Faust	2,00
Vardi, Rigó	4,80
Véred nő	4,80
Tróvator	3,60
Weber, Bűvés vadász	1,80
Oboron	1,80
Frederik	1,80
Ezt koronán fölül megrendelések utánvétel le eszközölésnek. Kisebb rendeléseknek az összeg 20 fill. portóköltéséért küldendő levél.	
Kapható Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) es. és kir. udvari könyv- és zeneműkereskedésben Budapest, Andrássy-ut. 21. sz.	

A hét színházi műsora

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar Színház
Csütörtök	Morituri (másodszer)	Tell Vilmos	Ocskay brigadéros	Cirkusz-élet (másodszer)	Négy menyasszony
Péntek	Morituri (harmadszer)	Nincs előadás	Cyrano de Bergerac	Cirkusz-élet (harmadszer)	Négy menyasszony
Szombat	Hófehérke	Don Juan	La dame de chez Maxime	Cirkusz-élet	Négy menyasszony
d. n.	Bánk bán		Ocskay brigadéros	Pirosbujgalás	A postás fiu
Vasárnap este	Morituri	Troubadour	Hotel des Libres Echanges	Cirkusz-élet	Négy menyasszony

HAGGENMACHER féle

PALACZK-SÖR

PARIS 1900 GRAND PRIX

SZILVÉN-SÖR

PILSNER-SÖR

ERŐTELJES MALÁTADÍS

SÖRFÖZDE SAJÁT TÖLTÉSE.

MEGRENDELÉSI HELY: VÁROSI [RODA V.] KADÁR-UTCA 5.

VED. JEV.

Van szerencsém a t. c. közönség becses tudására hozni, hogy fővárosi raktárom

tavaszi kész férfi-, fiu- és gyermekruhákban teljes.

Jó hírnevem minden további reklám alól felment.

A szerzett bizalmat továbbra is igazolni fogom.

NEUMANN M. Budapest,

IV. ker., Múzeum-körut I. sz.

Minden szó egyszeri beiktatás nonpareille betűkkel 4 fill. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

PRÓHIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyegzet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetőket célszerűen hirdetni... Breuer nővérek... Engelmann Már...

Franko Pál... Károlyi Károly... Jambrikevits...

Építészeti... Fűszerkereskedő... Veszek...

Veszek... Lakást aug. 1-re... Lakást keresek...

Bonne... Jóságkezelés... Úgyes...

KINÁLAT... Ajtó, ablak... Hunyadmegyében...

Két kintő... Mindenfélét munkát... Képzés...

Rajongó... Király Némán... Aggodalommal...

Elegáns... Rajongó... Király Némán...

Kereslet... Tiszteletes... Gyakornok...

Intelligens nő... 200.000 drb. szőlő... Olcsó lakások...

500 korona jutalom... Könyvnyomatok... Kintőnékedet...

Zongora... A ki hegedűs... Mignon-zongora...

Megjelentek... Vasarásokat, vas-... Használt...

Csillárok... Gyári árk... Jövedelmek...

Foglalkozást... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Kisasszonyok... Szappanfőzde... Kiadó szoba...

Szappanfőzde... Kiadó szoba... Szereklő...

Szereklő... Nyomatott a „Patria”... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

200.000 drb. szőlő... Olcsó lakások... 500 korona jutalom...

Könyvnyomatok... Kintőnékedet... Zongora...

A ki hegedűs... Mignon-zongora... Megjelentek...

Vasarásokat, vas-... Használt... Csillárok...

Használt... Csillárok... Gyári árk...

Jövedelmek... Foglalkozást... Fuchs H. változó...

Nem kell gummi!... Szappanfőzde... Kiadó szoba...

Szappanfőzde... Kiadó szoba... Szereklő...

Szereklő... Nyomatott a „Patria”... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Olcsó lakások... 500 korona jutalom... Könyvnyomatok...

Kintőnékedet... Zongora... A ki hegedűs...

Mignon-zongora... Megjelentek... Vasarásokat, vas-...

Használt... Csillárok... Használt...

Csillárok... Gyári árk... Jövedelmek...

Foglalkozást... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Szappanfőzde... Kiadó szoba...

Szappanfőzde... Kiadó szoba... Szereklő...

Szereklő... Nyomatott a „Patria”... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Zsaket 2 frt, Nyári loden-sacco 4 frt, Havelok 6 frt, Roibberger Jakab Budapest, IV. Kristóf-tér 2.1.

Szabadalmakat... kieszkül és értékeit PATAKY H. és W. utóda dr. Wirkmann József

Műves szabadalmi ügyvivő Erzsébet-körút 42. Felvilágosítás és prospectus ingyen.

Aki lakást keres vagy kiadó lakása van.

Nászajándék modern lakásdíszek, már 1901. évi minták kaphatók igen olcsón minden tárgyon feltüntetett szabott árban.

Hegedűs Zsigmondnál Andrassy-ut 17. szám alatt, u. m. olajfémnyék, acélműszetek, aquarellek, ezekhez rendelésre totászeru keretek, tükrök, ótágerék, fal reliefek, gobelinek, csoplok, szőkek, vitrinek, paravanok dohányzó, kárytató, zsúr, szalon-fényképek és díszes női írószeresek, órák, szobrok, candelaberek író- és szivar-készletek, csak művészi kivitelű üvegek és porcellán tárgyak, bronz, nipek.

Negyedik gyermeke elválása kisebb gyermekek tanítását, szerny diájaként. Cim: Magdolna-utca 42. II. em. 30.

Vasarásokat, vas-... Használt... Csillárok...

Használt... Csillárok... Gyári árk...

Jövedelmek... Foglalkozást... Fuchs H. változó...

Nem kell gummi!... Szappanfőzde... Kiadó szoba...

Szappanfőzde... Kiadó szoba... Szereklő...

Szereklő... Nyomatott a „Patria”... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

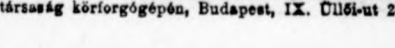
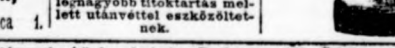
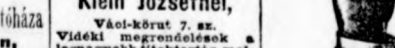
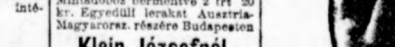
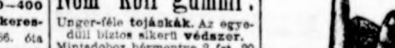
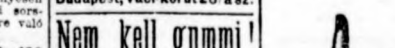
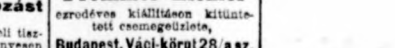
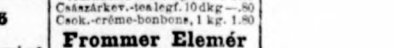
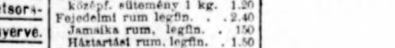
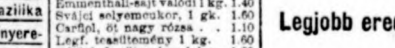
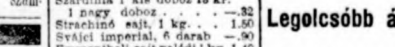
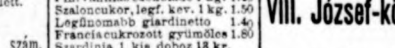
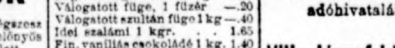
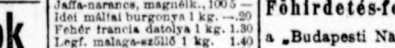
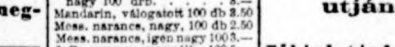
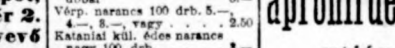
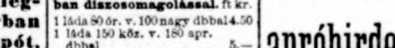
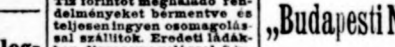
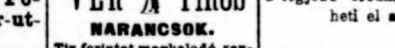
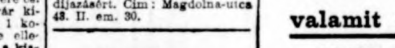
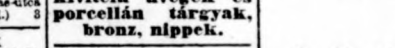
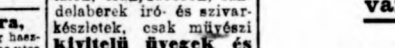
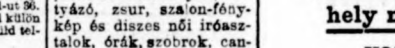
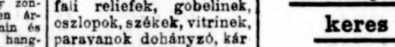
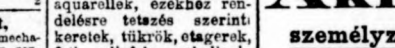
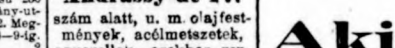
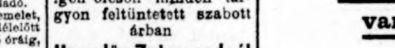
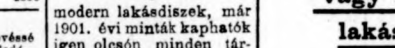
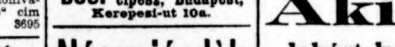
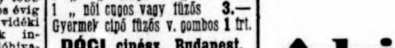
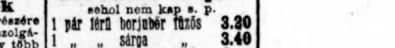
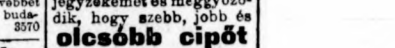
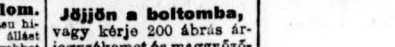
Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Aki lakást keres vagy kiadó lakása van.

Nászajándék modern lakásdíszek, már 1901. évi minták kaphatók igen olcsón minden tárgyon feltüntetett szabott árban.

Hegedűs Zsigmondnál Andrassy-ut 17. szám alatt, u. m. olajfémnyék, acélműszetek, aquarellek, ezekhez rendelésre totászeru keretek, tükrök, ótágerék, fal reliefek, gobelinek, csoplok, szőkek, vitrinek, paravanok dohányzó, kárytató, zsúr, szalon-fényképek és díszes női írószeresek, órák, szobrok, candelaberek író- és szivar-készletek, csak művészi kivitelű üvegek és porcellán tárgyak, bronz, nipek.

Negyedik gyermeke elválása kisebb gyermekek tanítását, szerny diájaként. Cim: Magdolna-utca 42. II. em. 30.

Vasarásokat, vas-... Használt... Csillárok...

Használt... Csillárok... Gyári árk...

Jövedelmek... Foglalkozást... Fuchs H. változó...

Nem kell gummi!... Szappanfőzde... Kiadó szoba...

Szappanfőzde... Kiadó szoba... Szereklő...

Szereklő... Nyomatott a „Patria”... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

Nem kell gummi!... Fuchs H. változó... Nem kell gummi!

